

۱- تعداد کنایه در کدام بیت بیش‌تر از بقیه است؟

- (۱) ای غنچه‌ی خندان چرا خون در دل ما می‌کنی
(۲) به تیغ‌م گر کشد دستش نگی‌رم
(۳) هر که دل پی‌ش دل‌بری دارد
(۴) بشوی ای خردمند از آن دوست دست
- خاری به خود می‌بندی و ما را ز سر و می‌کنی
وگر تیغ‌م زنده مسنت پی‌زم
ریش در دست دی‌گ‌ری دارد
که با دشمنانیت بود هم نشست

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ سه کنایه وجود دارد «خون در دل کردن - خار به خود بستن - از سر و کردن» بیت جواب از بخش استعاره‌ی مصرّحه. در گزینه‌ی دو، یک کنایه وجود دارد «دست گرفتن» بقیه‌ی جمله‌ها کنایه نیستند بلکه حقیقت‌اند. در گزینه‌ی ۳ دو کنایه وجود دارد «دل پیش کسی داشتند - ریش در دست کسی داشتن». در گزینه‌ی ۴ یک کنایه وجود دارد «دست شستن». نکته‌ی درسی: در گزینه‌ی ۱ «غنچه‌ی خندان» استعاره‌ی مصرّحه زیرا اولاً جمله نیست ثانیاً مبتنی بر تشبیه است یعنی «یار مانند غنچه‌ی خندان» است. در بیت فقط «مشبه‌به» تشبیه باقی‌مانده است.

شماره: ۱۹۱۴۵۰

۲- کدام آثار سبک هندی در خارج از ایران نوشته شده است؟

- (۱) کتب داراشکوه - شرف‌نامه بدلیسی - عالم‌آرای صفوی
(۲) هفت اقلیم - عیار دانش - عالم‌آرای صفوی
(۳) کتب داراشکوه - شرف‌نامه بدلیسی - بدایع الوقایع
(۴) هفت اقلیم - عیار دانش - بدایع الوقایع
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۶۸۹۱۱

۳- کدام‌یک از آثار زیر درست معرفی نشده است؟

- (۱) لمعات: درسیر و سلوک عارفانه در قالب نظم
(۲) مرصاد العباد: در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی
(۳) تاریخ گزیده: در تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران
(۴) تذکره دولتشاه: در شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لمعات از نوشته‌های فخرالدین عراقی است که در این کتاب، سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

شماره: ۹۴۰۹۱۵

۴- وزن واژه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- رندان تشنه لب را آبی نمی‌دهد کس / گویی ولی‌شناسان رفتند از این ولایت
- (۱) مفتعلن فاعلن (۲) مفعول فاعلاتن (۳) مفتعلن مفاعلن (۴) فعلات فاعلاتن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

رِن	دَا	نِ	تَشْ	نِ	لَب	رَا	آ	بِی	نِ	مِی	دَ	هَد	کَسِی
U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
گو	یِی	و	لِی	شِی	نَا	سَا	رَف	تَن	د	زِی	و	لَا	یَت
U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
مَفْعُول				فَاعِلَاتِن				مَفْعُول				فَاعِلَاتِن	

شماره: ۹۶۸۹۱۹

۵- کدام گزینه در بیت زیر «مشبّه به» است؟

- دیده سیر است مرا، جان دلیر است مرا / زهره شیر است مرا، زهره تابنده شدم
- (۱) دیده سیر (۲) جان دلیر (۳) زهره شیر (۴) زهره تابنده
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دیده سیر دارم، جان دلیر دارم، زهره شیر دارم، من مانند زهره تابنده شدم
- مشبّه مشبّه به

شماره: ۹۳۹۶۵۴

۶- در کدام گزینه هر دو نوع تشبیه گسترده و فشرده دیده می‌شود؟

- (۱) گنج عشق خود نهادی در دل ویران ما/ سایه‌ی دولت بر این کنج خراب انداختی
- (۲) ذخیره‌ای بنه از رنگ و بوی فصل بهار/ که می‌رسند ز پی رهنان بهمن و دی
- (۳) گل از خلوت به باغ آورد مسند/ بساط زهد همچون غنچه کن طی
- (۴) چراغ صاعقه‌ی آن سحاب روشن باد/ که زد به خرمن ما آتش محبت او
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۳: «بساط زهد» تشبیه فشرده و «همچون غنچه» تشبیه گسترده

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: «گنج عشق» تشبیه فشرده‌ی اضافی

گزینه‌ی ۲: «رهنان بهمن و دی» تشبیه فشرده‌ی اضافی

گزینه‌ی ۴: «آتش محبت» و «چراغ صاعقه» تشبیه فشرده‌ی اضافی

شماره: ۱۰۰۶۰۸۴

۷- کدام گزینه برای کامل کردن جدول زیر مناسب است؟

نام کتاب	نام نویسنده	نوع نثر کتاب	موضوع و محتوا
لمعات		ساده	سیر و سلوک عارفانه
جامع التواریخ	رشیدالدین فضل الله		تاریخ ایران

- (۱) فخرالدین عراقی - عالمانه و پخته
- (۲) عطار - عالمانه و پخته
- (۳) جلال‌الدین دوانی - مصنوع و دشوار
- (۴) دولتشاه - مصنوع و دشوار
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۳۴۵۴۹

۸- در کدام بیت آرایه‌های «کنایه - تشبیه - مراعات نظیر - استعاره - جان‌بخشی» وجود دارد؟

- (۱) دل از من برد و روی از من نهان کرد
- (۲) چرا چون لاله خونین دل نباشم
- (۳) که را گویم، که با این درد جان‌سوز
- (۴) عدو بسا جان حافض آن نکردی
- خدا را با که این بازی توان کرد؟
- که با ما نرگس او سر گران کرد؟
- طبیسم قصد جان ناتوان کرد؟
- که تیر چشم آن ابرو کمان کرد

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. چون لاله: تشبیه / خونین دل بودن: کنایه / نرگس: استعاره / خونین دلی لاله: تشخیص / بین کلمات «لاله» و «نرگس» تناسب یا مراعات نظیر وجود دارد.

شماره: ۸۳۳۴۷۰

۹- در کدام گزینه کنایه به کار نرفته است؟

- (۱) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای
 - (۲) یسکی نغز بازی کنند روزگار
 - (۳) نرفتم به محرومی از هیچ کوی
 - (۴) محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست
- فشرشتهات به دو دست دعا نگره دارد
که بنشاندت پییش آموزگار
چرا از حشمتش زرد روی
چون رخت از آن توست، به یغما چه حاجت است؟

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. کنایات در دیگر گزینه ها به ترتیب عبارتند از: پای لغزیدن: خطا و گناه کردن/ پیش آموزگار نشاندن: اشاره به نادانی کردن/ زرد روی بودن: خجالت زدگی و شرمندگی.

شماره : ۹۹۹۸۰

۱۰- این خوشه هجایی مربوط به کدام گزینه است؟

«-U--UU--U--UU-»

- (۱) خود شکن آینه شکستن خطاست
- (۲) دنباله کار خویش گیرم
- (۳) هر که در این ره رود تیر جفا بر دل است
- (۴) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

هَر کَ دَ رِیَ رَ وَ دَ تِی ر جَ فَا بَر دِ لَسْت
- U - | - U U - | - U - | - U U -

شماره : ۹۶۸۹۲۳

۱۱- بیت کدام گزینه دارای سه تشبیه است؟

- (۱) چون آینه، جان نقش تو در دل بگرفته است
 - (۲) بر گل سرخ از نم اوفتاده لالی
 - (۳) رفیق وحشت من غیر داغ دل نمی باشد
 - (۴) تو هم چون گل ز خندیدن لب با هم نمی آید
- دل در سر زلف تو فرو رفته، چو شانه است
هم چو عرق بر عذار شاهد غضبان
در این غربت سرا خورشید تنهاگرد را مانم
روا داری که من بلبل چو بوتیمار بنشینم

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت اوّل با دو تشبیه روبه رو هستیم:

۱- دل به آینه مانند شده است.

۲ - دل به شانه تشبیه گردیده است.

در بیت دوم یک تشبیه به چشم می خورد که «تشبیه مرگب» است.

در بیت سوم شاعر خود را به خورشید مانند کرده است.

در بیت چهارم سه تشبیه به چشم می خورد:

۱ - شاعر یار را به گل مانند کرده است.

۲ - شاعر خود را به بلبل تشبیه کرده است.

۳ - شاعر خود را به بوتیمار تشبیه کرده است.

شماره : ۲۹۷۲۰۱

۱۲- هر مصراع از بیت زیر شامل چند پایه ی آوایی است؟

ما ز یاران چشم یاری داشتیم / خود غلط بود آنچه می پنداشتیم

- (۱) شش
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ما زِ یا رِیَ | چش مِ یا رِیَ | دِا شِ تیم
پایه ۱ | پایه ۲ | پایه ۳

شماره : ۱۰۰۲۷۰۹

۱۳- این اثر، نمونه‌ای ارزشمندی از حماسه‌ی عرفانی است که قهرمانش، انسان پاک‌نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌پردازد:

(۱) بوستان سعدی (۲) تحفة‌الاحرار جامی (۳) عشاق‌نامه‌ی عراقی (۴) مثنوی مولوی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره : ۹۹۷۴۲۷

۱۴- تعداد پایه‌های آوایی کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) امشب سبک‌تر می‌زنند این طبل بی‌هنگام را / یا وقت بیداری غلط بودست مرغ بام را
(۲) بنازیم دستی که انگور چید / مریزاد پایبی که درهم فشرد
(۳) بده تا بگویم به آواز نیک / که جمشید کی بود و کاووس کی؟
(۴) که تا باشد به گیتی کوه و صحرا / رود جیحون و دجله سوی دریا

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۴: این گزینه دارای ۳ پایه‌ی آوایی در هر مصراع است.

ک	تَا	بَا	شَد	بِ	گِ	تِ	کُو	هَ	صَح	رَا
رَ	وَد	جِی	حُو	نَ	دَج	لِ	سُو	یِ	دِر	یَا
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:	اَم	شَب	سَبْک	تَر	مِی	زَنَن	دِی	طَب	لِ	بِی	هَن	گَا	م	رَا
	یَا	وَق	ت	بِی	دَا	رِی	غَلَط	بُو	دَس	ت	مَرغ	بَا	م	رَا
گزینه ۲:	بِ	نَا	زِی	م	دَس	تِی	کَا	اَن	گُو	ر	چِید			
	م	رِی	زَا	د	پَا	یِی	کَا	دِر	هَم	ف	شَرَد			
گزینه ۳:	ب	دِه	تَا	ب	گُو	یَم	بَا	آ	وَا	ز	نِیک			
	کِه	جَم	شِی	د	کِی	بُو	دُ	کَا	وَو	س	کِی			

گزینه‌ی ۱: (۴ پایه‌ی آوایی)

گزینه‌ی ۲: (۴ پایه‌ی آوایی)

گزینه‌ی ۳: (۴ پایه‌ی آوایی)

شماره : ۱۰۰۶۰۷۱

۱۵- پس از مرگ تیمور در کدام شهر، هنر و فرهنگ اسلامی رواج پیدا کرد؟

(۱) مرو (۲) هرات (۳) بلخ (۴) عراق عجم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از مرگ تیمور، شاهرخ توانست شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد، او با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان حمایت نمود.

شماره : ۹۹۷۴۳۰

۱۶- در کدام گزینه آرایه تشخیص به کار نرفته است؟

- (۱) گل بخندید و باغ شد پدرام (خرم و سرسبز)
(۲) به صحرا شدم عشق باریده بود
(۳) نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد
(۴) شب ایستاده است، خیره نگاه او

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عشق استعاره است؛ عشق (مشبه) به باران (مشبه به) مانند شده است و چون مشبه به (باران) حذف شده، استعاره است. در دیگر گزینه‌ها به ترتیب، باد صبا و شب «تشخیص» اند، زیرا «مشبه به» شان، انسان است که حذف گردیده است.

شماره : ۹۶۳۴۹۹

۱۷- در بیت زیر کدام آرایه‌ها دیده می‌شود؟

«شهری اندر طلب سوخته‌ی آتش شوق
خلقی اندر هوست غرقه‌ی دریای غم‌اند» (سعدی)

(۱) تشبیه - استعاره (۲) استعاره - کنایه (۳) مجاز - تشبیه (۴) ایهام - تشبیه

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. ابتدا بدون نگاه کردن به گزینه‌ها ببینید چه آرایه‌هایی را می‌توانید در بیت پیدا کنید. انتظار ما از شما این است که حالا دیگر کاملاً «مجاز»، «تشبیه»، «استعاره»، «کنایه» و «ایهام» را بشناسید. حال بیت را مرور می‌کنیم، «شهر» مجاز از «مردم» است و «آتش شوق» یک تشبیه بلیغ اضافی (اضافه‌ی تشبیه‌ی) است. همین‌طور «دریای غم» تشبیه است اما کدام واژه می‌تواند «استعاره» باشد؟ یا کدام ترکیب کنایی را در بیت می‌بینید؟ با توضیحات بالا بدون تردید شما گزینه‌ی سوم (مجاز و تشبیه) را انتخاب کرده‌اید و انتخاب شما صحیح است.

شماره : ۸۳۳۵۲۱

۱۸- در کدام گزینه آرایه تشبیه وجود دارد؟

(۱) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت
(۲) مهندس بسی جوید از رازشان / نداند که چون کردی آغزشان
(۳) زنی که گوهر تعلیم و تربیت نخرید / فروخت گوهر عمر عزیز را ارزان
(۴) بر طرف رود چون بوزد باد بر درخت / آید به گوش ناله نای و صفر رود

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۳ گوهر تعلیم و تربیت و گوهر عمر تشبیه فشرده است.

شماره : ۹۳۹۶۵۱

۱۹- بیت زیر از کدام شاعر سبک عراقی است؟ در رثای چه واقعه‌ای سروده شده است؟

کس نیست که تا بر وطن خود گرید / بر حال تباه مردم بد گرید
(۱) کمال‌الدین اسماعیل - پایان یافتن خلافت بنی عباس (۲) سلمان ساوجی - قتل عام مردم اصفهان توسط مغولان
(۳) سلمان ساوجی - پایان یافتن خلافت بنی عباس (۴) کمال‌الدین اسماعیل - قتل عام مردم اصفهان توسط مغولان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کمال‌الدین اسماعیل - مداح جلال‌الدین خوارزمشاه - که خود در سال ۶۳۵ به دست مغولان در اصفهان کشته شد، این شعر را درباره‌ی قتل عام مردم اصفهان توسط مغولان سروده است.

شماره : ۹۹۷۴۲۹

۲۰- خوشه هجایی کدام مصراع نادرست است؟

(۱) از بر یار آمده‌ای مرحبا: -UU-/-UU-/-UU-
(۲) تا که رسیدم بر تو از همه بیزار شدم: -UU-/-UU-/-UU-/-UU-
(۳) اگر مملکت را زبان باشدی: --U/---U/---U/---U
(۴) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی: --UU/---UU/---UU/---UU

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: مفتعلن مفتعلن فاعلن

گزینه ۲: چهار بار تکرار مفتعلن (در هجای «تو» ضرورت شعری داریم).

گزینه ۴: چهار بار تکرار فعلاتن

در گزینه ۳ وزن، فعولن فعولن فعولن فعل است که هجای آخر فعولن کامل نوشته شده است.

اَ	گَر	مَم	لِ	کَت	رَا	زَ	بَان	بَا	شَ	دِی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعولن	

شماره : ۹۴۸۰۷۶

۲۱- در کدام گزینه همه‌ی آرایه‌های «مجاز - کنایه - تضاد و تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) با دوست باش گر همه آفاق دشمن‌اند
 - (۲) یک بامداد اگر بسخرامی به بوستان
 - (۳) می‌کند با خویش خود بیگانگی
 - (۴) کشتی عمرم شکسته است از غمش
- کاو مرهم است اگر دگران نیش می‌زنند
ببینی که سرو را ز لب جوی برکنند
با غریبان آشنایی می‌کند
از من مسکین جدایی می‌کند

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. آفاق (افق‌ها): مجاز از مردم آفاق، مردم جهان / نیش زدن: کنایه از «رنجاندن یا طعنه زدن» / تضاد میان «دوست» و «دشمن» برقرار است / شاعر یار خود را به «مرهم» تشبیه کرده است (او همچون مرهم است)

شماره: ۳۱۹۷۷۸

۲۲- توضیح زیر مربوط به کدام نویسنده است؟

«از نثرنویسان دوره‌ی سبک عراقی است. خاندان او از افراد بانفوذ حکومت مغولان بود. وی از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و در سفرهای متعددی حضور داشت.»

- (۱) نجم‌الدین رازی
- (۲) عطامک‌جوینی
- (۳) رشیدالدین فضل‌الله
- (۴) حمدالله مستوفی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وی اطلاعات فراوانی درباره‌ی تاریخ مغولان کسب کرد که منجر به تألیف کتاب تاریخ جهان‌گشا شد.

شماره: ۱۰۰۲۶۹۶

۲۳- در کدام بیت مجاز با علاقه‌ی شباهت دیده می‌شود؟

- (۱) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
 - (۲) سپید شد چو درخت شکوفه دار، سرم
 - (۳) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای
 - (۴) بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت
- چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
وز این درخت همین میوه‌ی غم است برم
من درمیان جمع و دلم جای دیگر است
برآید که ما خاک باشیم و خشت

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. منظور از مجاز با علاقه‌ی شباهت، همان استعاره‌ی مصرّحه است که فقط در گزینه‌ی ۲ آمده است «درخت» در مصراع دوم استعاره‌ی مصرّحه از «پیری یا زندگی» است، در سه بیت دیگر استعاره‌ی مصرّحه وجود ندارد. در گزینه‌ی ۱ «سر» مجاز از «قصد» با علاقه‌ی محلیه است. در گزینه‌ی ۳ «دل» مجاز از «حواس» با علاقه‌ی محلیه است. در گزینه‌ی ۴ «تیر و دی ماه و اردیبهشت» مجاز از «فصل‌های سال» با علاقه‌ی جزئیّه است. نکته درسی: در گزینه‌ی ۲ «مشبه» تشبیه در مصراع اول نیز مجاز با علاقه‌ی کلیّه است زیرا «سر» در معنی «موی سر» به کار رفته است. «میوه‌ی غم» نیز تشبیه بلیغ اضافی است.

شماره: ۱۹۱۴۴۶

۲۴- کدام واژه‌ی مشبّه‌به تشبیه بیت زیر است؟

- (۱) لوح
 - (۲) دل
 - (۳) لب
 - (۴) شکرشان
- دلدار گفت لوح دل از نقش من بشوی / گفتم که تلخ از آب لب شکرشان مگوی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لوح (مشبّه‌به) (تشبیه‌فشرده - ترکیب اضافی است).
دل به یک لوح تشبیه شده است.

شماره: ۱۰۰۶۰۷۴

۲۵- کدام توضیحی در مورد شاعران سبک هندی نادرست است؟

(۱) از شعرای تأثیرگذار قرن دهم در ایران است که شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است. (باباغانی)

۲) معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعر زبان فارسی و در قصیده‌سرایی مشهور است. (صائب)

۳) او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. (بیدل)

۴) در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است. (محتشم)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صائب معروف‌ترین شاعر سبک هندی و در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تکبیت‌های غزل او شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.

شماره : ۹۵۷۶۵۷

۲۶- همه‌ی واژه‌ها در بیت زیر به جز واژه‌ی به صورت « استعاره‌ی مصرّحه » به کار رفته‌اند.

«بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد
بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد»

(۱) عارض (۲) بیت (۳) سنبل (۴) گل

گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است. بت: استعاره از یار/ گل: استعاره از رخسار زیبای یار/ سنبل: استعاره از زلف یار/ اما بهار عارض: اضافه تشبیهی است (چهره ی یار به بهار مانند شده است.)/ بهار: مشبّهه، عارض: مشبّه

شماره : ۲۹۷۲۰۳

۲۷- در کدام گزینه اضافه استعاری دیده می‌شود؟

(۱) کیست که ساغر محبت از دست تو نوش نکرده باشد.

(۲) کدامین انسان، پیشانی، عشق بر خاک ربوبیت تو نساییده.

(۳) ای عشق عاشقان ؛ آتش عشق را در خرمن وجودم بیفکن.

(۴) سبزینه محبت را در برگ‌های به زردی گراییده وجودم بدوان.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: ساغر محبت ← محبت مانند ساغر است (ساغر مجاز از شراب است) در نشاط آوری.

گزینه ۲: با توجه به معنی عبارت، عشق و ربوبیت به چیزی یا کسی مانند نشده‌اند، پس استعاره نیست.

معنی: همهٔ انسان‌ها با عشق در برابر ربوبیت تو پیشانی بر خاک نهاده‌اند.

گزینه ۳: آتش عشق و خرمی وجود اضافه تشبیهی است.

گزینه ۴: سبزینه محبت اضافه تشبیهی است / برگ‌های وجودم اضافه استعاری ← وجود من مانند درختی است که برگ‌هایش زرد شده است.

شماره : ۹۶۳۵۱۱

۲۸- در کدام گزینه ادات تشبیه نیامده است؟

(۱) تو گفتی آسمان دریاست و بر رویش
به پرواز اندر آورده ناگه بیچگان، عنقا

(۲) عطا از خلق چون جویی، گر او را مال ده گویی
به سوی عیب چون پویی گر او را غیب دان بینی

(۳) زدش بر زمین بر به کردار شیر بدانست کاو هم نماند به زیر

(۴) چون شبنم اوفتاده بُدم پيـش آفتاب
مهرم به جان رسيد و به عيوق بر شدم

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در ابیات ۱ و ۳ و ۴ به ترتیب ادات تشبیه عبارتند از: «تو گفتی»، «به کردار»، «چون» اما

در گزینه‌ی ۲ ادات تشبیه نیامده است و در آن گزینه «چون» معنی مثل و مانند نمی‌دهد پس از ادات تشبیه نیست.

شماره : ۱۵۳۷۵۶

۲۹- کدام گزینه درست است؟

- (۱) خواجهی کرمانی مثنوی‌هایی به پیروی از مولوی سرود.
 - (۲) دیوان شعر شاه نعمت‌الله ولی مضامین عرفانی دارد.
 - (۳) «محاکمة اللغتين» را امیرعلی‌شیر نوایی به عربی نوشت.
 - (۴) ترکیب‌بند عاشورایی کلیم کاشانی زبانزد است.
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

خواجهی کرمانی چند مثنوی به پیروی از نظامی سرود. محاکمة اللغتين را امیرعلی‌شیر نوایی به زبان ترکی نوشت و ترکیب‌بند عاشورایی محتشم کاشانی زبانزد است.

شماره : ۹۶۹۳۳۰

۳۰- در بیت زیر کدام یک از آرایه‌های پر کاربرد سبک هندی دیده می‌شود؟

- (۱) حسن تعلیل
- (۲) حس آمیزی
- (۳) اسلوب معادله
- (۴) تلمیح

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هرگاه شاعر در مصراع ادعایی کند و برای اثبات آن ادعا در مصراع دیگر مثال بیاورد و از تمثیل بهره گیرد، از نظر آرایه‌های ادبی «اسلوب معادله» گفته می‌شود. در ضمن حسن تعلیل، حس آمیزی و تلمیح نیز از آرایه‌های پر کاربرد در سبک هندی است و هیچ کدام در این بیت دیده نمی‌شود.

شماره : ۹۶۹۳۳۲

۳۱- کدام گزینه از عوامل ضعف و انحطاط فکری سبک عراقی است؟

- (۱) رواج ترکی‌نویسی
- (۲) فصیح و بلیغ نبودن نثر این دوره
- (۳) ضعف در ساخت‌های دستوری
- (۴) نبودِ صحت در مطالب کتب

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به علت کشتن یا متواری ساختن فضلا و نابودی کتابخانه‌ها، از صحت و اتقان (استحکام) مطالب در کتاب‌ها کاسته شد و ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت. گزینه‌های دیگر انحطاط ویژگی‌های زبانی را در سبک عراقی نشان می‌دهد.

شماره : ۹۳۹۶۴۰

۳۲- جداسازی پایه‌های آوایی مصراع اول بیت زیر به چه صورت درست است؟

دل می‌رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را / دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

(۱)	دل می رَ و د	ز دَس تم صا	ح ب دِ لَان خَ	دا را
(۲)	دل می رَ و د	ز دَس تم	صا ح ب دِ لَان	خَ دا را
(۳)	دِل می رَ	وَد زِ دَس	تم صا ح ب	دِ لَان خَ دا را
(۴)	دِل می رَ و د زِ	دس تم	صا ح ب دِ	لَان خَ دا را

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شماره : ۹۳۹۶۵۸

۳۳- کدام گزینه با خوشه‌های هجایی زیر مطابقت دارد؟

«--UU--UU--UU--UU»

- (۱) جهان پیر است و بی‌بنیاد از این فرهادکش فریاد / که کرد افسون و نیرنگش ملول از جان شیرینم
- (۲) یار شدم یار شدم با غم تو یار شدم / تا که رسیدم بر تو از همه بیزار شدم
- (۳) به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل / وگر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم
- (۴) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند / همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو جانی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

نَ	ظَ	رَا	وَر	دَ	مُ	بُر	دَم	کَ	وُ	جَو	دِی	بَ	تَ	مَ	نَد
هَ	مِ	اِس	مِن	دُ	تَ	جِ	مِی	هَ	مِ	جِ	مِن	دُ	تَ	جَ	نِی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

در هجای سوم مصراع اول در خوانش شعر، همزه حذف می‌گردد. نظر آور ← نَ ظَ را ور بنابراین در جداسازی هجاهای شعر نیز باید حذف همزه صورت گیرد و این یکی از ضرورت‌های شعری محسوب می‌شود.

شماره : ۹۴۸۰۷۱

۳۴- در کدام گزینه به یکی از مفاخر هنر در دوره شاه‌عباس اشاره شده است؟

- (۱) بابافغانی
- (۲) بهزاد
- (۳) صائب
- (۴) رضا عباسی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هنرهایی چون قالی‌بافی، سفال‌گری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوش‌نویسی در دوران صفویه رشد فراوان داشت و بهزاد (در دوره شاه‌اسماعیل) و رضا عباسی (در دوره شاه‌عباس) از مفاخر هنرند.

شماره : ۹۵۷۶۵۰

۳۵- وزن واژه کدام بیت نادرست است؟

- (۱) هر کسی کو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (۲) گل خندان که نخندد چه کند / علم از مشک نبندد چه کند (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)
- (۳) ای شکوه بی‌کران اندوه من / آسمان دریای جنگل کوه من (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)
- (۴) به خطایی که نبودست به چیز / نکشم دست ز فرزند عزیز (فاعلاتن فاعلاتن فعلن)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فعلن

گَ	لِ	خَن	دَان	کَ	نَ	خَن	دَدَ	چَ	کَ	نَد
عَ	لَ	مَز	مَش	کَ	نَ	بَن	دَدَ	چَ	کَ	نَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

شماره : ۹۴۰۹۳۲

۳۶- در بیت زیر کدام کلمه در معنای استعاری به کار رفته است؟

با کاروان حله برفتم ز سیستان / با حله تنیده ز دل بافته ز جان

- (۱) کاروان
- (۲) حله در مصراع اول
- (۳) حله در مصراع دوم
- (۴) جان

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حله در مصراع دوم استعاره است. (شعر را در لطافت و نرمی به حله تشبیه کرده و مشبه (شعر) را حذف نموده، مشبه به (حله) را به جای آن آورده است.) فرخی سیستانی برای امرار معاش از سیستان به ماوراءالنهر راهی شد و این قصیده را در مدح امیر چغانیان که در خراسان حاکم بوده، سروده است. او همراه کاروانی که بار حله داشته از سیستان به سمت خراسان حرکت کرده است؛ لذا حله (لباس) در مصراع اول در معنای استعاری نیامده است.

شماره : ۹۵۷۶۶۸

۳۷- در کدام یک از ابیات زیر، «آینه» در معنای استعاری به کار رفته است؟

- (۱) نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر / نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست
- (۲) آینه‌ات دانی چرا غمناک نیست؟ / چون که زنگار از رخسار ممتاز نیست
- (۳) آینه آن روز که گیری به دست / خود شکن آن روز مشو خودپرست
- (۴) روی تو مگر آینه لطف الهی است / حقا که چنین است و در این روی و ریا نیست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت، آینه استعاره از دل است. مولوی در این بیت می‌گوید: می‌دانی چرا آینه دل تو جلوه یار را نشان نمی‌دهد، زیرا که زنگار گناه آن را فرا گرفته است و تو این زنگار گناه را از آن نزدوده‌ای و پاک نکرده‌ای.

شماره : ۹۵۷۶۷۰

۳۸- شاهان صفوی در ترویج و نفوذ کدام زبان نقش به‌سزایی داشتند؟

- (۱) فارسی (۲) ترکی (۳) هندی (۴) مغولی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. لازم به یادآوری است که شاهان صفوی کم‌وبیش به زبان فارسی نیز کتاب نوشته و شعر سروده‌اند و به نوعی به زبان فارسی علاقه نشان داده‌اند.

شماره : ۹۵۷۶۵۱

۳۹- متن زیر به‌ترتیب به کدام سبک و قلمرو شعری اشاره دارد؟

«قالب مسلط در این دوره به‌ظاهر غزل است؛ اما غزلی که گاهی به ۴۰ بیت هم می‌رسد و تکرار قافیه در آن امری طبیعی است.»

- (۱) هندی - زبانی (۲) عراقی - ادبی (۳) عراقی - زبانی (۴) هندی - ادبی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ نیز در این دوره رایج است.

شماره : ۹۶۹۳۲۴

۴۰- کدام گزینه جای خالی را به لحاظ آوایی به‌درستی کامل می‌کند؟

ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / به همان ره که توام راهنمایی

- (۱) نرویم جز (۲) که به توحید (۳) پادشهان (۴) دل ما را

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

دل ما را < د ل م ا ر

م ل ک ا ذ ک ر ت گو ی م ک ت پا کی ی خ دا ی ی
- - - - -

با توجه به توضیحات فوق، ترکیب (دل ما را) پایه‌ی اول مصراع دوم را به‌درستی کامل می‌کند.

شماره : ۱۰۰۶۰۶۷

۴۱- خوشهٔ هجایی زیر در کدام مصراع دیده می‌شود؟

«-U-U/-UU-»

- (۱) آینهٔ سکندر جام می است بنگر
(۲) الفبای درد از لبم می‌تراود
(۳) گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند
(۴) پیوند روح کردی پیغام دوست دادی
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: مفعول فاعلاتن	گزینه ۲: فعولن	گزینه ۳: مفتعلن مفاعلن	گزینه ۴: مفعول فاعلاتن
گُف ت ک ی ا ی ا س ی ا ه ک ج	گ و ش ب	م ن ن می ک د	
- U U -	- U U -	- U - U -	- U -

یادآوری: مصوت «ی» در کلماتی مانند «سیاه، نیاز، خیابان، غالیه و ...» کوتاه تلفظ می‌شود و در تقطیع مانند «ب» در نظر می‌گیریم. ← «س یاه / ن یاز / خ یا بان / غا ل ی»

شماره: ۹۶۸۹۲۲

۴۲- در بیت زیر، کدام واژه دارای آرایه‌ی «استعاره‌ی مصرّحه» است؟

- «ز دریا نهنگی پدید آمده است
که جوشنش چرم پلنگ آمد است»
- (۱) دریا (۲) جوشن (۳) نهنگ (۴) پلنگ

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. نهنگ، استعاره‌ی مصرّحه است، زیرا پهلوان به نهنگ تشبیه شده است و چون پهلوان (مشبّه) حذف گردیده، استعاره‌ی مصرّحه است.

شماره: ۱۸۴۹۹۲

۴۳- قالب مسلط در سبک هندی به ظاهر است که گاهی به ۴۰ بیت هم می‌رسد و تکرار در آن امری طبیعی است.

- (۱) غزل - قافیه (۲) قصیده - ردیف (۳) مثنوی - مصراع (۴) قطعه - وزن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دلیل تعداد زیاد ابیات غزل در سبک هندی این است که شاعر این سبک در واقع تکبیت‌گو است، یعنی ابیات غزل او با یکدیگر ارتباط معنایی ندارند.

شماره: ۹۶۳۴۸۹

۴۴- همه‌ی ادبیات زیر به جز بیت گزینه‌ی در وزن دوری سر و ده شده‌اند.

- (۱) شد گهر اندر گهر صفحه‌ی تیغ سحر
(۲) ای نور ما ای سور ما ای دولت منصور ما
(۳) چندان که گفتم غم با طبیبان
(۴) آسایش دوگیتی تفسیر این دو حرف است
- شد گره اندر گره حلقه‌ی درع سحاب
جوشی بنه در شور ما تا می شود انگور ما
درمان نکردند مسکین غریبان
با دوستان مروّت ، با دشمنان مدارا

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. وزن گزینه‌ی ۲ «مستفعّلن، مستفعّلن، مستفعّلن، مستفعّلن» تکراری است و نمی‌تواند وزن دوری باشد. وزن گزینه‌ی ۱ = مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن = دوری، وزن گزینه‌ی ۳ = فع لن فعولن فعل لن فعولن، وزن گزینه‌ی ۴ = مستفعّلن فعولن مستفعّلن فعولن = دوری. راه حل دیگر: اولین مطلب در شناخت وزن دوری، مکث وسط مصراع است. دومین موضوع تناوب ارکان ما را به شناخت وزن دوری هدایت می‌کند.

شماره: ۱۹۱۴۵۳

۴۵- موضوعات تاریخ جهان‌گشای جویی در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تاریخ مغول - خوارزمشاهیان - اسماعیلیه
(۲) تاریخ خوارزمشاهیان - تیموریان - سلجوقیان
(۳) تاریخ سلجوقیان - غزنویان - اسماعیلیه
(۴) تاریخ غزنویان - مغول - تیموریان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این کتاب در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او و تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح است. نثر کتاب مصنوع و دشوار است.

شماره: ۹۳۳۵۲۵

۴۶- دربارهٔ مجازهای بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

- آن کس که به دینار و درم خیر نیندوخت / سر عاقبت اندر سر دینار و درم کرد
(۱) دینار و درم (اول) مجاز از ثروت
(۲) دینار و درم (دوم) مجاز از دارایی
(۳) سر (اول) مجاز از اندیشه
(۴) سر (دوم) مجاز از قصد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر دو دینار و درم مجاز از ثروت و دارایی هستند.
سر اول در معنای حقیقی (عضوی از بدن) آمده است و سر دوم مجاز از قصد و اندیشه است.

شماره: ۹۴۸۰۶۵

۴۷- تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی و ارکان (پایه‌های آوایی) بیت زیر کدام است؟

- ای باد بامدادی خوش می‌روی به شادی پیوند روح کردی پیغام دوست دادی
(۱) --U/-U--/-U/-U-- (۲) --U/-UU-/-U/-UU-
(۳) --U/---/-U/--- (۴) -U-/-U--/-U-/-U--

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر بیت را تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی نماییم می‌شود: مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن
شماره: ۶۳۰۵۲

۴۸- توضیح زیر مربوط به کدام کتاب است؟

«شاعر قرن هفتم، در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.»

- (۱) تحفة الاحرار (۲) عشاق‌نامه (۳) لمعات (۴) جمشید و خورشید

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مثنوی «عشاق‌نامه» سروده‌ی فخرالدین عراقی (قرن هفتم) است.

شماره: ۱۰۰۲۶۹۵

۴۹- خوشه‌های هجایی هر نیم‌مصرع بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- هر شب‌نمی در این ره صد بحر آتشین است / دردا که این معما شرح و بیان ندارد
(۱) -U--UU- (۲) ---UU-- (۳) -U-U-UU- (۴) --U-U--

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

هَر	شَب	نَد	مِی	دَ	رِیخ	رِه	صَد	بَح	رِ	آ	نَد	شِی	نِست
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
دَر	دَا	کِی	ایخ	مَ	عَم	ما	شَر	حُ	بَ	یَاخ	نَد	دَا	رَد
-	-	U	-	U	-	-	-	X	U	-	U	-	-
مَفْعُول				فَاعِلَاتِن				مَفْعُول				فَاعِلَاتِن	

شماره: ۹۶۸۹۲۱

۵۰- همی آثار کدام گزینه در یک قرن نگاشته شده است؟

- (۱) المعجم - نفحات‌الانفس - رساله‌ی دلگشا
(۲) تاریخ برگزیده - بهارستان - اخلاق‌الاشراف
(۳) تاریخ جهان‌گشا - بوستان - تحفة الاحرار
(۴) مرصاد العباد - عشاق‌نامه - گلستان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همی آثار گزینه‌ی ۴، در قرن هفتم نگاشته شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه‌ی ۱: به ترتیب قرن هفتم، نهم و هشتم
گزینه‌ی ۲: به ترتیب قرن هفتم، نهم و هشتم
گزینه‌ی ۳: به ترتیب قرن هفتم، هفتم و نهم

شماره: ۹۹۷۴۴۴

۵۱- با توجه به علامت، تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی و ارکان (پایه‌های آوایی) کدام بیت به شکل است؟

« ---U / ---U / ---U / ---U --- »

- (۱) نگارینا دلم بردی، فسون خوانی مکن چندین
(۲) دیدی که از غم تو بر من چه خواری آمد
(۳) ندهم من به تو دل گرچه بت دلبندی
(۴) سر آن ندارد امشب که بر آید آفتابی
- زبان من فروبستی، زبان دانی مکن چندین
بسی آنکه هیچ رخنه در دوستداری آم
که دل از من ببری با دگری پیوندی
چه خیالها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی و ارکان (پایه‌های آوایی) بیت (۱) این گونه است:

---U / ---U / ---U / ---U

نَـ	گَـ	رِیَـ	نَا	دِ	کَم	بُر	دِی	فُـ	سَوَـ	خَا	نِی	مَـ	کُنْ	چَـ	دِیَـ
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
زَـ	بَا	نِ	مَـ	فُـ	رَو	بَـ	تِی	زَـ	بَا	دَا	نِی	مَـ	کُنْ	چَـ	دِیَـ
U	-	✓	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			

شماره: ۱۹۱۰۰۲

۵۲- در کدام گزینه همه‌ی ترکیب‌ها «اضافه‌ی تشبیهی» است؟

- (۱) اقیانوس اندیشه - نگاه وحشتناک غار - مشعل آسمانی - کاخ پوشالی ستم
(۲) شیر بیشه‌ی تحقیق - شدت لهب فراق - دشت معرفت - دریای عشق
(۳) اهریمن بیداد - پادشاه ستمگر زمان - مظهر خوی شیطانی - خواب غفلت
(۴) پای باطلان - گردن استکبار - آتش نخوت - خرمن اعمال

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. «تحقیق» به «بیشه»، «فراق» به «لهب»، «معرفت» به «دشت» و «عشق» به «دریا» تشبیه شده است، اما در گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی نخست: اقیانوس اندیشه - کاخ پوشالی ستم (اضافه‌ی تشبیهی)
گزینه‌ی سوم: اهریمن بیداد - خواب غفلت (اضافه‌ی تشبیهی)
گزینه‌ی چهارم: آتش نخوت - خرمن اعمال (اضافه‌ی تشبیهی)

شماره: ۳۱۹۸۳۴

۵۳- کدام گزینه از ویژگی‌های شعر بیدل دهلوی است؟

- (۱) مضمون‌های ساده و خیال‌انگیز
(۲) تخیل‌های روشن و واضح و به دور از ابهام
(۳) کاربرد مضامین نو و تازه
(۴) وجود استعاره‌های زیبا و آشکار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیدل دهلوی را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین و سرشار از ابهام شاعرانه است.

شماره: ۹۴۸۰۵۷

۵۴- نام کدام شاعر بیت زیر را کامل می‌کند؟ این شعر سروده‌ی کیست؟

- شعر همه بیت‌الغزل معرفت است
(۱) حافظ - حافظ (۲) حافظ - خواجو (۳) خواجو - حافظ (۴) خواجو - خواجو

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شعر حافظ به قول خود او «همه بیت‌الغزل معرفت» است.

شماره: ۹۹۷۴۳۱

۵۵- در کدام واژه مصراع زیر آرایه «جان بخشی» دیده می شود؟

«صبحگاهان، زندگی بار سفر بریست و رفت»

- (۱) صبحگاهان (۲) بار (۳) زندگی (۴) سفر

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بار سفر بریستن و رفتن از ویژگی های انسانی است که به زندگی نسبت داده ایم.

شماره: ۹۶۳۴۹۸

۵۶- در کدام گزینه آرایه ی تشخیص به کار نرفته است؟

- (۱) اگر عشق اوفتد در سینه ی سنگ
(۲) ز شیرین کاری شیرین دل بند
(۳) ز سوز عشق در جهان چیست
(۴) ز عشق آفاق را پر دود کردم
به معشوقی زند در گوهر چنگ
فرو خواندم به گوشش نکته ای چند
که بی او گل نخندید، ابر نگریست
خرد را دیده خواب آلود کردم

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه (۱) سینه ی سنگ اضافه ی استعاره ی و سنگ تشخیص است در گزینه (۳) گل و ابر نیز تشخیص است و در گزینه (۴) مصراع دوم دیده ی خرد اضافه ی استعاره ی و خرد تشخیص می باشد.

شماره: ۷۰۱۹۱

۵۷- تشبیه در کدام بیت از دیگر ابیات رساتر و زیباتر و مؤثرتر است؟

- (۱) بت خود را بشکن خوار و ذلیل
(۲) دانه چو طفلی است در آغوش خاک
(۳) دوست دارم که پوشی رخ همچون قمر
(۴) سلسله ی موی دوست، حلقه ی دام بلاست
نامور شو به فتوت چو خلیل
روز و شب ای بن طفل به نشو و نماست
تا چو خورشید تنید به هر بام و درت
هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. زیرا در این بیت دو تشبیه بلیغ اضافی و یک تشبیه بلیغ اسنادی وجود دارد و تشبیه بلیغ از دیگر تشبیهات رساتر و مؤثرتر است.

شماره: ۱۵۳۷۸۴

۵۸- کدام قالب شعر در سبک عراقی رواج می یابد و جزء کدام یک از قلمروهای این سبک است؟

- (۱) غزل - ادبی (۲) مثنوی - زبانی (۳) غزل - زبانی (۴) مثنوی - فکری

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در شعر سبک عراقی کاربرد غزل بیشتر شد. همچنین غزل عاشقانه و عارفانه در این دوره رواج می یابد.

شماره: ۹۳۸۵۹۸

۵۹- در بیت زیر، کدام واژه به کمک رابطه شباهت به جای واژه دیگر به کار رفته است؟

از من غمزده دل می طلبد، غمزه دوست / دوستان دلبر ما نرگس گویا دارد

- (۱) غمزه (۲) نرگس (۳) دلبر (۴) دل

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به رابطه شباهت، منظور از نرگس، چشم معشوق است و به مجاز با چنین رابطه ای «استعاره» نیز می گویند.

اگر واژه ای در غیر معنای حقیقی خود به کار رود و میان معنای حقیقی و غیر حقیقی رابطه شباهت وجود داشته باشد، به آن مجاز با رابطه شباهت می گویند.

شماره: ۹۴۸۰۶۰

۶۰- کدام یک از ابیات زیر بر وزن «فعلاتن فعلاتن فعْلن» سروده شده است؟

- (۱) اگر کاری کنی مزدی ستانی / چو بی کاری یقین بی مزد مانی
- (۲) هم قصه نانموده دانی / هم نامه نانوشته خوانی
- (۳) ای مایه خوبی و نیک نامی / روزم ندهد بی تو روشنایی
- (۴) من بیچاره گردن به کمند / چه کنم گر به رکابش نروم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

مَ	نِ	بِ	رِ	یِ	گِر	دَن	بِ	کَ	مَند
چَ	کُ	نم	بِ	رِ	کَا	بش	نَ	رَ	وم
U	U	-	U	U	-	-	U	U	-
فعلاتن			فعلاتن			فعْلن			

شماره : ۹۴۸۰۷۳

۶۱- کدام گزینه دارای وزن دولختی است؟

- (۱) هر دم از این باغ بری می رسد / تازه تر از تازه تری می رسد
- (۲) بسیار گنه کردیم آن بود قضای تو / شاید که به ما بخشی از روی کرم آن ها
- (۳) در سینه ام دوباره غمی جان گرفته است / امشب دلم به یاد شهیدان گرفته است
- (۴) ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱: مفتعلن مفتعلن فاعلن ۲: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
۳: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن ۴: مفتعلن مفتعلن فاعلن

شماره : ۹۶۹۳۴۵

۶۲- کدام شهر ایران در قرن هشتم در حکم مرکز ادبی به شمار می رفت؟

- (۱) تبریز
- (۲) شیراز
- (۳) بخارا
- (۴) غزنه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قرن هشتم قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی عرصه وسیعی یافت به طوری که از شبه قاره هند تا آسیای صغیر، بسیاری به این زبان سخن می گفتند و مناطقی از ایران، به ویژه شهر شیراز همچنان در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می رفت.

شماره : ۹۳۳۵۱۱

۶۳- کدام گزینه از ویژگی های زبانی نثر در سبک هندی است؟

- (۱) گسترش دایره واژگانی - مأنوس نبودن با زبان قدیم - روی آوردن طبقات مختلف مردم به نثر
- (۲) آوردن جملات طولانی - کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد - فراوانی لغات ترکی و مغولی
- (۳) گسترش دایره واژگانی - آوردن جملات طولانی - مأنوس نبودن با زبان قدیم
- (۴) کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد - روی آوردن طبقات مختلف مردم به نثر - فراوانی لغات ترکی و مغولی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از دیگر ویژگی های زبان نثر سبک هندی:

- (۱) درآمیختگی نظم و نثر (۲) کاربرد وجه وصفی (۳) جمع بستن با «ات» (۴) مطابقت صفت و موصوف
- (۵) تنایع اضافات

مأنوس نبودن با زبان قدیم و گسترش دایره واژگان و روی آوردن طبقات مختلف مردم به شعر، از ویژگی های شعر در سبک هندی است.

شماره : ۹۶۹۳۳۱

۶۴- در بیت زیر چند تشبیه و استعاره به چشم می خورد؟

موی سفید را فلکم رایگان نداد / این رشته را به نقد جوانی خریده ام

(۱) یک تشبیه - دو استعاره (۲) دو تشبیه - یک استعاره (۳) یک تشبیه - یک استعاره (۴) دو تشبیه - دو استعاره

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نقد جوانی: تشبیه (جوانی به یک نقد و سکه طلا مانند شده است).

فلک: تشخیص و استعاره

رشته: استعاره از موی سفید

شماره : ۹۶۳۵۰۵

۶۵- کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است؟

(۱) روی آوردن به معمّاپردازی و سرودن اشعار ذوقافیتین

(۲) رواج تصوّف و بی‌اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر

(۳) کاربرد تشبیهات ملموس و محسوس در شعر و رواج قالب قصیده

(۴) درهم آمیختگی مختصات نو و کهن حتی در اشعار کوتاه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲: از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است.

گزینه ۳: ویژگی ادبی سبک خراسانی است.

گزینه ۴: از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است.

شماره : ۹۱۰.۹۴

۶۶- در کدام گزینه، آرایه‌ی «استعاره‌ی مصرّحه» به کار رفته است؟

(۱) روی خوبان طلبی، آینه را قابل ساز

ورنه، هرگز گل و نسرين ندمد ز آهن و روى

(۲) هنوز از دهن بوی شیر آیدش

همای شمشیر و تیر آیدش

(۳) گر به اقلیم عشق روی آری

همه آفاق گلستان بینی

(۴) از مکافات عمل غافل مشو

گندم از گندم بروید جوز جو

گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است. «آینه» استعاره از دل است و در واقع این گونه بوده است: دل مانند آینه را قابل ساز

بنابراین چون «مشبه» حذف شده و «مشبه‌به» باقی مانده استعاره‌ی مصرّحه است.

شماره : ۷۰۱۶۲

۶۷- علامت هجاهای مصراع اول بیت زیر کدام است؟

هر آن کسی که در این حلقه نیست زنده به عشق / بر او نمرده به فتوای من نماز کنید

-U-U-U- -U-U- (2) -U-U-U-UU-U-U (1)

-UU-U-U--U-U-- (۴) -UU-U-U- -UU-U-U (۳)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

هـ	رَآن	ک	سی	ک	دین	حَل	ق	نید	ست	زَن	د	ب	عشق
U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	U	-
بَـ	رو	نَـ	مَر	دِـ	بِـ	وَا	ی	مَن	نَـ	مَـ	زَـ	کَـ	نید

شماره : ۹۶۹۳۴۳

۶۸- در کدام گزینه تشبیه بیش‌تری به کار رفته است؟

- (۱) روحی بدین لطیفی در چاه تن افکند
 - (۲) برق از شوق که می‌خندد بدین سان قاه قاه
 - (۳) از ریزش سحاب‌ها در آب‌ها حباب‌ها
 - (۴) تیسر بلای او را جز دل هدف نباشد
- سرّی بدین عزیزی در قعر جان نهاده
ابراز هجر که می‌گرید بدین سان زار زار
چون جوی نقره آب‌ها روان ز آبشارها
تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ی ۴: تیر بلا - تیغ جفا - جان مانند سپر» تشبیه‌های موجود هستند.

شماره : ۲۹۷۲۱۷

۶۹- کدام اثر جامی در شرح و توضیح یکی از آثار فخرالدین عراقی است؟

- (۱) نفحات الانس
- (۲) اشعةاللمعات
- (۳) سلسله‌الذهب
- (۴) تحفةالاحرار

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. «لمعات» از آثار فخرالدین عراقی است که جامی به شرح و توضیح آن با نام «اشعةاللمعات» پرداخته است.

شماره : ۱۹۳۸۸۳

۷۰- کدام کتاب، تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای عباسی و تاریخ ایران را دربرمی‌گیرد، این اثر مربوط به کدام قرن است؟

- (۱) جامع‌التواریخ - قرن هفتم
- (۲) مرصادالعباد - قرن هفتم
- (۳) تاریخ جهان‌گشا - قرن هشتم
- (۴) تاریخ گزیده - قرن هشتم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ی ۱: نثری عالمانه و پخته دارد و قرن هفتم است.

گزینه ی ۲: در بیان سلوک ین است و قرن هفتم نگاشته شده است.

گزینه ی ۳: تاریخ مغول، خوارزمشاهیان و اسماعیلیه، قرن هفتم نوشته شده است.

شماره : ۱۰۰۲۶۹۳

۷۱- موضوع کدام اثر نادرست است؟

- (۱) مرصاد العباد: در بیان سلوک دین و تربیت نفس
- (۲) لمعات: سیر و سلوک عارفانه
- (۳) عین الحیات: عرفان و تصوف
- (۴) جامع عباسی: در بیان حقایق عرفانی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب جامع عباسی از شیخ بهایی در مورد فقه است.

شماره : ۹۶۹۳۲۸

دل می رَود	ز دس تم	صا حب دِ لان	خُ دا را
ز کوی یار	می آید	ن سی مِ با	دِ نوروزی
عن ک بوی	را بِ حک مت	دا م داد	
یا ر مَ را	غا ر مَ را	عش قِ چِ گر	خا ر مَ را

۷۲- پایه‌های آوایی کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) دل می‌رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را:
- (۲) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی:
- (۳) عنکبوتی را به حکمت دام داد:
- (۴) یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا:

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

پایهٔ آوایی شماره یک در گزینهٔ ۲ باید این گونه نوشته شود: ز کوی یا

ر می آید

شماره : ۹۳۴۵۶۰

۷۳- ابن یمن در کدام قالب شعری به شهرت رسیده است؟

- (۱) غزل
- (۲) قصیده
- (۳) قطعه
- (۴) مثنوی

گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۹۳۵۳۳

۷۴- وزن کدام بیت با سه بیت دیگر متفاوت است؟

- (۱) چو نامردم آوای مردم شنید
- (۲) نپندارم ای در خزان کشته جو
- (۳) نرفتم به محرومی از هیچ روی
- (۴) در نگاهش شکفته روح سحر
- میسان خطر جای بودن ندید
- که گسندم ستانی به وقت درو
- چرا از در حق شوم زرد روی
- برلبانش ترانه‌ی توحید

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی ابیات بر وزن «فعولن، فعولن، فعولن، فعل» (مقارب مثنی محذوف) می‌باشند به جز بیت (۴) که «فعلاتن مفاعلن فعولن» (خفیف مسدس مخبون محذوف) است.

شماره: ۷۰۲۰۳

۷۵- در بیت زیر کدام واژه دارای آرایه‌ی «استعاره مصرّحه» است؟

- (۱) غضنفر
- (۲) یم
- (۳) نهنگ
- (۴) وصی
- «شجاع غضنفر وصی نبی
- نهنگ یم قدرت حق علی»

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. شجاع غضنفر: «شیر شجاع» که استعاره از علی (ع) است، یعنی علی (ع) که به سان شیر شجاع بود بنابراین چون مشبّه، علی (ع) است که حذف گردیده «استعاره‌ی مصرّحه» می‌باشد.

شماره: ۱۵۳۶۵۲

۷۶- در تشبیه بلیغ بیت زیر کدام واژه «مشبه‌به» است؟

- (۱) گل
- (۲) لب
- (۳) بوتیمار
- (۴) بلبل
- «تو هم چون گل زخندیدن لب با هم نمی‌آید
- روا داری که من بلبل، چو بوتیمار بنشینم»

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت موردنظر «من بلبل» تشبیه بلیغ است که «بلبل» مشبه‌به آن است. در بیت، دو تشبیه دیگر وجود دارد که هیچ کدام بلیغ نیستند.

شماره: ۶۳۱۰۸

۷۷- در کدام بیت، تشبیه اضافی آمده است؟

- (۱) آلاله‌ی کوه‌سارانم تویی یار
- (۲) تو را آتش عشق اگر پر سوخت
- (۳) در شجاع‌ت شیر ربّانیستی
- (۴) شبی چون شبه روی شسته به قیر
- بنفشه‌ی جوکنارانم تویی یار
- مرا بین که از پای تا سر سوخت
- در مروت خود که داند کیستی؟
- نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «آتش عشق» تشبیه اضافی است.

شماره: ۷۰۱۶۱

۷۸- متن زیر توضیح کدام شاعر است؟

این فرمانروای ملک سخن نه تنها در ادبیات پندآموز سخن‌گوی ضمیرناخودآگاه ایرانی است که در سرودن غزل‌های عاشقانه نیز سرآمد شاعران و نویسندگان ایران است.

- (۱) مولوی
- (۲) سعدی
- (۳) خواجه
- (۴) حافظ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سعدی فرمانروای ملک سخن، سی و پنج سال گرد جهان گشت و تجربه اندوخت و از هر خرمنی خوشه‌ای چید و گلستان را به نثر مسجّع و بوستان را در قالب مثنوی پدید آورد.

شماره: ۹۳۳۵۰۸

۷۹- کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق (سینه مجاز از انسان عاشق)
- ۲) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم / وز این درخت همین میوه غم است برم (درخت مجاز از موی سر)
- ۳) نشاط در دل و می در کف و طرب در جان / نگار سرخوش و ما بی خود و ندیم خراب (طرب مجاز از عشق)
- ۴) گر تو سر ما بی سروسامان داری / ماییم و سری در قدمت اندازیم (سر مجاز از مقصد)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طرب در این بیت مجاز ندارد، اما می مجاز از پیمانه شراب است و کف نیز می تواند مجاز از مجموع کف دست و انگشتان باشد.

شماره: ۹۴۰۹۲۵

۸۰- مرز پایه های آوایی کدام بیت درست است؟

۱) من امشب آمدستم وام بگذارم / حسابت را کنار جام بگذارم:

م نم شب آ	م دس تم	وام بگ ذام	ح سابت را	ک نار	جام بگ ذام
-----------	---------	------------	-----------	-------	------------

۲) کبوتر بجهای با شوق پرواز/ به جرئت کرد روزی بال و پر باز:

ک بو تر	بج چ ای	با شوق	پرواز	ب جرئت	کرد رو	زی بال	پرباز
---------	---------	--------	-------	--------	--------	--------	-------

۳) دوش ای پسر می خورده ای چشمت گواهی می دهد/ باری حریفی جو که او مستور دارد راز را:

دو شی پ سر	می خرد ای	چشم مت گواهی	می دهد	باری ح ری	فی جو که او	مس تور دارد	راز را
------------	-----------	--------------	--------	-----------	-------------	-------------	--------

۴) بگفتا چون به دست آری نشانش / که از ما بی نشان است آشیانش:

ب گف تا چون	ب دس تاری	ن شانش	ک از مایی	ن شانس تا	ش یا نش
-------------	-----------	--------	-----------	-----------	---------

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱:	م نم شب آ	م دس تم وا	م بگ ذام
	ح سابت را	ک نار جا	م بگ ذام
گزینه ۲:	ک بو تر	بج چ ای	با شو ق
	ب جرئت کرد	د روزی با	ل پرباز
گزینه ۳:	دو شی پ سر	می خرد ای	چشم مت گ وا
	باری ح ری	فی جو ک او	مس تور دا
			رذ را ز را

شماره: ۱۰۰۶۰۷۳

۸۱- در بیت زیر چند هجای کشیده، هجای بلند به شمار می آید؟

هر نفس آواز عشق، می رسد از چپ و راست / ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

هر	ف	ف	سا	وا	ز	عشق	می	ر	س	دز	چپ	پ	راست
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
ما	ب	ف	لک	می	ر	ویم	عز	م	ت	ما	شا	ک	راست
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

هجای پایانی هر نیم مصراع در شعر دوری مانند هجاهای پایانی مصراع، اگر کوتاه یا کشیده باشد بلند به شمار می آید. در بیت بالا هجاهای «عشق، راست، ویم، راست» کشیده هستند، اما بلند به حساب می آیند.

شماره: ۹۶۸۹۲۹

۸۲- توضیح زیر مربوط به کدام شاعر قرن هشتم است؟

«وی در غزل توجه خاصی به فرمانروای ملک سخن داشته و قصایدی نیز در سبک عراقی سروده است.»

(۱) سلمان ساوجی (۲) ابن‌یمین (۳) خواجه کرمانی (۴) حافظ

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی (فرمانروای ملک سخن) و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. همچنین مثنوی جمشید و خورشید او به شیوه‌ی داستان‌های نظامی سروده شده است.

شماره: ۹۹۷۴۳۲

۸۳- در بیت زیر «مشبه‌به»ها کدام است؟

تو همچون گل ز خندیدن لب با هم نمی‌آید / روا داری که من بلبل چو بوتیمار بنشینم

(۱) گل - لب - بوتیمار (۲) تو - بلبل - بوتیمار (۳) تو - لب - بلبل (۴) گل - بلبل - بوتیمار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

مشبه	تو	مانند	گل	/	من	مثل	بلبل	/	من	مانند	بوتیمار
مشبه به	مشبه به		مشبه		مشبه	مشبه به	مشبه		مشبه		مشبه به

شماره: ۹۳۸۶۰۵

۸۴- «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» وزن کدام مصراع است؟

(۱) الهی سینه‌ای ده آتش افروز

(۳) شمع شو شمع که خود را سوزی

(۲) ای همه هستی ز تو پیدا شده
(۴) غافل منشین نه وقت بازی است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. U / - - - U / - - - U - -

شماره: ۱۰۰۱۶۶

۸۵- در همهی گزینه‌ها جز گزینه‌ی آرایه‌ی «تشخیص» وجود دارد.

(۱) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست

(۳) ای غنچه‌ی خندان، چرا خون در دل ما می‌کنی

(۲) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب
(۴) ای بـخـار شـاد بـاش و دیر زی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی دو ترکیب «رخ اندیشه» اضافی استعاری است که هر اضافی استعاری از نظر آرایه‌های ادبی «استعاره‌ی مکینیه» است و ضمناً هرگاه در اضافی استعاری، مضاف یکی از حالات یا اعضای بدن انسان باشد مضاف‌الیه از نظر آرایه‌های ادبی «تشخیص» است. اما در گزینه‌های یک و چهار «نسیم سحر» و «بخار» مورد خطاب و ندا قرار گرفته‌اند و هر چیزی که مورد خطاب واقع شود، اگر انسان نباشد، استعاره‌ی مکینیه و تشخیص است اما در گزینه‌ی سه «غنچه‌ی خندان» استعاره از یار است و «استعاره‌ی مصرحه» است بنابراین چون غنچه‌ی خندان مستقیماً مورد خطاب و ندا قرار نگرفته است تشخیص نمی‌باشد.

شماره: ۹۹۹۸۱

۸۶- وزن واژه‌ی کدام مصراع درست است؟

(۱) سحرگه بلبل‌ی آواز می‌کرد: فاعلاتن - فاعلاتن - فاعل

(۲) هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست: مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن

(۳) سینه مالا مال درد است ای دریغا مرهمی: فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن

(۴) ما به غم خو کرده‌ایم ای دوست ما را غم فرست: فعولن - فعولن - فعولن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن)

گزینه ۲: مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن)

گزینه ۴: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

شماره: ۹۳۸۶۲۱

۸۷- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- تو از هر در که بازآیی بدین خوبی و زیبایی / دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی
- (۱) مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعی
(۲) مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن
(۳) مفاعیلن - فعلاتن - مفاعیلن - فعلاتن
(۴) مفاعیلن - فعلاتن - مفاعیلن - فععلن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ت	از	هر	در	ک	با	زا	بی	ب	دین	خو	بی	ی	زی	با	بی
د	ری	با	شد	ک	از	رح	مت	ب	رو	ی	خل	ق	بگ	شا	بی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-

در مصراع دوم به ضرورت شعری، هجای کوتاه را بلند به حساب می آوریم.

شماره: ۹۴۰۹۲۷

۸۸- در کدام بیت از ابیات زیر، یک تشبیه بلیغ اضافی و دو تشبیه اسنادی وجود دارد؟

- (۱) چشمه‌ی خورشید تویی سایه‌گه بید منم
(۲) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
(۳) به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم
(۴) اشکم ولی به پای عزیزان چکیده‌ام
- چون که زدی بر سر من پست و گدازنده شدم
تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی
روا داری که من بلبل چو بوتیمار بنشینم
خارم ولی به سایه‌ی گل آرمیده‌ام

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه بلیغ اضافی ← چشمه خورشید

تشبیه بلیغ اسنادی > چشمه‌ی خورشید تویی
سایه گه بید منم

شماره: ۱۸۴۹۹۱

۸۹- کدام گزینه از آثار منثور عبید زاکانی نیست؟

- (۱) صد پند
(۲) موش و گربه
(۳) اخلاق‌الاشراف
(۴) رساله‌ی دلگشا

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

آثار عبید به نظم: موش و گربه و به نثر: رساله‌ی دلگشا، اخلاق‌الاشراف و صد پند می‌باشند.

شماره: ۹۹۷۴۴۷

۹۰- در سروده زیر کدام واژه‌ها به صورت استعاره به کار رفته‌اند؟

«بخز در لاکت ای حیوان که سرما / نهانی دستش اندر دست مرگ است / مبادا پوزه‌ات بیرون بماند / که بیرون برف و باران و تگرگ است»

- (۱) برف - باران - تگرگ (۲) حیوان - مرگ - سرما (۳) حیوان - تگرگ - برف (۴) باران - مرگ - برف

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرگاه موجود بی‌جان یا جاننداری غیر از انسان مورد ندا و خطاب قرار گیرد، یعنی از نظر دستوری منادا باشد، از نظر آرایه‌های ادبی تشخیص است؛ مانند «حیوان» و اگر یکی از اعضای بدن انسان (دست، پا و ...) و یا حالات و ویژگی‌های انسان (خنده، گریه، غم و شادی و ...) به غیر انسان نسبت داده شود، «تشخیص» است؛ مانند واژه «دست» که به سرما و مرگ نسبت داده شده است و هر تشخیصی، آرایه استعاره نیز است.

شماره: ۹۶۳۵۰۳

۹۱- «آوردن جملات طولانی» و «استفاده از آیات و احادیث» به ترتیب در کدام قلمرو نثر سبک هندی قابل بررسی است؟

- (۱) ادبی - زبانی (۲) ادبی - فکری (۳) زبانی - ادبی (۴) زبانی - فکری

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۶۸۹۱۴

۹۲- متن زیر به معرفی کدام کتاب پرداخته است؟

«این کتاب در بیان سلوک دین و تربیت انسانی نوشته شد. نثر آن گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است. علاوه بر این نویسنده در خلال موضوعات کتاب، احادیث، آیات و اشعاری از خود و شاعران دیگر نقل می‌کند.»

(۱) تذکره الاولیا (۲) تاریخ و صاف (۳) مرصاد العباد (۴) اخلاق الاشراف

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مرصاد العباد نوشته نجم‌الدین رازی، معروف به نجم دایه از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته قرن هفتم است. مرصاد نثری شیوا، آراسته و دل‌انگیز دارد و در بین متون عارفانه از مرتبه‌ای بالا برخوردار است.

شماره : ۹۳۴۵۴۷

۹۳- در کدام گزینه هر چهار پایه‌ی تشبیه در هر دو مصراع آمده است؟

(۱) گفستا برو چو خاک تحمل کن ای فقیه یا هرچه خوانده ای همه در زیر خاک کن
(۲) روز چو شمعی به شب، زود رو و سرفراز شب چو چراغی به روز، کاسته و نیمتاب
(۳) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم
(۴) برق با شوقم شراری بیش نیست شعله طفل نی سواری بیش نیست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در مصراع اول بیت دوم : روز (مشبه) و چو (ادات)، شمع (مشبه به)، زود رو و سرفراز (وجه شبه) هستند.
در مصراع دوم بیت دوم : شب (مشبه)، چو (ادات)، چراغ (مشبه به)، کاسته و نیمتاب (وجه شبه) هستند.

شماره : ۶۳۰۷۵

۹۴- با توجه به اختیارات شاعری، مصراع اول بیت زیر در کدام گزینه، درست تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی شده است؟

«دل من همی داد گفتی گواهی»
(۱) - - U - - U - - U - U U
(۲) - - U - - U - - U - - U
(۳) - - U - - - - U - U U
(۴) - U U - - - - U - - U

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۰۰۱۶۸

۹۵- آثاری مانند مرصاد العباد و طبقات ناصری نماینده‌ی کدام نوع نثر در سبک عراقی‌اند؟

(۱) ساده‌نویسی - پیچیده‌نویسی
(۲) پیچیده‌نویسی - ساده‌نویسی
(۳) ساده‌نویسی - ساده‌نویسی
(۴) پیچیده‌نویسی - پیچیده‌نویسی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نثر در این دوره بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد: یکی ساده‌نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصاد العباد و دیگر پیچیده‌نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهان‌گشای جوینی دیده می‌شود.

شماره : ۹۹۷۴۴۵

۹۶- نویسنده‌ی کتاب پخته و عالمانه‌ی «جامع‌التواریخ» کیست؟

(۱) نجم‌الدین راوندی
(۲) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
(۳) عطاملک جوینی
(۴) میرزا مهدی‌خان استرآبادی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شماره : ۷۰۱۹۸

۹۷- کدام یک از واژه‌های زیر در معنای مجازی به کار رفته است؟

برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

(۱) گدا (۲) در (۳) خانه (۴) نگین

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شاعر در این بیت «نگین» گفته ولی منظور انگشتر است، بنابراین «نگین» در معنای مجازی به کار رفته است.

شماره : ۹۴۸۰۶۱

۹۸- کدام ابیات در یک وزن سروده شده‌اند؟

الف) به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم

ب) اگر سرسروی به بالای تو باشد

ج) امشب ای ماه به درد دل من تسکینی

د) جوانی شمع ره کردم که جویم زندگانی را

(۱) الف- ج (۲) ب- د (۳) الف- د (۴) ب- ج

گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. اگر فقط مصراع اول هر دو بیت را تقطیع هجایی نماییم، می بینیم که در یک وزن سروده شده‌اند.

وزن = هزج مثمن سالم

وزن بیت «ب»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن = هزج مسدس محذوف

وزن بیت «ج»: فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن = رمل مخبون مثمن محذوف

شماره : ۲۹۷۱۹۰

۹۹- ابیات زیر از قطعات اخلاقی کدام شاعر انتخاب گردیده است؟

مرد آزاده در میان گروه / گر چه خوش خو و عاقل و دانا است

محترم آنگهی تواند بود / که از ایشان به مالش استغناست

وان که محتاج خلق شد، خوار است / گر چه در علم، بوعلی سیناست

(۱) ابن یمین (۲) عبید زاکانی (۳) عبدالرحمن جامی (۴) عطار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابن یمین، شاعر عصر سربداران، مردی دهقان پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در شعر خود بر قناعت پیشگی و بی اعتباری دنیا تأکید کرده است.

شماره : ۹۳۳۵۱۵

۱۰۰- کدام شاعر به توصیه ی شاه تهماسب به سرودن اشعار دینی روی آورد و مرثیه ی معروف به دوازده بند خود را سرود؟

(۱) محتشم کاشانی (۲) کلیم کاشانی (۳) صباحی بیدگلی (۴) وصال شیرازی

گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۹۳۵۸۹

۱۰۱- متن زیر به معرفی کدام قرن از سبک عراقی پرداخته است؟

«در این قرن بنیه ی فرهنگی، ادبی و اجتماعی کشور، یکسره نابود شد، اما پس از مدتی هنر و ادبیات رونقی تازه گرفت و آثار ارزشمندی نیز نوشته شد. هر چند این رونق، بنیادی نبود و کتاب های تحقیقی دوره عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.»

(۱) ششم (۲) هفتم (۳) هشتم (۴) نهم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قرن نهم، هنرمندان، قرآن و شاهنامه را به خط خوش نگاشته و آن را با تصاویری زیبا آراستند و آثاری ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.

شماره : ۱۰۰۲۷۰۰

۱۰۲- در همه‌ی گزینه‌ها به جز آرایه‌ی کنایه وجود دارد.

- (۱) چون تیر زند چشم‌ت سیاره هدف گردد
- (۲) برو با دوستان آسوده بنشین
- (۳) به تیرم گر کشد دستش نگیرم
- (۴) ای ابر بهمنی نه به چشم من اندری
- چون تیغ کشد مهرت گردون سپر اندازد
- چو بیننی در میان دشمنان جنگ
- و گسر تیرم زند مَنّت پذیرم
- تن زن زمانکی و بیاسای و کم‌گری

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ «سپر انداختن» کنایه از تسلیم شدن در گزینه‌ی ۳ «دست نگرفتن» کنایه از مانع نشدن و در گزینه‌ی ۴ «تن زدن» کنایه از درنگ نمودن و استراحت کردن است.

شماره: ۱۵۳۷۰۲

۱۰۳- کدام شهر هم‌زمان با رشد ادبیات در هند به «مادرشهر» مبدل شد؟

- (۱) اصفهان
- (۲) شیراز
- (۳) تبریز
- (۴) کاشان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هم‌زمان با رشد ادبیات در هند، «اصفهان» نیز که پایتخت حکومت صفوی و محل اجتماع شعرا و فضلا بود از دیدگاه ادبی توسعه یافت و به «مادرشهر» مبدل شد.

شماره: ۹۴۸۰۵۴

۱۰۴- کدام شهر از نواحی محدودهٔ عراق عجم نیست؟

- (۱) اصفهان
- (۲) اراک
- (۳) همدان
- (۴) مشهد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شهرهای عراق عجم عبارتند از «اصفهان، همدان، ری و اراک»

شماره: ۹۳۴۵۴۱

۱۰۵- مشهور است که در شعر کدام شاعر هر معنا و مضمونی که در جهان هست، دیده می‌شود؟

- (۱) کلیم کاشانی
- (۲) بیدل
- (۳) محتشم کاشانی
- (۴) صائب

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۶۳۴۹۱

۱۰۶- خوشه‌های هجایی بیت زیر کدام است؟

- (۱) --U/--U/--U/--U
- (۲) --U/--U/--U
- (۳) --U/---U/---U
- (۴) -U/--U/--U/--U

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ءَ	گر	پا	ی	در	دا	مَ	نا	ری	چُ	کوه
سَ	رت	زا	سِ	مان	بُگ	دُ	رد	در	شُ	کوه
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	U

شماره: ۹۳۸۶۲۰

۱۰۷- در بیت زیر، چند واژه در معنای مجازی (نانهاده) خود به کار رفته است؟

ماه خورشید نمایش ز پس پردهٔ زلف / آفتابی است که در پیش سحابی دارد

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ماه: استعاره از صورت و مجاز است.

آفتاب به معنای خورشید است و سحاب به معنای ابر. این دو جزئی از مشبهه هستند و در معنای حقیقی به کار رفته‌اند.

شماره: ۹۶۹۳۳۹

۱۰۸- کدام گزینه درباره‌ی شاعران و نویسندگان سبک عراقی درست است؟

- (۱) تذکره‌ی دولتشاه به تشویق دولتشاه سمرقندی نوشته شد.
 - (۲) از اقدامات مهم فضل‌الله همدانی تأسیس ربع رشیدی در شیراز بود.
 - (۳) نثر کتاب تاریخ جهان‌گشا، مصنوع و دشوار است.
 - (۴) سلمان ساوجی، مثنوی‌ای به پیروی از مولوی سروده است.
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه‌ی ۱: تذکره‌ی دولتشاه به تشویق امیرعلی شیرنوایی و توسط دولتشاه سمرقندی نوشته شد.
- گزینه‌ی ۲: فضل‌الله همدانی، ربع رشیدی را در تبریز تأسیس کرد.
- گزینه‌ی ۴: سلمان ساوجی، مثنوی جمشید و خورشید را به پیروی از نظامی سروده است.

شماره: ۹۹۷۴۴۹

۱۰۹- در بیت زیر چند تا کنایه به چشم می‌خورد؟

- به تیغم گر کشد دستش نگیرم / و گر تیرم زند منت پذیرم
غم گیتی گر از پایم در آورد / به جز ساغر که باشد دست‌گیرم
- (۱) پنج (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کنایه‌ها به ترتیب:

(۱) دستش نگیرم: مانعش نمی‌شوم.

(۳) از پایم درآورد: شکستم داد.

(۲) منت پذیرم: قبول می‌کنم

(۴) دست گیرم: کمک کننده‌ام باشد (یاری دهنده‌ام باشد)

شماره: ۹۶۹۳۳۸

۱۱۰- سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم، در غزل توجه خاص به کدام شاعران دارد و قصاید وی در چه سبکی سروده شده است؟

- (۱) حافظ و رودکی - سبک عراقی
(۲) سعدی و مولوی - سبک خراسانی
(۳) مولوی و سعدی - سبک عراقی
(۴) مولوی و حافظ - سبک خراسانی
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۳۴۵۴۵

۱۱۱- در بیت زیر کدام کلمه استعاره است؟

- بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
- (۱) باغ (۲) رخ (۳) لب (۴) قند

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قند استعاره از سخنان شیرین

در مصراع اول رخ به باغ و گلستان تشبیه شده است.

شماره: ۹۶۳۵۰۴

۱۱۲- تقطیع (نشانه‌گذاری) عروضی کدام گزینه به شکل زیر است؟

« UU - - / UU - - / UU - - »

- (۱) امروز تو را دست رس فردا نیست
(۲) خرسند همی بودم در دام تو من
(۳) خاقانی طعنه زنی چون دم تیغ
(۴) تقدیر که بر کشتنت آزرم نداشت
- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

تق دی ر ک	بر کش ت ن	تا ز م ن	داشت
UU - -	UU - -	UU - -	-
مستفعل	مستفعل	مستفعل	فع

شماره: ۱۵۳۶۳۵

۱۱۳- کدام کلمه در بیت زیر مشبّه است؟

چو دریای خون شد همه دشت و راغ / جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ
(۱) دریای خون (۲) دشت (۳) شب (۴) چراغ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دشت و راغ (مشبّه) چون دریا خون (مشبّه‌به) شد.

دیگر تشبیه‌های این بیت:

جهان (مشبّه) چون شب (مشبّه‌به) / تیغ‌ها (مشبّه) چون چراغ (مشبّه‌به)

شماره: ۱۰۰۶۰۷۶

۱۱۴- در کدام گزینه، تشبیه‌های فشرده بیت زیر آمده است؟

درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد / نهال دشمنی برکن که رنج بی‌شمار آرد
(۱) درخت دوستی - نهال دشمنی (۲) درخت دوستی - کام دل
(۳) نهال دشمنی - رنج بی‌شمار (۴) نهال دشمنی - کام دل

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. درخت دوستی: دوستی به درخت مانند شده است.

نهال دشمنی: دشمنی به نهال مانند شده است.

تشبیه فشرده گاه به صورت ترکیب اضافی (مضاف و مضاف‌الیه) می‌آید.

شماره: ۹۴۰۹۱۶

۱۱۵- در کدام گزینه آرایه مجاز وجود ندارد؟

(۱) به یاد روی شیرین بیت می‌گفت / چو آتش تیشه می‌زد کوه می‌سفت
(۲) برآشفته ایران و برخاست گرد / همی هر کسی کرد ساز نبرد
(۳) سر دل از زبان نشود هرگز آشکار / گر دل موافقت نکند کای زبان بگوی
(۴) خورده قسم اختران به پاداشم / بسته کمر آسمان به پیکارم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: بیت مجاز از شعر

گزینه ۲: ایران مجاز از سپاه ایران

گزینه ۳: زبان در مصراع اول مجاز از سخن

شماره: ۹۴۸۰۶۴

۱۱۶- در کدام گزینه، هر دو اثر از یک نویسنده است؟

(۱) نفحات الانس - تحفة الاحرار (۲) تذکرة الاولیا - تذکرة دولتشاه
(۳) بهارستان - گلستان (۴) اخلاق اشرف - اخلاق اجلالی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

نفحات الانس و تحفة الاحرار: جامی

تذکرة دولتشاه: دولتشاه سمرقندی

اخلاق الاشرف: عبید زاکانی

تذکرة الاولیا: عطار

بهارستان: جامی، به سبک گلستان سعدی

اخلاق اجلالی: جلال‌الدین دوانی

شماره: ۹۹۷۴۳۹

۱۱۷- وزن واژه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

حلالش باد اگر خونم بریزد / که سر در پای او خوش تر که بر دوش

(۱) مستفعلن - متفعلن - مستفعلن - فعولن (۲) فعولن - فعولن - فعولن - فعل

(۳) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلن (۴) مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۴:

حَ	لا	کَش	با	دَ	گر	خو	نم	بَ	ری	زد
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

شماره : ۹۳۸۶۱۶

۱۱۸- در کدام یک از گزینه‌های زیر تشبیه وجود ندارد؟

(۱) و او به شیوه باران پر از طراوت تکرار بود.

(۲) شب در تمام پنجره‌های پریده‌رنگ / مانند یک تصور مشکوک

(۳) زدش بر زمین بر به کردار شیر

(۴) گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هرگاه «چو» و «چون» در معنای «هنگامی که» یا «زیرا که» به کار رود، از ادات تشبیه

محسوب نمی‌شود، مانند گفته بودم چو بیایی، غم دل با تو بگویم

هنگامی که

شماره : ۹۳۹۶۴۴

۱۱۹- در کدام گزینه تشبیه فشرده وجود دارد؟

(۱) مبر آبم اگر گشتم چو ماهی صید این دریا/ که صد چون من به دام آرد کسی کاو می‌کشد شستم

(۲) سروی است قامت تو از ناز سرکشیده/ ماهی عارض تو از نور آفریده

(۳) ای سیل اشک خاک وجودم به باده ده/ تا بر دل کسی ننشیند غبار من

(۴) ای روی چنگ زن که چو عودم بسوختی/ چون سوختی دلم نفسی با دلم بساز

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۳: سیل اشک و خاک وجود فشرده هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: منچون ماهی (گسترده)

گزینه‌ی ۲: قامت تو مثل سرو کشیده است (گسترده) و عارض تو مثل ماه از نور آفریده شده است (گسترده)

گزینه‌ی ۴: من مثل عود (گسترده)

شماره : ۱۰۰۶۰۸۲

۱۲۰- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) المعجم فی معاییر اشعار العجم کتابی است از شمس قیس رازی که در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر، نثری سخت و عالمانه دارد.

(۲) تاریخ جهان‌گشای جوینی کتابی است از عظاملک جوینی در شرح ظهور چنگیز، تاریخ خوارزمشاهی و اسماعیلیه.

(۳) گلستان سعدی به نثر مسجع و بوستان در قالب مثنوی، حاصل ۳۵ سال تجربه اندوختن سعدی است.

(۴) اخلاق جلالی، کتابی است از جلال‌الدین دوانی و موضوع آن اصول اخلاقی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب المعجم نثری ساده و عالمانه دارد.

شماره : ۹۳۴۵۵۳

۱۲۱- شعر هندی شعری است، بنابراین شاعران کمتر به زبان توجه دارند.

(۱) صورت‌گرا (۲) مادی‌گرا (۳) معنی‌گرا (۴) واقع‌گرا

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شعر هندی شعری است معنی‌گرا نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به

زبان.

شماره : ۹۶۳۴۸۸

۱۲۲- در کدام گزینه مرز پایه‌هایی آوایی نادرست است؟

- (۱) در این درگاه بی‌چون همه لطف است و موزونی ← دَ رین در گاه | و بی چو نی | هَ م لطف س | تْ موزو نی
 - (۲) گه به دهان برزده کف چون صدف ← گه بَ دَ هان | بَر زَ دِ کف | چُن صَ دف
 - (۳) بود و نبود آنچه بلند است و پست ← بو دُ نَ بو | دان چ بْ | کن دَ س تْ | پست
 - (۴) ما ز یاران چشم یاری داشتیم ← ما زِ یا ران | چشمِ یاری | داش تیم
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

مرز درست آوایی در این گزینه این‌گونه است: بو دُ نَ بو | دان چ بْ | کن دَ س تْ پست

شماره: ۱۰۰۶۰۷۲

۱۲۳- زبان شعر در قرن هشتم در سروده‌های کدام شاعران از استحکام کافی برخوردار است؟

- (۱) خواجه و حافظ (۲) سعدی و حافظ (۳) ابن‌یمین و خواجه (۴) ابن‌یمین و سعدی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را به‌دنبال داشت و زبان شعر در سروده‌های بیشتر شاعران به سستی گرایید، جز خواجه و حافظ که سروده‌هایشان از استواری و استحکام خاصی برخوردار است.

شماره: ۹۳۳۵۲۰

۱۲۴- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- گل صدف‌برگ به پیش تو فرو ریخت ز خجلت / که گمان برد که او هم رخ زیبای تو دارد
- (۱) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلن
 - (۲) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فعلن
 - (۳) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن
 - (۴) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گُ	لُ	صد	بر	گُ	بِ	پی	شِ	تُ	فُ	رو	ری	خت	ز	خج	لت
کِ	گُ	مان	بُر	د	کِ	او	هم	رُ	خُ	زِی	با	یِ	تُ	دا	رد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

در مصراع اول، ضرورت شعری وجود دارد.

شماره: ۹۴۰۹۳۰

۱۲۵- در کدام یک از ابیات زیر آرایه تمثیل وجود دارد؟

- (۱) گر تمنای تو از خاطر ناشاد رود / داغ عشق تو گلی نیست که از یاد رود
- (۲) نرود حسرت آن چاه زنخدان از دل / تشنه را آب محال است که از یاد رود
- (۳) نتوان از سر او برد هوای شیرین / لشکر خسرو اگر بر سر فرهاد رود
- (۴) کاش چون شمع همه سر شود اعضای کلیم / تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمثیل یعنی آوردن مثالی برای اثبات چیزی، در بیت ۲ شاعر برای این‌که حرف خود را در مصراع اول اثبات نماید، در مصراع دوم از تمثیل بهره گرفته است. لازم به یادآوری است که این بیت آرایه «اسلوب معادله» نیز دارد و هر اسلوب معادله‌ای «تمثیل» است.

شماره: ۹۶۳۴۹۶

- ۱۲۶- کدام واژه‌ها به ترتیب با واژه‌های «مَصَوّت - تمَنّا - جانباز - دین‌دار» هم وزن است؟
- (۱) بلایا - محاسن - کاردار - دلبر
(۲) علامت - لباب - دیوار - سرمست
(۳) سماور - توجّه - کوهیار - بیمار
(۴) درآمد - خدایا - بادام - کوچک
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

م	صَو	وَت	ت	مَن	نا	جَا	باز	دِی	دار
U	-	-	U	-	-	-	U	-	U
ع	لا	مَت	ل	با	تَب	دی	وار	سَر	مَسْت

شماره : ۹۹۷۵۸۹

- ۱۲۷- کدام بیت وزن دوری دارد؟
- (۱) اگر مرد عشقی، کم خویش گیر
(۲) هر که بی او زندگانی می کند
(۳) بی خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها
(۴) دریای هستی دم به دم در چرخ و تاب و پیچ و خم
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بی	خی	ش	ت	نَم	کَر	دی	بو	ی	ع	ل	ری	حَا	ها
-	-	U	U	-	-	-	-	X	U	U	-	-	-

گزینه ۱: از تکرار فعولن گزینه ۲: از تکرار فاعلاتن گزینه ۴: از تکرار مستفعلن

شماره : ۹۶۸۹۲۴

- ۱۲۸- در کدام بیت تشبیه بلیغ غیراضافی وجود دارد؟
- (۱) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب/ بر دولت آشیان شما نیز بگذرد
(۲) جهان دیو است و وقت دیو بستن/ به خوش خوئی توان زین دیو رستن
(۳) می شنیدم به حسن چون قمری/ چون که دیدم از آن تو خوب‌تری
(۴) به شهر عشق مجو آبرو که در این خاک/ به باد، خرمن تقوی و عقل و ادراک است
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- گزینه ۲: جهان دیو است. (تشبیه فشرده‌ی غیراضافی)
اما سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: بوم محنت (تشبیه فشرده‌ی اضافی)
گزینه ۳: تو مانند قمر، دارای حُسن هستی (تشبیه گسترده)
گزینه ۴: شهر عشق (تشبیه فشرده‌ی اضافی)/ خرمن تقوی و عقل و ادراک (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

شماره : ۱۰۰۶۰۷۹

- ۱۲۹- تعداد پایه‌های آوایی در کدام مصراع متفاوت است؟
- (۱) که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
(۲) کی رسم چون روزگار از دست رفت
(۳) هر آن وقتی که دیدارش نبینم
(۴) دل فدای او شد و جان نیز هم
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: ک	ه	نو	ز	مَن	ن	بُو	دم	ک	ت	در	دَلَم	ن	شس	تی
گزینه ۲: ک	ی	ر	سَم	چَو	رو	ز	گا	رَز	دَس	ت	رفت			
گزینه ۳: ه	د	ا	وق	تی	ک	دی	دا	رَش	ن	بی	نم			
گزینه ۴: دل	ف	دا	ی	او	ش	دُ	جَا	نی	ز	هم				

- گزینه ۱: (۴ پایه‌ی آوایی)
گزینه ۲: (۳ پایه‌ی آوایی)
گزینه ۳: (۳ پایه‌ی آوایی)
گزینه ۴: (۳ پایه‌ی آوایی)

شماره : ۱۰۰۶۰۶۸

۱۳۰- در مصراع دوم بیت زیر، کدام هجای کوتاه، هجای بلند به شمار می آید؟
کرده گلو پر ز باد قمری سنجاب پوش / کبک فرو ریخته مشک به سوراخ گوش

(۱) فُ (۲) تِ (۳) بِ (۴) خِ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

پوش	ب	جا	سن	ی	ری	قم	باد	ز	پر	لو	گ	د	کر
گوش	خ	را	سو	ب	ک	مُش	ت	خ	ری	رو	ف	ک	کب
-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-

در شعر دوری، هر نیم مصراع در حکم یک مصراع است و همان طور که هجای پایانی هر مصراع باید بلند باشد، هجای پایانی نیم مصراع نیز اگر کوتاه یا کشیده باشد باید به هجای بلند تبدیل شود، مانند تِ (U) و باد (-U) در پایان هر دو نیم مصراع که به بلند تبدیل می شود.

شماره : ۹۶۸۹۲۷

۱۳۱- آمیختگی زبان فارسی با دیگر زبانها، نگارش کتابهایی را با عنوان در سبک هندی و دوره صفوی رواج داد.
(۱) سفرنامه (۲) تاریخ (۳) زندگی نامه (۴) فرهنگ لغت

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره : ۹۶۸۹۰۶

۱۳۲- کدام یک از گزینه های زیر درباره قرن دهم نادرست است؟

- (۱) در این قرن حکومت در دست جانشینان تیمور بود.
- (۲) سبک عراقی در نیمه اول این قرن به اوج خود رسیده است.
- (۳) در سال های این قرن، شعر لطیف و فصیح بابا فغانی رونق داشت.
- (۴) مکتب وقوع، بازتاب اجتماعی قرن دهم بود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سبک عراقی که از قرن ششم پا به عرصه ظهور گذاشته بود، در نیمه دوم دهم به اوج خود رسید.

شماره : ۹۵۷۶۵۴

۱۳۳- خوشه های هجایی بیت زیر کدام است؟

ای که گفتی هر زمان یاری گرفتن شرط نیست / ما تو را داریم و بس لیکن تو را یاران بسند

- (۱) -U- / -U- / -U- / -U- / -U- / -U- / -U- / -U-
- (۲) -UU / -UU / -UU / -UU / -UU / -UU / -UU / -UU-
- (۳) -U- / U-U- / U-U- / U-U- / U-U- / U-U- / U-U- / U-U-
- (۴) --U- / --U- / --U- / --U- / --U- / --U- / --U- / --U-

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ای	ک	گف	تی	هر	ز	مان	یا	ری	گ	رف	تن	شر	ط	نیست
ما	ت	را	دا	ری	م	بس	لی	کن	ت	را	یا	ران	ب	سند
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن		

شماره : ۹۴۸۰۶۸

۱۳۴- علایم زیر نمودار هجایی کدام بیت است؟

UU - UU - UU -

- (۱) بیت خود را بشکن خوار و ذلیل
- (۲) هر کسی از ظن خود شد یار من
- (۳) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند
- (۴) عشق تو بر بود ز من مایه‌ی مایی و منی

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

بُ / تِ / خُد / را / ب / ش / کن / خا / رُ / ذ / لیل

UU - UU - UU -

شماره: ۱۰۰۱۴۲

۱۳۵- کدام توضیح در مورد ادبیات قرن هشتم نادرست است؟

- (۱) ادبیات فارسی از آسیای صغیر تا هندوستان پهنه‌ی وسیعی یافت.
 - (۲) زبان شعر به سستی گرایید مگر در سروده‌های شاعران بزرگی مانند خواجه و حافظ.
 - (۳) به دلیل از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست، قالب قصیده از رونق افتاد.
 - (۴) با توجه به پایان یافتن خلافت، زبان رسمی و رایج عربی از رواج افتاد.
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۴ از جمله اتفاقات مربوط به قرن هفتم است.

شماره: ۱۰۰۲۷۰۶

۱۳۶- در کدام بیت تشخیص وجود ندارد؟

- (۱) باغ سلام می‌کند سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود غنچه سوار می‌رسد
- (۲) دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی / یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی
- (۳) سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند / همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند
- (۴) نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد / عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشخیص: نسبت دادن صفات و ویژگی‌های انسانی به غیر انسان، از نظر آرایه‌های ادبی جان‌بخشی و تشخیص است.

بیت گزینه ۱: به باغ و سرو و سبزه و غنچه شخصیت انسانی داده شده است.

بیت گزینه ۲: دل مورد خطاب قرار گرفته است.

بیت گزینه ۳: سرو استعاره مصرحه از یار است و گل و سمن استعاره مصرحه از عاشق.

بیت گزینه ۴: اینکه باد صبا نفس دارد و عالم پیر و جوان می‌شود، شخصیت‌بخشی است.

شماره: ۹۶۳۵۰۷

۱۳۷- در کدام گزینه همه شاعران مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سروده‌اند؟

- (۱) خواجه کرمانی - سلمان ساوجی - جامی
- (۲) شاه نعمت‌الله ولی - سلمان ساوجی - جامی
- (۳) خواجه کرمانی - فخرالدین عراقی - مولوی
- (۴) شاه نعمت‌الله ولی - فخرالدین عراقی - حافظ

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خواجه چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده، سلمان ساوجی مثنوی جمشید و خورشید را به شیوه داستان‌های نظامی سروده و جامی نیز مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که «تحفة الاحرار» یکی از آنهاست.

شماره: ۹۳۴۵۵۲

۱۳۸- متن زیر معرف کدام زمامدار عصر حافظ است؟

«وی تنها کسی بود که توانست بخش وسیعی از ممالک تیموری را از آسیب و پریشانی نجات دهد. او شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار داد و با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی داشت، نظر هنرمندان و صاحبان ذوق از جمله خوش‌نویسان و نقاشان و شاعران را جلب کرد و حامی نهضت بزرگ هنری عصر خویش شد.»

(۱) شاه شجاع مظفري (۲) شاهرخ میرزا (۳) امیر ارغون (۴) شاه تهماسب

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۹۲۸۴۶

۱۳۹- در بیت زیر کدام کلمه «تشخیص یا انسان‌نگاری» است؟

«ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
(۱) آبرو (۲) پادشه (۳) روزی (۴) فقر»

با پادشه بگوی که روزی مقدر است»

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. «آبروی فقر» اضافه‌ی استعاره‌ای است و هرگاه در اضافه‌ی استعاره‌ی مضاف یکی از اعضای بدن انسان (دست، پا، چشم و ...) یا یکی از حالات یا ویژگی‌های انسان (آبرو، غم، شادی، خنده و ...) باشد، مضاف‌الیه از نظر آرایه‌های ادبی «تشخیص یا انسان‌نگاری» است.

شماره : ۱۰۰۱۳۵

۱۴۰- تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی و تقطیع (نشانه‌گذاری) به ارکان (پایه‌های آوایی) بیت زیر، در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟

«ز چنگ زهره شنیدم که صبحدم می‌گفت»

(۱) - / - - / - - / - -
(۲) - / U U / U U / -
(۳) - - / - - / - - / - -
(۴) - - / - U - U / - - U U / - U - U

غلام حافظ خوش لهجه‌ی خوش آوازم»

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است.

ز	چند	گ	زهر	ر	ش	نی	دم	ک	صبح	دم	می	گفت
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-

شماره : ۱۵۳۶۳۷

۱۴۱- در کدام ابیات زیر «رساترین و مؤثرترین نوع تشبیه» به چشم می‌خورد؟

(الف) یا رب این شاهوش ماهرخ زهره‌جبین / دُر یکتای که و گوهر یکدانه‌ی کیست؟
(ب) همچو چشمم توانگر است لبم / آن به لعل، این به لؤلؤ شهوار
(ج) جهان همیشه چنین است گرد و گردان است / همیشه تا بود آئین گرد، گردان بود
(د) بر کشتی عمر تکیه کم کن / کین نیل نشیمن نهنگ است

(۱) الف و ج (۲) الف و د (۳) ب و ج (۴) ب و د

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به تشبیه فشرده، تشبیه رسا (بلیغ) می‌گویند. این تشبیه کلام را ادبی‌تر و زیباتر می‌کند.
(الف) ماهرخ (رخ مانند ماه) - زهره‌جبین (جبین مانند زهره)
(د) کشتی عمر (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

شماره : ۱۰۰۶۰۸۶

۱۴۲- در کدام بیت، هم استعاره‌ی مصرّحه و هم استعاره‌ی مکنیه وجود دارد؟

- (۱) ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم با پادشه بگویی که روزی مقدر است
- (۲) تو را زکننگره‌ی عرش می‌زنند صفیر ندانمت که در این دامگه چه افتاده است
- (۳) ای بـــــخـــــارا شـــــاد بـــــاش و دـــــیـــــر زـــــی مـــــیـــــر زـــــی تو شـــــاد مـــــان آید هـــــمـــــی
- (۴) در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است خدایا منعم گردان به درویشی و خرسندی

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۲، «کنگره‌ی عرش» استعاره‌ی مکنیه و «دامگه» استعاره‌ی مصرّحه است.

شماره: ۶۳۱۰۶

۱۴۳- کدام گزینه از نظر آهنگ با سومین پایه‌ی آوایی بیت زیر یکسان است؟

با جوانان راه صحرا برگرفتم بامداد / کودکی گفتا تو پیری با خردمندان نشین

- (۱) در آستین (۲) چندین وقار (۳) آستین بر (۴) با وقار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(۱)	(۲)	(۳)	(۴)
با ج وا نا	را ه ص ح را	بر گِ رِف تَم	با م داد
کو د کی گف	تا ت پی ری	با خ رد من	دا ن شی
(۵)	(۶)	(۷)	(۸)
- U -	- U -	- U -	- U -
سومین پایه‌ی آوایی:	بر گِ رِف تَم	آ س تِ بَر	
	- U -	- U -	- U -

سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱:	د	را	س	تِ بَر
	U	-	U	-
گزینه‌ی ۲:	چَن	دِ بَر	وَ	قار
	-	-	U	-
گزینه‌ی ۴:	با	وَ	قار	
	-	U	-	

شماره: ۱۰۰۲۷۱۴

۱۴۴- کدام پایه تشبیه در بیت زیر دیده نمی‌شود؟

فرزند عزیز را به صد جهد / بنشانند چو ماه در یکی مهد

- (۱) ادات (۲) وجه شبه (۳) مشبه (۴) مشبه‌به

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرزند به یک ماه تشبیه شده است و وجه شبه که «زیبایی» است در بیت ذکر نشده است، «چو» ادات تشبیه است.

شماره: ۹۳۸۶۰۷

۱۴۵- در بیت زیر کدام یک از پایه‌های تشبیه حذف شده است؟

چو دریای خون شد همه دشت و راغ / جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ

(۱) مشبه (۲) مشبه‌به (۳) ادات تشبیه (۴) وجه شبه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در همه تشبیه‌های این بیت «وجه شبه» حذف شده است.

چو	دریای خون	شد همه	دشت و راغ / جهان	چون	شب	و	تیغ‌ها	چون	چراغ
ادات	مشبه‌به		مشبه	ادات	مشبه‌به		مشبه	ادات	مشبه‌به

شماره: ۹۳۹۶۴۹

۱۴۶- خوشه‌های هجایی زیر مربوط به کدام بیت است؟

«-U---U---U---U--»

(۱) هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد / هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد

(۲) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد / نهال دشمنی برکن که رنج بی‌شمار آرد

(۳) ریشه نخل کهن‌سال از جوان افزون‌تر است / بیشتر دل بستگی باشد به دنیا پیر را

(۴) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۲: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه ۳: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

شماره: ۹۵۷۶۶۳

۱۴۷- در کدام گزینه آرایه استعاره وجود دارد؟

(۱) ما شبی دست برآریم و دعایی بکنیم / غم هجران تو را چاره زجایی بکنیم

(۲) به جای مهر و وفا، محنت و جفا دیدم / چه‌ها ز یار طمع داشتم، چه‌ها دیدم

(۳) روزم سیاه گشت که آن آفتاب عمر / شد همچو ابر از نظرم ناپدید و رفت

(۴) با آخرین نگاه تو بدرود می‌کنم / بدرود با هر آنچه مرا بود می‌کنم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آفتاب عمر استعاره از محبوب و یار است.

شماره: ۹۶۹۳۳۵

۱۴۸- کدام یک از شاعران زیر از نظامی تقلید نکرده است؟

(۱) خواجه کرمانی (۲) سلمان ساوجی (۳) عبدالرحمن جامی (۴) فخرالدین عراقی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی از نظامی تقلید کرده‌اند. خواجه چند مثنوی و سلمان ساوجی،

جمشید و خورشید و جامی تحفة الأحرار را به شیوه نظامی سروده‌اند.

شماره: ۹۴۰۹۱۴

۱۴۹- بیت زیر از چند پایه ساخته شده و هر پایه چند هجا دارد؟

خدایا تو دانی که بر ما چه آمد / خدایا تو دانی که ما را چه می‌شد؟

(۱) شش و سه (۲) شش و چهار (۳) هشت و چهار (۴) هشت و سه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

خ	د	یا	ت	د	نی	ک	بر	ما	چ	آ	مد
خ	د	یا	ت	د	نی	ک	ما	را	چ	می	شد

شماره: ۹۳۴۵۵۸

۱۵۰- در کدام بیت کنایات بیشتری به کار رفته است؟

- (۱) چشمت به غمزه ما را خون خورد و می‌پسندی
- (۲) دل مسجسون ز شکر خنده خون است
- (۳) ای غنچه‌ی خندان چرا خون در دل ما می‌کنی
- (۴) خون دل عاشقان مشتاق
- جسانا روا نباشد خونریز را حمایت
- تو لب می‌بینی و دندان که چون است
- خاری به خود می‌بندی و ما را ز سر و می‌کنی
- در گردن دییده‌ی بلاجوسست

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۳ (خون در دل کردن)، (خار به خود بستن) و (کسی را از سر و کردن) کنایه هستند. در گزینه‌های دیگر تعداد کنایه‌ها کمتر است. در گزینه‌ی یک (خون خوردن) در گزینه‌ی دو (خون بودن دل) و در گزینه‌ی چهار (خون کسی در گردن کسی بودن) کنایه هستند.

شماره: ۶۳۱۳۴

۱۵۱- دو بیت زیر که آغاز یک سروده است، از اشعار کدام شاعر عصر سربداران می‌باشد؟

- (۱) عیدزاکانی
- (۲) حافظ
- (۳) ابن‌یمین
- (۴) خواجه‌ی کرمانی
- اگر نیک و گریه چه خواهد رسید / ز ایام عمر تو روزی به شب
- بین روز را تا صلاح تو چیست / به غم به که آری به شب یا طرب؟

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابن‌یمین شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. شعر صورت سؤال نیز که در قالب قطعه سروده شده از این شاعر آمده است.

شماره: ۱۰۰۲۶۹۷

۱۵۲- در کدام گزینه تعداد هجاهای رکن پایانی با رکن ماقبل آن یکسان است؟

- (۱) نشاید که خوبان به صحرا روند / همه‌کس شناسند و هر جا روند
- (۲) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست، مشکل نشیند
- (۳) اگر پای در دامن آری چو کوه / سرت ز آسمان بگذرد از شکوه
- (۴) مطربان گویی در آوازند و مستان در سماع / شاهدان در حالت و شوریدگان در هوی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲: مَ د ن ج ا د ل م ر ا ک ا ی م ر غ و ح شی
ز با می ک بر خا ست مش کل ن شی ند
U - - U | - - U | - - U | - - U

(در هر پایه‌ی آوایی این بیت ۳ هجا دارد.)

اما در سایر گزینه‌ها پایه‌ی آوایی آخر کمتر از پایه‌های دیگر است.

گزینه ۱: ن شا ید ک خو با ب ص ح ر و ند
ه م کس ش نا سن د هر جا ر و ند
U - - U | - - U | - - U | - - U
گزینه ۳: آ م ر پا ی در دا م نا ری چ کوه
س رت زا سی م ب ک د رد از ش کوه
U - - U | - - U | - - U | - - U
گزینه ۴: م ط ر با ی گوی د را وا زن د م س تا در س ماع
شا ه دا در حا ل ت شو ری د م تا در ها ی هوی
U - - U | - - U | - - U | - - U

شماره: ۱۰۰۲۷۱۷

- ۱۵۳- کدام یک از عوامل زیر در تغییر سبک عراقی به هندی دخیل بود؟
 (۱) آشنایی با تفکرات و معارف هندوان
 (۲) استقبال فضلالی هند از سرودن شعر به زبان هندی
 (۳) به هندی سخن گفتن شاهان گورکانی
 (۴) بها دادن به شعر ستایشی در ایران

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های نادرست:
 گزینه ۲: فضلالی هند از سرودن شعر به زبان فارسی استقبال کردند.
 گزینه ۳: شاهان گورکانی به زبان فارسی سخن می‌گفتند.
 گزینه ۴: به شعر ستایشی در ایران کم‌توجهی می‌شد.

شماره : ۹۴۸۰۵۸

- ۱۵۴- بیت زیر دارای چند پایه‌ی آوایی است؟
 از دست او جان می‌برم تا افکنم در پای او / تا تو نپنداری که من از دست او جان می‌برم
 (۱) شش (۲) هشت (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

(۴)	(۳)	(۲)	(۱)
د ر پا ی او	تا اف ک تم	جا می ب رم	از دس ت او
جا می ب رم	از دس ت او	دا ری ک من	تا ت ن پن
(۸)	(۷)	(۶)	(۵)
- U - -	- U - -	- U - -	- U - -

 این بیت دارای هشت پایه‌ی آوایی است.

شماره : ۱۰۰۶۰۷۰

- ۱۵۵- وزن واژه کدام مصراع متفاوت است؟
 (۱) به دنبال محمل چنان زار گریم
 (۲) من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم
 (۳) منم ابر و تویی گلبن که می‌خندی چو می‌گریم
 (۴) مرا مهر سیه‌چشمان ز سر بیرون نخواهد شد
 گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: فعولن فعولن فعولن فعولن
 گزینه‌های ۲، ۳ و ۴: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

شماره : ۹۵۷۶۶۰

- ۱۵۶- کدام گزینه درباره ویژگی‌های فکری سبک عراقی نادرست است؟
 (۱) یکی شدن معشوق زمینی با معشوق آسمانی
 (۲) رواج باور به بی‌اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر
 (۳) پرهیز از زهد و برتری عقل بر عشق
 (۴) توجه بیشتر به امور اخروی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پرهیز از زهد ریایی و برتری عشق بر عقل در سبک دوره عراقی دیده می‌شود.

شماره : ۹۳۸۶۰۱

- ۱۵۷- واژه‌ی «چو» در کدام گزینه ادات تشبیه محسوب نمی‌شود؟
 (۱) زیادتیی مطلب کار بر خود آسان گیر/ صراحی می لعل و بتی چو ماهت بس
 (۲) زلفت چو بر آن لعل شکرخای زند/ در بردن جان بندگان رای زند
 (۳) چو آفتاب و مه است آن نگار سیمین‌بر/ گر آفتاب گل و ماه سنبل آرد بر
 (۴) اگر پای در دامن آری چو کوه/ سرت ز آسمان بگذرد در شکوه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژه‌ی «چو» در گزینه‌ی ۲ به معنای «وقتی که و هنگامی که» آمده است، اما در سایر گزینه‌ها به معنای «همانند و مثل» به کار رفته است.

شماره : ۱۰۰۶۰۷۷

۱۵۸- با توجه به سبک و موضوع، شعر زیر به کدام اثر جامی تعلق دارد؟

عشق کجا، راحت و آسودگی؟ / عشق کجا، دامن آلودگی؟

گر تو در این سلسله آسوده‌ای / عاشق آسایش خود بوده‌ای؟

(۱) نفحات الانس (۲) لیلی و مجنون (۳) تحفة الاحرار (۴) بهارستان

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دو بیت شعر مذکور در قالب مثنوی آمده است.

جامی نیز مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفة الاحرار یکی از آنهاست.

شماره: ۱۰۰۲۷۰۷

۱۵۹- آرایه ذکر شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

(۱) نبود از تو گزیری چنین که بار غم دل / ز دست شکوه گرفتم به دوش ناله کشیدم (تشبیه - تشخیص)

(۲) ای دل ارسیل فنا بنیاد هستی برکند / چون تو را نوح است کشتیان ز طوفان غم مخور (تشخیص - تشبیه)

(۳) بهاران که شاباش ریزد سپهر / به دامن گلشن ز رگبارها (تشخیص - استعاره)

(۴) مرا برف باریده بر پر زاغ / نشاید چو بلبل تماشای باغ (تشخیص - تشبیه)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت ۴ برف استعاره از سفیدی مو و پر زاغ استعاره از موی سیاه است و در آن تشخیص وجود ندارد.

شماره: ۹۶۳۵۱۰

۱۶۰- در کدام بیت به ترتیب یک تشبیه فشرده و یک تشبیه گسترده وجود دارد؟

(۱) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع / شب‌نشین کوی سربازان و زندانم چو شمع

(۲) ای زلف تو کمندی ابروی تو کمانی / وی قامت تو سروی وی روی تو بهاری

(۳) در طلب گوهر گویای عشق / موج زند موج چو دریا دلم

(۴) تو هم چون گل ز خندیدن لب با هم نمی‌آید / روا داری که من بلبل چو بوتیمار بنشینم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۱ تشبیه گسترده داریم و در گزینه ۲ همگی فشرده هستند و در گزینه ۴ هر دو وجود دارد، ولی با این تفاوت که ترتیب خواسته شده در سؤال رعایت نشده است و دو تشبیه گسترده داریم. بیت ۳: گوهر عشق (تشبیه بلیغ اضافی) - دلم چو دریا موج زند (تشبیه گسترده)

شماره: ۹۳۸۶۱۲

۱۶۱- چه کسی با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به اوج کمال رساند؟

(۱) سعدی (۲) خواجه (۳) حافظ (۴) ابن‌یمین

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قرن هشتم حافظ سرآمد شاعران است. او با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به اوج کمال رساند.

شماره: ۹۳۴۵۳۶

۱۶۲- به ترتیب ارکان (پایه‌های آوایی) معادل (U - U ، - U U -) کدام گزینه است؟

(۱) مفاعیلن، فعلاتن (۲) مفاعیلن، فاعلاتن (۳) مفاعیلن، فاعلاتن (۴) مفاعیلن، فعلاتن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی «مفاعیلن، فعلاتن» این گونه است: م/فا/ع/گن/ف/ع/لا/ثُن/ - - U U - U - U =

شماره: ۶۳۰۲۸

۱۶۳- نوع تشبیه فشرده در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) دگر باره خیاط باد صبا/ براندام گل دوخت رنگین قبا
- (۲) هرچه به گرد خویشتن می‌نگرم در این چمن/ آینه‌ی ضمیر من، جز تو نشان نمی‌دهد
- (۳) مرا کز جام عشقت مست گشتم/ وصال و هجر یکسان می‌نماید
- (۴) عمر برف است و آفتاب تموز/ اندکی ماند و خواجه غره هنوز

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۴: عمر برف و آفتاب تموز است تشبیه فشرده‌ی غیراضافی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: خیاط باد صبا: اضافه‌ی تشبیه‌ی

گزینه‌ی ۲: آینه‌ی ضمیر: اضافه‌ی تشبیه‌ی

گزینه‌ی ۳: جام عشق: اضافه‌ی تشبیه‌ی

شماره: ۱۰۰۶۰۸۱

۱۶۴- با توجه به عبارت «فُراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد

زمین پرورد» کدام گزینه «اضافه تشبیه‌ی» نیست؟

- (۱) فُراش باد صبا (۲) فرش زمردین (۳) دایه‌ی ابر بهاری (۴) مهد زمین

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. «فرش زمردین» ترکیب وصفی است و استعاره است از «چمن و سبزه» در حالی که بقیه‌ی گزینه‌ها ترکیب اضافی‌اند و از نوع «اضافه تشبیه‌ی» می‌باشد و هر اضافه‌ی تشبیه‌ی از نظر آرایه‌های ادبی «تشبیه بلیغ» است ضمناً «بنات نبات» نیز اضافه‌ی تشبیه‌ی است.

شماره: ۹۹۹۷۸

۱۶۵- مجاز ذکرشده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی / تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا (عالم)
- (۲) موی سفید را فلکم رایگان نداد / این رشته را به نقد جوانی خریده‌ام (رشته)
- (۳) گر نبندی زیر سخن تو خلق را / آتشی آید بسوزد خلق را (خلق)
- (۴) نپندارم این کام حاصل کنی / مبادا که جان در سر دل کنی (سر)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: عالم مجاز از مردم عالم

گزینه ۲: رشته مجاز از مو

گزینه ۳: خلق مجاز از دهان است، اما خلق (مردم) در معنای حقیقی خود آمده است.

گزینه ۴: سر مجاز از قصد

شماره: ۹۴۸۰۶۶

۱۶۶- نام نویسنده چند اثر در مقابل آن درست نوشته شده است؟

مجالس المؤمنین (نورالله شوشتری) - عباس نامه (وحید قزوینی) - حبیب السیر (حسن بیگ روملو) - انوار سهیلی (اسکندر بیگ منشی) - اخلاق جلالی (جلال‌الدین دوانی) - تحفة الأحرار (نظامی) - تاریخ گزیده (خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی) - مرصاد العباد (نجم دایه)

- (۱) پنج (۲) شش (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

حبیب‌السیر از خواندمیر

انوار سهیلی از ملاحسین واعظ کاشفی

تحفة الأحرار از جامی

تاریخ گزیده از حمدالله مستوفی

شماره: ۹۶۹۳۲۹

۱۶۷- کدام قالب‌های شعری در قرن هفتم تا نهم رونق بیشتری داشتند؟

- (۱) قصیده و غزل (۲) رباعی و دوبیتی (۳) غزل و مثنوی (۴) قصیده و قطعه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قرن هفتم قصیده که پیش از آن در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کم‌رنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود گسترش یافت، البته قالب مثنوی نیز برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.

شماره: ۹۳۳۵۲۲

۱۶۸- اگر بیت زیر را بر پایهٔ برش هجایی چهارتایی و سه‌تایی دسته‌بندی کنیم، وزن واژهٔ آن در کدام گزینه آمده است؟
دل می‌رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را / دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

- (۱) مفتعلن فاعلن (۲) مستفعِلن فعولن (۳) مفعول فاعلاتن (۴) مستفعِل مفعولن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دل	می	ر	ود	ز	دس	تم	صا	حِب	د	لا	خ	دا	را
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
دَر	دا	کِ	را	ز	پن	ها	خا	هَد	ش	دا	ش	کا	را
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
مُسْتَفْعِلِن				فَعُولِن			مُسْتَفْعِلِن			فَعُولِن			

اگر همین بیت را بر پایهٔ برش هجایی سه‌تایی و چهارتایی دسته‌بندی کنیم، وزن واژهٔ آن «مفعول فاعلاتن» می‌شود.

شماره: ۹۶۸۹۲۵

۱۶۹- در کدام گزینه همهٔ آثار، فارسی و دارای نثر ساده هستند؟

- (۱) ظفرنامهٔ شامی - انوار سهیلی - مرصاد العباد
(۲) بابرنامه - ظفرنامهٔ شامی - کلیله و دمنه
(۳) مرصاد العباد - انوار سهیلی - محاکمة اللغتين
(۴) محاکمة اللغتين - بابرنامه - کلیله و دمنه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. محاکمة اللغتين و بابرنامه به زبان ترکی هستند و کلیله و دمنه دارای نثر فنی و دشوار است.

شماره: ۹۴۰۹۱۲

۱۷۰- در بیت زیر، قرینه‌ای که ما را از معنای اصلی مجاز دور می‌کند، کدام واژه است؟

سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم / وز این درخت همین میوهٔ غم است برم

- (۱) سپید (۲) درخت (۳) شکوفه (۴) میوه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قرینه، نشانه‌ای در کلام است که ذهن خواننده را از معنای نهاده دور می‌سازد و به‌سوی معنای نانهادهٔ آن سوق می‌دهد. در این بیت، واژهٔ «سپید» قرینه‌ای است که ما را کمک می‌کند تا بفهمیم منظور از «سرم» در اینجا «موی سرم» است. زیرا سرم سپید نمی‌شود، بلکه این موی سرم است که سپید می‌شود. لازم به ذکر است که «درخت» در مصراع دوم نیز مجاز است.

شماره: ۹۴۰۹۲۲

۱۷۱- در بیت زیر کدام آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

«دفتر فکرت بشوی، گفته‌ی سعدی بگوی»

- (۱) استعاره‌ی مکنیه (۲) تشخیص (۳) سجع (۴) استعاره‌ی مصرحه

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. استعاره‌ی مکنیه در قسمت (بر سرم مجلس ببار) شکل گرفته که مشابه به محذوف «باران» است. (گوهر) استعاره‌ی مصرحه است از سخنان نغز و شیرین. سجع و قافیه‌ی درونی هم در واژه‌های (بشوی و بگوی) و (ببار و ببار) شکل گرفته است.

شماره: ۶۳۱۳۷

۱۷۲- در بیت زیر «نرگس» و «گل زرد» استعاره از چیست؟

- «هزاران نرگس از چرخ جهان گرد
(۱) اشک، صورت یار (۲) خورشید، ماه
(۳) ستاره، خورشید (۴) چشم، گیسوی یار
فرو شد تا برآمد یک گل زرد»
گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۹۳۸۹۸

۱۷۳- عبارت زیر کدام شاعر را معرفی می کند؟

- «وی در اکثر قالب های شعری مانند قصیده، رباعی، ترکیب بند و ... طبع آزمایی کرده است. او نه تنها در ادبیات
پندآموز، سخن گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است که در سرودن غزل های عاشقانه سرآمد شاعران ایران است.»
(۱) حافظ (۲) نظامی (۳) مولوی (۴) سعدی
گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سعدی، فرمانروای ملک سخن است و گلستان را به نثر مسجع و بوستان را در قالب
مثنوی پدید آورد.

شماره : ۹۹۷۴۲۸

۱۷۴- وزن شعر از چه چیزی حاصل می شود؟

- (۱) قرار گرفتن قافیه در پایان شعر
(۲) چینش منظم پایه های آوایی
(۳) تنوع قالب های شعری
(۴) به کار گرفتن ردیف های پایانی
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پایه های آوایی بعد از دسته بندی هجا به وجود می آیند که به هر پایه، رکن عروضی هم
می گویند. وزن شعر از توالی این پایه های آوایی یا ارکان عروضی است.

شماره : ۹۳۴۵۵۵

۱۷۵- وزن واژه بیت زیر کدام است؟

- سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست
(۱) مفتعلن فاعلن - مفتعلن فاعلن
(۲) مفتعلن مفاعلن - مفتعلن مفاعلن
(۳) مفعول مفاعیلن - مفعول مفاعیلن
(۴) مفعول فاعلاتن - مفعول فاعلاتن
گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

سل	سِو	لِ	ی	مِو	ی	دوست	حَل	قِ	ی	دا	مِ	بَ	لاست
-	U	U	X	-	U	-	-	U	U	-	X	U	-
هر	ی	دَ	رِ	حَل	قِ	نیست	فا	رِ	غ	زِ	ما	جَ	راست
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

یادآوری: وقتی بعد از مصوت بلند، نون ساکن (نْ) می آید، مصوت بلند را کوتاه تلفظ می کنیم. برای سهولت می توان
به جای این کار، نون ساکن را حذف کرد.
مان ← مانْ (هر دو هجای بلند هستند).
دین ← دینْ (هر دو هجای بلند هستند).

شماره : ۹۶۸۹۱۸

۱۷۶- کدام گزینه از ویژگی های زبانی سبک خراسانی است؟

- (۱) لغات فارسی اصیل قدیم در آن فراوان است.
(۲) «می» به جای «همی» استفاده می شود.
(۳) «در» به جای «اندر» به کار می رود.
(۴) به کارگیری حرف نشانه «مر» کم شده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سایر موارد از ویژگی های سبک عراقی است.
در پایه دهم نمونه هایی از لغات اصیل قدیم فارسی دیده بودید مانند گازر، اُشتر، یارستن که امروز در فارسی کاربرد
ندارند.

شماره : ۹۳۸۶۰۳

۱۷۷- در کدام بیت تشبیه بلیغ وجود ندارد؟

- (۱) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
 - (۲) چو دریای خون شد همه دشت و اغ
 - (۳) تو سرو جویباری، تو لاله‌ی بهاری
 - (۴) نالم چو نای من اندر حصار نای
- تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی
جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ
تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
پستی گرفت همت من زین بلند جای

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. تشبیهی که ادات تشبیه و وجه‌شبه آن حذف شود «تشبیه بلیغ» نام دارد که تشبیه بلیغ بر دو نوع است:

- ۱- اسنادی، که در آن «مشبه به» به «مشبه» اسناد داده می‌شود؛ مانند بیت سوم که در آن چهار تشبیه اسنادی وجود دارد.
- ۲- اضافی، که آن را «اضافه‌ی تشبیهی» می‌خوانند و یکی از طرفین تشبیه به دیگری اضافه می‌شود مانند: مس وجود، کیمیای عشق، دریای خون. اما در بیت ۴ با کمی دقت می‌بینیم که چهار رکن تشبیه وجود دارد.

شماره: ۷۰۰۷۷

۱۷۸- وزن واژه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- تو مپندار که سعدی ز کمندت بگریزد / چو بدانست که در بند تو، خوش‌تر ز رهایی
- (۱) مفاعیلن (۲) فعلاتن (۳) مفاعیلن (۴) فاعلاتن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خوشه‌های هجایی این بیت، بدین گونه است:

ت	م	پ	د	ز	ک	م	د	ر	ک	س	د	ی
چ	ب	د	ن	د	ت	خ	ش	ت	ک	د	ر	ب
ف	ع	لا	تن	ف	ع	لا	تن	ف	ع	لا	تن	ی
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U

شماره: ۹۴۰۹۲۸

۱۷۹- تقطیع (نشانه‌گذاری) عروضی کدام بیت به شکل زیر است؟

--UU/--UU/--UU/--UU

- (۱) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند
 - (۲) نه من خام طمع عشق تو می‌ورزم و بس
 - (۳) ای مسلمانان فغان از جور چرخ چنبری
 - (۴) روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد
- همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو روحی
که چو من سوخته در خیل تو بسیاری هست
وز نفاق تیر و قصد ماه و کید مشتری
چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ن / ظ / را / و ر / د / م / بر / دم / ی / و / جو / دی / ب / ت / ما / ند

شماره: ۶۳۰۵۴

۱۸۰- چرا ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی و عراقی به دوره بعد منتقل نشد؟

- (۱) مانوس نبودن فضلا با زبان قدیم
- (۲) ورود لغات مربوط به مذاهب در حوزه شعر
- (۳) از بین رفتن سلطه حکومت بغداد بر ایران
- (۴) دقت در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌ها

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دو دلیل حذف مختصات سبکی زبان قدیم:

- (۱) مانوس نبودن فضلا با زبان قدیم
- (۲) تغییر جغرافیایی حوزه‌های شعری در نقاط مختلف ایران و تأثیر پذیرفتن از زبان‌های نواحی گوناگون

شماره: ۹۶۳۴۹۴

۱۸۱- با توجه به بیت زیر کدام گزینه مفهوم کنایی «کلاه از سر چرخ افتد» را در بر دارد؟

- در تماشای تو افتاد کلاه از سر چرخ
(۱) روزگار از درک زیبایی تو عاجز و ناتوان است
(۲) روزگار کلاه به دست دور تو می‌چرخد
(۳) روزگار شیفته‌ی زیبایی توست
(۴) در تماشای تو روزگار مات و مبهوت است
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کلاه از سر افتادن کنایه از عاجزی و ناتوانی است.

شماره: ۷۰۱۸۹

۱۸۲- در کدام بیت مجاز بیشتری به چشم می‌خورد؟

- (۱) برآشفتم ایران و برخاست گرد / همی هر کسی کرد ساز نبرد
(۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
(۳) خروشی برآمد ز دشت و ز شهر / غم آمد جهان را از آن کار بهر
(۴) مست و خرابم تا ابد نی دل شناسم نی خرد / کاندل خرابات ازل نوشیده‌ام پیمانه‌ای
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: ایران مجاز از سپاه ایران
گزینه ۲: سر مجاز از قصد و آفتاب مجاز از خورشید
گزینه ۳: دشت، شهر و جهان همگی مجاز از مردم حاضر
گزینه ۴: پیمانه مجاز از شراب، همچنین در مصراع اول می‌توان «دل» را مجاز از «عشق» دانست.

شماره: ۹۴۰۹۲۴

۱۸۳- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) تا نرگس مست ناز دارد / دل با تو سر نیاز دارد (استعاره - مجاز)
(۲) همی تا توان راه نیکی سپر / که نیکی بود مر بدی را سپر (جناس هم‌سان - تشبیه)
(۳) نگین ملک سلیمان چراغ عرش خداست / گرش نه حلقه بر انگشت اهرمن باشد (استعاره - مجاز)
(۴) کفر زلفش ره دین می‌زد و آن سنگین دل / در پی‌اش مشعلی از چهره برافروخته بود (تشبیه - کنایه)
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۱: نرگس ← استعاره / سر ← مجاز

۲: راه نیکی ← تشبیه / سپر و سپر ← جناس / نیکی سپر است ← تشبیه

۴: کفر زلف ← تشبیه / ره دین زدن کنایه از ایجاد گمراهی و انحراف / سنگین دل بودن کنایه از نامهربانی

شماره: ۹۶۹۳۴۱

۱۸۴- کدام گزینه از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است؟

- (۱) بیشتر شدن کاربرد غزل
(۲) توجه به علوم بدیع و بیان
(۳) از رونق افتادن قصیده و رواج غزل عارفانه
(۴) توجه به صفا و پالایش درون و برتری عشق بر عقل
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پرهیز از زهد ریایی، باتوجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل و امثال آن‌ها مفاهیم و اندیشه‌های فکری این دوره را رقم زد.
- گزینه‌های دیگر ویژگی‌های ادبی سبک عراقی هستند.

● یادآوری: هرگاه به قالب‌های شعری، آرایه‌های ادبی و وزن و قافیه اشاره شود، ویژگی‌های ادبی مدنظر است.

شماره: ۹۳۹۶۴۱

۱۸۵- کدام گزینه با بیت زیر هم وزن است؟

اگر کاری کنی مزدی ستانی / چو بی کاری یقین بی مزد مانی

(۱) عاشق دیوانه سرمست را / پند خردمند نیاید به کار

(۲) به یک بار از جهان دل در تو بستم / ندانستم که پیمانم نیایی

(۳) چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن / به امید آنکه روزی به کف او فتد و صالی

(۴) در دلم آرام تصور مکن / وز مژه‌ام خواب توقع مدار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن بیت صورت سؤال مفاعیلین مفاعیلین مفاعلی است و این وزن در گزینه ۳ دیده می‌شود.

یادآوری: برای سهولت در انتخاب گزینه درست با توجه به اینکه اولین هجای بیت با هجای کوتاه شروع شده است و اولین هجای بیت ۱ و ۴ با هجای بلند شروع شده است، می‌توان رد گزینه کرد زیرا این دو بیت هرگز نمی‌توانند گزینه درست باشند.

شماره : ۹۴۸۰۷۲

۱۸۶- در بیت زیر، قرینه‌ای که ذهن خواننده را از معنای حقیقی واژه «پیمان» دور می‌کند کدام است؟

چو آشامیدم این پیمانه را پاک / درافتادم ز مستی بر سر خاک

(۱) آشامیدم (۲) پاک (۳) درافتادم (۴) خاک

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این بیت، قرینه‌ای که ذهن خواننده را از معنای حقیقی پیمانه به‌سوی معنای مجازی آن یعنی شراب سوق می‌دهد، واژه «آشامیدم» است زیرا پیمانه آشامیدنی نیست.

شماره : ۹۴۸۰۶۲

۱۸۷- در کدام بیت استعارهٔ بیشتری دیده می‌شود؟

(۱) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب / تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند

(۲) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود

(۳) باز امشب ای ستارهٔ تابان نیامدی / باز ای سپیدهٔ شب هجران نیامدی

(۴) دیدهٔ عقل مست تو، چرخهٔ چرخ پست تو / گوش طرب به‌دست تو بی‌تو به سر نمی‌شود

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: رخ اندیشه و زلف سخن اضافهٔ استعاره هستند.

گزینه ۲: سرو روان استعاره از یار است.

گزینه ۳: ستارهٔ تابان و سپیدهٔ شب هجران استعاره از یار است.

گزینه ۴: دیدهٔ عقل و گوش طرب اضافهٔ استعاره هستند و چرخ استعاره از آسمان است.

شماره : ۹۵۷۶۷۳

۱۸۸- کدام گزینه از لحاظ آوایی، جای خالی را به‌درستی پر می‌کند؟

_____	زین سَبَّ گُم	راه شد
گم گَ سی زَب	دالِ حق آ	گاه شد

(۱) با من بگو (۲) وقت سحر (۳) گر هزاران (۴) پَران شدم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گم	ه	ز	د	ل	حق	آ	گ	ه	شد
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
گم	کَ	سی	زَب	د	ل	حق	آ	گ	ه
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

با توجه به مصراع دوم، (گر هزاران) به‌درستی مصراع اول را کامل می‌کند.

شماره : ۱۰۰۶۰۶۴

۱۸۹- زبان سبک هندی را باید زبانی قلمداد کرد.

- (۱) ذهن‌گرا (۲) واقع‌گرا (۳) صورت‌گرا (۴) مضمون‌گرا

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان سبک هندی را باید زبانی «واقع‌گرا» قلمداد کرد؛ زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره و سبک بوده است.

شماره: ۹۶۳۴۹۰

۱۹۰- وزن واژه پایه سوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- به یاد روی شیرین بیت می‌گفت / چو آتش تیشه می‌زد، کوه می‌سفت
(۱) مفاعلی (۲) مفعولن (۳) فاعلن (۴) فعل

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۳۸۶۱۹

۱۹۱- در کدام بیت مجاز به علاقه‌ی شباهت است؟

- (۱) برآشفست عابند که خساموش باش
(۲) ای غنچه‌ی خندان، چرا خون در دل ما می‌کنی
(۳) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار
(۴) دفتر فکرت بشوی، گفته‌ی سعدی بگوی
تسو مورد زبان نیستی، گوش باش
خاری به خود می‌بندی و ما را ز سر و می‌کنی
دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
دامن گوهر بیار بر سر مجلس بیار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی (۲) «غنچه‌ی خندان» استعاره (استعاره‌ی مصرّحه) است و هر استعاره‌ای مجاز به علاقه‌ی شباهت است.

شماره: ۱۵۳۷۰۰

۱۹۲- در کدام بیت «اضافه‌ی تشبیه‌ی» می‌یابید؟

- (۱) هر سر موی مرا با زندگی پیوندهاست
(۲) تانگردد جذبه‌ی توفیق صائب دست‌گیر
(۳) ماتم فرهاد کوه بیستون را سرمه داد
(۴) دیدن روی تو ظلم است و ندیدن مشکل است
باچنین دل‌بستگی از خود بریدن مشکل است
از گل تعمیر پای خود کشیدن مشکل است
بی هم‌آوازی، نفس از دل کشیدن مشکل است
چیدن این گل گناه است و نچیدن مشکل است

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گل تعمیر = تشبیه بلیغ اضافی یا اضافه‌ی تشبیه‌ی است، شاعر تعلق‌های آدمی را در آبادسازی ظاهر گل تشبیه کرده که پای کشیدن آن سخت است.

شماره: ۱۹۳۷۰۳

۱۹۳- توضیح زیر مربوط به کدام سلسله‌ی تاریخی است؟

«در عهد آنان علاوه بر گسترش هنرهایی چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز به همان اسلوب ساده رواج یافت.»

- (۱) اسماعیلیه (۲) مغولان (۳) تیموری (۴) خوارزمشاهیان

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عهد تیموری، ادبیات نیز رونقی تازه گرفت و کسانی مانند جامی و دولت‌شاه کتاب‌های ارزشمندی نوشتند، هر چند این رونق، بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.

شماره: ۱۰۰۲۶۹۴

۱۹۴- در کدام گزینه همه ترکیبات «اضافه استعاری» هستند؟

- (۱) خرده مینا - ستاره تابان - نرگس تر - کنگره عرش - نسیم سحر
- (۲) عقد ثریا - سپیده شب - سرو روان - گل خورشید - خار غم
- (۳) کاروان حله - شب هجران - باد صبا - قلب لشکر - شاخه آرزو
- (۴) ناله گل - رخ اندیشه - زلف سخن - دست روزگار - موج عشق

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر ترکیب اضافی که وجود خارجی نداشته باشد یا اضافه تشبیهی است یا استعاری و اگر آن ترکیب را بتوانیم به تشبیه تبدیل کنیم، قطعاً اضافه استعاری است.
نکته: در اضافه استعاری مضاف همیشه جزئی از یک کل است در حالی که در اضافه تشبیهی غالباً مضاف یک کل است.

شماره: ۹۶۳۵۰۶

۱۹۵- خوشه‌های هجایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

چون شبروان پوید همی در تیره شب / تا کس مباد از رفتنش گردد خبر

- (۱) -UU- / -UU- / -UU- (۲) -UU- / -UU- / -UU-
- (۳) --U- / --U- / --U- (۴) UU-- / UU-- / UU--

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

چُن	شَب	رُ	وَ	پو	یَد	هَ	می	در	تِی	رِ	شَب
تا	کس	مَ	با	دَز	رَف	تَ	نَش	گَر	دَد	خَ	بَر
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

یادآوری: هرگاه بعد از مصوت بلند «نون ساکن» بیاید، مصوت بلند را کوتاه به حساب می‌آوریم. برای سهولت در تقطیع (جداسازی) هجایی می‌توانیم «نون ساکن» بعد از مصوت بلند را حذف کنیم.

شماره: ۹۴۸۰۶۹

۱۹۶- کدام عامل باعث گردید که در دوره صفوی طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند؟

- (۱) توجه ویژه صفویان به شعر ستایشی و درباری
- (۲) بی‌اعتنایی پادشاهان صفوی به شعرهای عاشقانه زمینی
- (۳) رو به سادگی رفتن شعر در دوره صفوی
- (۴) وابسته نبودن شعر به دربار و بی‌رونقی مدیحه‌سرایی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۵۷۶۵۶

۱۹۷- کدام بیت از رباعی‌ای است که کمال‌الدین اسماعیل در قتل عام مردم اصفهان به دست مغولان سروده است؟

- (۱) کس نیست که تا بر وطن خود گرید / بر حال تباه مردم بد گرید
- (۲) خدایا تو دانی که بر ما چه آمد / خدایا تو دانی که ما را چه می‌شد؟
- (۳) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گیتی دون‌پرور کنم
- (۴) اگر چو مرغ بنالم، تو همچو سرو بیالی / وگر چو ابر بگریم، تو همچو غنچه بخندی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بعد از یورش مغول و کشتار و قتل عام مردم اصفهان، کمال‌الدین اسماعیل از شاعران به نام قرن هشتم، یک رباعی درباره این فاجعه سروده است:

کس نیست که تا بر وطن خود گرید / بر حال تباه مردم بد گرید
دی بر سر مرده‌یی دو صد شیون بود / امروز یکی نیست که بر صد گرید

شماره: ۹۳۴۵۵۴

۱۹۸- متن زیر به معرفی کدام نویسنده پرداخته است؟

«وی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به‌شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود. اقدام مهم فرهنگی او تأسیس عمارت ربع رشیدی در تبریز است.»

(۱) عظام‌الدین جوینی (۲) خواجه رشیدالدین (۳) حمدالله مستوفی (۴) امیرعلی شیر نوایی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، کتاب‌هایی نیز تألیف نموده است. مهم‌ترین کتاب او جامع التواریخ نام دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

شماره: ۹۴۰۹۰۹

۱۹۹- کدام شاعر در آثارش «تزویر و ریاکاری حاکمان عصر خود» و «ناملایمات اوضاع آشفته‌ی روزگار» را در قالب نظم و نثر به تصویر کشید؟

(۱) فخرالدین بلخی (۲) فخرالدین عراقی (۳) سلمان ساوجی (۴) خواجه کرمانی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبید زاکانی شاعر خوش‌ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است.

شماره: ۹۹۷۴۳۳

۲۰۰- علت نام‌گذاری سبک عراقی در کدام گزینه به چشم می‌خورد؟

(۱) ظهور فخرالدین عراقی صاحب مثنوی عشاق‌نامه

(۲) رشد و ترویج فرهنگ و اخلاق در عراق عرب

(۳) توجه ویژه به زبان توده‌ی مردم و رونق بیشتر آن

(۴) وجود شاعران بزرگ در شهرهای اصفهان، همدان و ری

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دلیل نام‌گذاری سبک این دوره این است که بعد از مغول‌کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم منتقل شد و شاعران بزرگ این دوره غالباً از شهرهای «اصفهان، همدان، ری و اراک کنونی» آمده بودند.

شماره: ۹۹۷۴۴۱

۲۰۱- وزن واژه کدام خوشه هجایی نادرست است؟

(۱) UU--: فعال‌تن (۲) UU--: مستعلن (۳) U---: مفاعیلن (۴) -U--: فاعلاتن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲: خوشه هجایی معادل مستعلن و مفتعلن به صورت زیر است:

مُس	تَف	ع	گَن	مُف	ت	ع	گَن
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
-	U	-	-	U	U	-	-

شماره: ۹۳۸۶۱۴

۲۰۲- در قرن دهم زبان رسمی مردم هندوستان چه بود؟

(۱) فارسی (۲) هندی (۳) انگلیسی (۴) مغولی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاهان گورکانی هند همگی به زبان فارسی سخن می‌گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به‌دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس باقی ماند.

شماره: ۹۵۷۶۵۲

۲۰۳- کدام یک از ابیات زیر با بیت زیر هم وزن است؟

یک ره ز لب دجله منزل به مداین کن / وز دیده دوم دجله بر خاک مداین ران

- (۱) زاهد خلوت نشین دوش به میخانه شد / از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد
 - (۲) بنمای رخ که خلقی واله شوند و حیران / بگشای لب که فریاد از مرد و زن برآید
 - (۳) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را
 - (۴) در دیر مغان آمد یارم قدحی در دست / مست از من و میخواران از نرگس مستش مست
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر هجای هر دو بیت را جدا نماییم، خوشه‌های هجایی آن از تکرار «UU---» (مفعول مفاعیلن) درست شده است.

شماره: ۹۶۸۹۲۸

۲۰۴- در ابیات زیر چند تشبیه وجود دارد؟

آتش است آب دیده مظلوم / چون روان گشت خشک و تر سوزد

تو چو شمعی از او هراسان باش / که اول آتش ز شمع سر سوزد

- (۱) یک تشبیه فشرده - یک تشبیه گسترده
 - (۲) دو تشبیه فشرده - یک تشبیه گسترده
 - (۳) یک تشبیه فشرده - دو تشبیه گسترده
 - (۴) دو تشبیه فشرده - دو تشبیه گسترده
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه فشرده: آتش است آب دیده (آب دیده مظلوم مانند آتش است). تشبیه گسترده: تو چو شمعی (تو مانند شمع هستی)

شماره: ۹۳۸۶۰۹

۲۰۵- در کدام گزینه نام معروف‌ترین شاعران قرن هفتم آمده است؟

(۱) مولوی - فخرالدین عراقی - سعدی

(۳) فخرالدین عراقی - خواجه - ابن‌یمین

(۲) مولوی - حافظ - سعدی

(۴) خواجه - حافظ - ابن‌یمین

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مولوی در مثنوی معنوی و دیوان شمس (مجموعه غزلیات شمس) بسیاری از معارف بشری و مسایل عرفانی را بیان کرده است. فخرالدین عراقی نیز صاحب غزل‌های عرفانی زیباست و سعدی در بیشتر قالب‌های شعری طبع آزمایی کرده است. حافظ خواجه و ابن‌یمین از شاعران قرن هشتم هجری هستند.

شماره: ۹۳۴۵۴۸

۲۰۶- در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی تشبیه بلیغ وجود دارد.

- (۱) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو
 - (۲) اگر پای در دامن آری چو کوه
 - (۳) گوی زمین ربوده‌ی چوگان عدل اوست
 - (۴) آتش است این بانگ نای و نیست باد
- یادم از کشته‌ی خویش آمد و هنگام درو
سرت ز آسمان بگذرد در شکوه
وین بر کشیده گنبد نیلی حصارهم
هر که این آتش ندارد نیست باد

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه ۲ مرجع شناسه‌ی «ی» در آری مشبه است / چو = ادات / کو = مشبه به / پای در دامن آوردن = وجه شبه، چون هر ۴ رکن تشبیه ذکر شده تشبیه مفرد است. در گزینه‌ی ۱ «مزرع سبز فلک و داس مه نو» هر دو تشبیه بلیغ اضافی‌اند. در گزینه‌ی ۳ «گوی زمین و چوگان عدل» تشبیه بلیغ اضافی هستند. در گزینه‌ی ۴ این بانگ نای، آتش = تشبیه بلیغ اسنادی است.

مشبه مشبه به
وجه شبه و ادات تشبیه در بیت نیست.

شماره: ۱۹۴۱۲۷

۲۰۷- نوع خوانش و جداسازی پایه‌های آوایی در کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) قند تویی زهر تویی بیش میازار مرا ← قن د ت یی / زه ر ت یی / ب ش م یا / ز ا ر م را
 - (۲) بهار آمد که هر ساعت رود خاطر به بستانی ← ب ها را مد / ک هر سا عت / ر و د خا طر / ب پس تا نی
 - (۳) با جوانی سر خوش است این پیر بی‌تدبیر را ← با ج وانی / س ر خ شس تین / پی ر بی تد / بی ر را
 - (۴) مرغ خوش‌خوان را بشارت باد کاندل راه عشق ← مرغ خُش خان / را ب شار ت / باد کِ آن دَر / راه عشق
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

طریقه‌ی خواندن صحیح واژه‌ی «کاندر» ← گن / دَر

شماره: ۱۰۰۲۷۱۳

۲۰۸- ترکیب‌ها در کدام گزینه به‌ترتیب غیرتشبیهی و تشبیهی است؟

- (۱) کلاه شکوفه - دیده‌ی عقل
- (۲) مزید نعمت - شب جهل
- (۳) آتش عشق - موسم بهار
- (۴) لب لعل - دیوار کاخ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ ترکیب اول تشبیهی است و ترکیب دوم اضافی، اما تشبیه بلیغ در آن وجود ندارد.

شماره: ۹۳۹۶۴۸

۲۰۹- وزن واژه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

باز آمدم باز آمدم از پیش آن یار آمدم / در من نگر، در من نگر، بهر تو غم خوار آمدم

- (۱) مفتعلن
- (۲) فاعلاتن
- (۳) مستفعلن
- (۴) فعلاتن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بَا	زَا	مَ	دَم	بَا	زَا	مَ	دَم	بَا	زَا	مَ	دَم	بَا	زَا	مَ	دَم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
دَر	مِن	نَ	غَر	دَر	مِن	نَ	غَر	دَر	مِن	نَ	غَر	دَر	مِن	نَ	غَر
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

شماره: ۹۶۹۳۴۲

۲۱۰- عبارت «نوعی مجاز است که لفظی را به دلیل شباهت بسیار در یکی از صفات به جای لفظی دیگر به کار برند» تعریف کدام آرایه‌ی ادبی است؟

- (۱) استعاره
- (۲) تشبیه
- (۳) تشخیص
- (۴) تناسب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۱۰۰۱۵۸

- ۲۱۱- در چند بیت ویژگی مشترک میان دو رکن تشبیه ذکر شده است؟
 الف) جهانی کاندرو هر دل که یابی، پادشا یابی / جهانی کاندرو هر جان که بینی، شادمان بینی
 ب) همیشه سبز و نغز و آبدار است / تو پنداری که هر روزش بهار است
 ج) دل‌ها اگر چه صاف ولی از هراس سنگ / آینه بود و میل تماشا شدن نداشت
 د) دوش از جمال دوست، شبم روز گشته بود / کان آفتاب، شمع شب‌افروز گشته بود
- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 یادآوری: ویژگی مشترک در دو رکن تشبیه، وجه شبه تشبیه است.
 در بیت «ب»: سبز و نغز و آبدار، وجه شبه تشبیه است.
 در بیت «ج»: صافی و پاک بودن، وجه شبه تشبیه است.
 دل‌ها همانند آینه صاف بودند.
 در بیت «د»: شب‌افروز بودن، وجه شبه تشبیه است.

شماره: ۱۰۰۶۰۸۸

- ۲۱۲- پدید آمدن قالب‌های جدید و اعتقاد به بی‌ثباتی دنیا به‌ترتیب از کدام ویژگی‌های سبک عراقی است؟
 ۱) ادبی - زبانی ۲) ادبی - فکری ۳) زبانی - فکری ۴) فکری - زبانی
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بحث پیرامون قالب‌های شعری از ویژگی‌های ادبی هر سبک و اعتقاد به بی‌ثباتی دنیا که به باورهای هر قوم و ملت و فکر و اندیشه آنان برمی‌گردد، از ویژگی‌های فکری محسوب می‌شود.

شماره: ۹۳۴۵۵۰

- ۲۱۳- ابیات زیر از کیست و در چه قالبی سروده شده است؟
 چون رسد روزی به وقت خویشتن / زحمت جستن چه بر خود می‌نهی
 بی‌اجل چون کس نمیرد در جهان / پس چرا در عجز و سستی تن دهی
- ۱) خواجه کرمانی - قصیده ۲) سلمان ساوجی - قطعه
 ۳) ابن‌یمین - قطعه ۴) عبید زاکانی - قصیده
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حضور قافیه در مصراع‌های زوج نشانه‌ی قالب قطعه است. محتوای اخلاقی این قطعه ما را به سمت پاسخ سؤال یعنی ابن‌یمین سوق می‌دهد.

شماره: ۹۹۷۴۵۱

- ۲۱۴- در عبارت زیر چند تشبیه وجود دارد؟
 «پروردگارا روا مدار در ظلمات جهل و ضلال از چراغ هدایت به دور اتم.»
- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ظلمات جهل / ظلمات ضلال / چراغ هدایت

شماره: ۹۶۹۳۳۴

- ۲۱۵- مصراع «باران اشکم می‌دود وز ابرم آتش می‌جهد» چند پایه‌ی آوایی دارد؟
- ۱) ۵ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بَا رَا نِ اَشْ	کَم مِی دَد	وَز اَب رَ مَ	تَش مِی جَ هَد
پایه ۱	پایه ۲	پایه ۳	پایه ۴

شماره: ۱۰۰۲۷۰۸

۲۱۶- پایه‌های آوایی رکن دوم و ششم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را

- (۱) تِ ثِ گر - را وِ ری (۲) ثِ گر با - وِ ری چَر (۳) رِ دا نش - وِ ری چَر (۴) رِ دا نش - را وِ ری
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دِ رِ خِ تِ	ثِ گر با	رِ دا نش	بِ گِ یَرَدِ
بِ زِ یَ را	وِ ری چَر	خِ نی لو	فَری را

شماره : ۹۵۷۶۶۱

۲۱۷- موضوع کتاب‌های «هفت اقلیم» و «مجالس المؤمنین» چیست؟

- (۱) زندگی‌نامه (۲) تاریخ (۳) سفرنامه (۴) فقه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هفت اقلیم نوشته امین احمد رازی و مجالس المؤمنین از قاضی نورالله شوشتری است.

شماره : ۹۶۸۹۰۹

۲۱۸- در بیت زیر، چند هجای کوتاه به ضرورت باید بلند به حساب آید؟

اگر تو ز آموختن سر نتابی / بجوید سر تو همی سروری را

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اَ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ
اَ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ
اَ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ
اَ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ	اِ	اُ

نکته: هیچ‌گاه بیشتر از دو هجای کوتاه پشت‌سرهم و بدون فاصله نمی‌آید و در این صورت باید بعضی از آن‌ها را به هجای بلند تبدیل کرد.

شماره : ۹۶۹۳۴۸

۲۱۹- کدام گزینه درباره صائب تبریزی نادرست است؟

- (۱) در فراوانی شعر زبانزد است. (۲) صائب در غزل‌سرایی مشهور است. (۳) او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. (۴) واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر وحشی بافقی است، زیرا برخی از شاعران سبک هندی بر این باور بودند که باید به‌سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گرایی بازگشت. صائب از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است که از نظر تعداد ابیات شعر از دیگران پیشی گرفته است.

شماره : ۹۴۸۰۵۹

۲۲۰- متن زیر به معرفی کدام اثر ادبی پرداخته است؟

«این مثنوی دارای فصل‌های مختلف است که نویسنده در هر کدام به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانیده است.»

- (۱) لمعات (۲) عشاق‌نامه (۳) مرصادالعباد (۴) تاریخ و صاف

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فخرالدین عراقی از شاعران نام‌آور در قرن هفتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبایی است. وی علاوه بر مثنوی «عشاق‌نامه کتاب دیگری با عنوان «لمعات» در سیر و سلوک عارفانه در قالب نظم و نثر نوشته است.»

شماره : ۹۳۳۵۰۷

۲۲۱- در کدام گزینه تشبیه بلیغ اسنادی وجود دارد؟

- (۱) گر چه ز شراب عشق مستم
- (۲) این زبان چون سنگ و هم آهن و ش است.
- (۳) من لاله آزاد من زاده فریادم
- (۴) گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۱ تشبیه فشرده اضافی (شراب عشق)، در گزینه‌های ۲ و ۴ تشبیه گسترده و در گزینه ۳ تشبیه بلیغ اسنادی وجود دارد: من (مانند) لاله آزاد هستم.

شماره: ۹۳۹۶۴۵

۲۲۲- یکی از دلایل سرودن اشعار ذوقافیتین در سبک عراقی چیست؟

- (۱) استعدادهای بزرگی در عرصه شعر درخشیدند.
- (۲) توجه نداشتن به ظاهر و صنایع ادبی
- (۳) صنایع ادبی جای تفکر و تعمق را گرفت.
- (۴) دوری کردن از معماپردازی و آرایه‌ها

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در اندیشه ادیبان این دوره، صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت، اما چون استعدادهای بزرگی در این عرصه ندرخشیدند، بیشتر به ظاهرسازی و به صنایعی مثل معماپردازی، سرودن اشعار ذوقافیتین و از این قبیل روی آوردند.

شماره: ۹۳۹۶۳۸

۲۲۳- کدام گزینه برای پر کردن جای خالی بیت زیر مناسب است؟

استاد سخن سعدی است، نزد همه کس؛ اما / دارد سخن حافظ طرز غزل

- (۱) سلمان
- (۲) صائب
- (۳) خواجو
- (۴) جامی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خواجوی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته سبک عراقی در قرن هشتم است؛ شاعری که غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیرگذار بوده، همان‌طور که در این بیت خود به این تأثیر اذعان دارد.

شماره: ۹۴۰۹۰۸

۲۲۴- بیت زیر از کدام ویژگی فکری سبک عراقی سخن به میان آورده است؟

عقل اگر داند که دل دربند زلفش چون خوش است / عاقلان دیوانه گردند از پی زنجیر ما

- (۱) واقع‌گرایی و توجه به دنیای درون
- (۲) برتری عشق بر عقل
- (۳) ذهن‌گرایی و توجه به دنیای بیرون
- (۴) برتری عقل بر عشق

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت شاعر به این نکته تأکید دارد که عقل هرگز کار دل (عشق) را درک نمی‌کند. از این رو عشق را بر عقل برتری داده است.

عراقی	خراسانی
ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای درون	واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون
برتری عشق بر عقل	ستایش خرد (برتری عقل)

شماره: ۹۶۹۳۲۷

۲۲۵- موضوع کدام کتاب درست معرفی نشده است؟

- (۱) اخلاق جلالی: اصول اخلاقی
- (۲) مرصاد العباد: در بیان سلوک دین و تربیت نفس
- (۳) تذکره دولتشاه: شرح حال تنی چند از شاعران ایرانی
- (۴) نفحات الانس: در ذکر احوال امیران و حاکمان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جامی بهارستان را به سبک گلستان سعدی نوشت و در کتاب نفحات الانس نیز شیوه تذکره الاولیا را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان پیش گرفت و مثنوی‌هایی نیز به پیروی از نظامی سرود که یکی از آنها مثنوی تحفة الاحرار به شیوه مخزن الاسرار نظامی است.

شماره: ۹۳۳۵۲۹

۲۲۶- کدام گزینه برای پر کردن نقطه چین‌های بیت زیر مناسب است؟

شعر همه بیت‌الغزل معرفت است / آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش

(۱) جامی (۲) خواجه (۳) سعدی (۴) حافظ

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حافظ شعرش را «همه بیت الغزل معرفت» دانسته، همان‌طور که در سؤال آمده است. این عبارت دربردارنده «عشق» و «عرفان» نیز هست.

شماره : ۹۳۴۵۵۱

۲۲۷- در بیت زیر جمعاً چند استعاره‌ی مکنیه وجود دارد؟

«ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. دیو سپید پای در بند: استعاره مصرّحه از کوه است (ای کوه دماوند که مانند دیو سپید پای در بند می‌باشی) / گنبد گیتی: استعاره از کوه است (ای کوه دماوند که مانند گنبد گیتی می‌باشی) / گنبد گیتی: اضافه‌ی استعاره‌ی (هر اضافه‌ی استعاره‌ی از نظر آرایه‌های ادبی استعاره‌ی مکنیه است) / دماوند: تشخیص (هر تشخیصی، استعاره‌ی مکنیه نیز می‌باشد).

شماره : ۱۵۳۶۵۵

۲۲۸- در بیت زیر کدام واژه «استعاره» است؟

با آسمان مفاخره کردیم تا سحر / او از ستاره دم زد و من از تو دم زدم
(۱) آسمان (۲) سحر (۳) ستاره (۴) مفاخره

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آسمان به انسانی مانند شده است که مفاخره (فخر فروشی) می‌کند و از زیبایی ستاره دم می‌زند؛ بنابراین «آسمان» جان‌بخشی یا تشخیص است و هر تشخیصی، آرایه «استعاره» است، زیرا مشبه (آسمان) باقی مانده و مشبه‌به (انسان) حذف گردیده است.

شماره : ۹۶۳۵۰۰

۲۲۹- در بیت زیر «ژاله» استعاره از چیست؟

صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید / ژاله صبحدم از نرگس تر بگشایید
(۱) اشک (۲) چشم (۳) صورت (۴) شبنم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ژاله (شبنم) استعاره از اشک است و نرگس تر استعاره از چشمان اشک‌بار است.

شماره : ۹۵۷۶۶۷

۲۳۰- همه ی ابیات زیر به جز بیت در یک گروه وزنی قرار می‌گیرند.

(۱) اگر مرد عشقی کم خویش گیر و گرنه ره عافیت پیش گیر
(۲) سپردم به تو دل ندانسته بودم که تو بی‌فا در جفا تا کجایی
(۳) چون شبروان پوید همی در تیره شب تا کس مباد از رفتنش گردد خبر
(۴) مگردان سر از دین و از راستی که خشم خدا آورد کاستی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا سه بیت دیگر در گروه وزنی «مقارب مثنی» که از تکرار ارکان «فعولن» ساخته می‌شود قرار می‌گیرند اما این بیت (چو شبروان...) در وزن «رجز مسدس سالم» یعنی، مستفعّلن، مستفعّلن، مستفعّلن سروده شده است.

شماره : ۶۳۰۵۳

۲۳۱- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «مجاز، کنایه، تشبیه، مراعات نظیر و تضاد» دیده می‌شود؟

- (۱) ای غنچه خندان چرا خون در دل ما می‌کنی
 - (۲) جهان گشاده‌ی ثنای تو را چو تیر دهان
 - (۳) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم
 - (۴) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار
- خاری به خود می‌بندی و ما را ز سر و می‌کنی
زمانه بسته رضای تو را چو نیزه، کمر
و زین درخت همین میوه غم است برم
گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرین آمد

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

جهان: مجاز محلیه/ چو تیر و چو نیزه = تشبیه / دهان گشادن و کمر بستن = کنایه / تیر، نیزه = مراعات نظیر / گشاده و بسته = تضاد

شماره: ۱۹۴۱۲۵

۲۳۲- در بیت زیر به ترتیب چند تشبیه فشرده اسنادی و اضافی وجود دارد؟

تو بهاری تو بختی آتش جانی سروی / من همان خاک رهم آتش عشقت کفم

- (۱) چهار - سه
- (۲) پنج - دو
- (۳) شش - یک
- (۴) شش - دو

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشبیه‌های اسنادی: تو (به‌مانند) بهار هستی - تو (مانند) بت هستی - تو (مانند) آتش جان هستی (که جان را می‌سوزانی) - تو (مانند) سرو هستی - من (مانند) خاک ره هستم - آتش عشق تو (مانند) کف من است.

تشبیه اضافی: آتش عشق (عشق مانند آتش است در سوزاندن)؛ به این نوع تشبیه، «اضافه تشبیهی» نیز می‌گویند.

شماره: ۹۴۰۹۱۹

۲۳۳- جامی در کتاب نفحات الانس از شیوه نگارش کدام کتاب بهره گرفته است؟

- (۱) مرصاد العباد
- (۲) تذکره الاولیا
- (۳) اخلاق جلالی
- (۴) عشاق‌نامه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جامی نفحات الانس را به شیوه تذکره الاولیای عطار نیشابوری در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نوشت.

شماره: ۹۳۴۵۴۰

۲۳۴- در بیت زیر ترکیبات «آفتاب روی» و «چهره مه» به ترتیب چه نوع ترکیب اضافی‌اند؟

از خجلت آفتاب رویت / بر چهره مه نقاب بینم

- (۱) استعاری - تشبیهی
- (۲) استعاری - استعاری
- (۳) تشبیهی - تشبیهی
- (۴) تشبیهی - استعاری

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آفتاب روی: اضافه تشبیهی یا تشبیه بلیغ فشرده است. (روی و رخسار مانند آفتاب است).

چهره مه: اضافه استعاری است. (ماه به انسانی مانند شده است که چهره و رخساری دارد).
معنی بیت: ماه از خجالت صورت تو که مانند آفتاب است بر چهره خود نقاب زده است.

شماره: ۹۶۳۵۰۱

۲۳۵- تقطیع هجایی بیت زیر در کدام گزینه، درست نشان داده شده است؟

«چرخ گرد از هستی من گر بر آرد گو بر آر دور بادا دور از دامن نامم گرد ننگ»

- (۱) - U U / U - U U / - - U U / U - U -
- (۲) - U U / U - U U / U - U -
- (۳) - U - / - - U U / - - U U / - - U -
- (۴) - U - / - - U - / - - U - / - - U -

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

چ	خ	گ	د	ز	ه	س	ت	ی	م	ن	گ	ر	ا	د	گ	ب	ر
-	U	-	-	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	-	-	U	-
دو	ر	با	دا	دو	ر	از	دا	ما	ن	نا	م	م	گر	د	ننگ		

شماره: ۷۰۲۰۴

۲۳۶- «سر» در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه ... در معنی مجازی به کار رفته است.

- (۱) سرِما نداری، سرِ خویش گیر
(۲) زبان خامه ندارد سرِ بیان فراق
(۳) سرِ هم نبرد اندر آورد به گرد
(۴) سرِ آن ندارد امشب که برآید آفتابی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا در تمام گزینه‌ها «سر» مجاز از «اندیشه، قصد و تصمیم» است به علاقه‌ی محلّیت، چون سر «محل و جایگاه» فکر و اندیشه است.

شماره: ۷۰۰۸۰

۲۳۷- کدام گزینه از عوامل تغییر سبک خراسانی به عراقی نیست؟

- (۱) تغییر مرکزیت ادبی از خراسان به عراق عجم
(۲) روی کار آمدن حکومت‌های غزنوی و سلجوقیان
(۳) گسترش زبان و ادب فارسی در خارج از قلمرو ایران
(۴) فاصله گرفتن دو جریان شعری بینابین و آذربایجانی از سبک خراسانی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دیدیم که برخی از عوامل سیاسی و اجتماعی مثل روی کار آمدن حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و تغییر جغرافیای مرکزیت ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم، زمینه‌های تغییر سبک را پدید آورد.

شماره: ۹۳۳۵۲۸

۲۳۸- در قرن هفتم کدام عامل باعث شد که زبان عربی از رواج بیفتد و زبان فارسی رونق بیشتری بگیرد؟

- (۱) حمله و حشیانه مغول
(۲) پایان یافتن خلافت
(۳) روی کار آمدن تیموریان
(۴) ضعف المستعصم بالله

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در اواخر دوره مغول بساط حکومت آخرین خلیفه عباسی (المستعصم بالله) برچیده شد و با توجه به پایان یافتن خلافت، زبان رسمی و رایج عربی و نگارش به آن از رواج افتاد و توجه به زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری گرفت.

شماره: ۹۳۳۵۱۹

۲۳۹- عبارت «شاعر نوازی شاهان با بی‌مهری شاهان به شعر و شاعری، هم زمان شده بود مثلاً:

وقتی قصیده‌ای در مدح شاه تهماسب صفوی سرود، با بی‌مهری شاه مواجه شد» با کدام گزینه کامل می‌شود؟

- (۱) بابری هندی - صفوی - محتشم کاشانی
(۲) صفوی - بابری - صائب تبریزی
(۳) آل اینجوی فارس - صفوی - محتشم کاشانی
(۴) بابری هند - صفوی - صائب تبریزی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط گزینه‌ی ۱ عبارت را کامل می‌کند.

شماره: ۱۹۴۱۰۴

۲۴۰- کدام یک از ابیات زیر دولختی است؟

- (۱) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را
- (۲) بر آستان جانان گر سر توان نهادن / گلبانگ سربلندی بر آسمان توان زد
- (۳) مطلب طاعت و پیمان و صلاح از من مست / که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست
- (۴) آن شب قدری که گویند اهل خلوت امشب است / یا رب این تأثیر دولت در کدامین کوكب است

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بر	آ	س	تا	ن	جا	نا	گر	سر	ت	وا	ن	ها	دن
گل	بان	ی	سر	ب	لن	دی	بر	آ	س	ما	ت	وان	زد
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
مفعول			فاعلاتن			مفعول			فاعلاتن				

گزینه ۱: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه ۳: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

گزینه ۴: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

شماره : ۹۶۸۹۲۶

۲۴۱- نوع تشبیه بلیغ در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو / ببرد قیمت سرو بلندبالا را
 - (۲) سیلاب سرشک (اشک) از غم هجران توام دوش / تا دوش بُد امروز به بالای سر آمد
 - (۳) فراق یار که پیش تو کاهبرگی نیست / بیا و بر دل من بین که کوه الوند است
 - (۴) آفتابی که به گردون شده تابنده تویی / سایه‌ای کافتد از آن بر زبر خاک منم
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه ۲ اضافه تشبیهی و گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ تشبیه بلیغ اسنادی است.
- گزینه ۱: تو درخت گلی. (تو مانند درخت گل هستی)

گزینه ۲: سیلاب سرشک

گزینه ۳: فراق یار کوه الوند است. (فراق مانند کوه الوند سنگین است.)

گزینه ۴: آفتاب تویی (تو مانند آفتاب هستی) سایه منم. (من مانند سایه هستم.)

شماره : ۹۴۰۹۲۰

۲۴۲- پایه آوایی دوم و ششم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

یا رب از عرفان مرا پیمانه‌ای سرشار ده / چشم بینا جان آگاه و دل بیدار ده

- (۱) عِر فان مَ را - جا نِ آ گا
- (۲) فان م را پی - جا نِ آ گا
- (۳) عر فان م را - جا نِ آ گاه
- (۴) فان م را پی - جا نِ آ گاه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

یا	ر	ب	ع	فا	م	را	پی	ما	ن	ای	س	شا	ر	ده
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
۱				۲				۳				۴		
چشم	م	بی	نا	جا	ن	آ	گا	ه	د	ل	پی	دا	ر	ده
-	U	-	-	-	U	-	-	U	U	X	-	-	U	-
۵				۶				۷				۸		

شماره : ۹۶۹۳۴۴

۲۴۳- نام نویسندگان آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه وجود دارد؟

«انوار سهیلی - بابرنامه - محاکمة اللغتين»

- (۱) نصرالله منشی - امیرعلی شیر نوایی - ظهیرالدین بابر
(۲) امیرعلی شیرنوایی - واعظ کاشفی - ظهیرالدین بابر
(۳) نصرالله منشی - ظهیرالدین بابر - امیرعلی شیر نوایی
(۴) واعظ کاشفی - ظهیرالدین بابر - امیرعلی شیر نوایی
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره : ۹۳۹۶۳۹

۲۴۴- کدام گزینه درباره‌ی «مجاز» و شرایط آن درست نیست؟

- (۱) استعاره از سویی با تشبیه و از سوی دیگر با مجاز مرتبط است.
(۲) کلماتی مانند «شیر» که چند معنی دارند، مجاز هستند.
(۳) مجاز از این رو پدید می‌آید که الفاظ محدود و معانی نامحدودند
(۴) قرینه، نشانه‌ای است که ذهن را از حقیقت بازمی‌دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کلماتی مانند «شیر» که چند معنی دارند، مجاز نیستند.

شماره : ۶۳۱۰۷

۲۴۵- در عصر مغول و تیموری نگارش کدام نوع ادبی رواج یافت؟

- (۱) تاریخ‌نویسی (۲) سفرنامه نویسی (۳) فرهنگ‌نویسی (۴) تفسیرنویسی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تاریخ‌نویسی در دوره و سبک عراقی به اسلوب ساده رواج می‌یابد و تاریخ‌نویسی از همان اوایل دروۀ مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت.

شماره : ۹۳۹۶۳۷

۲۴۶- سلمان ساوجی، خواجوی کرمانی و عبدالرحمن جامی از کدام یک از شاعران زیر پیروی کرده‌اند؟

- (۱) نظامی (۲) حافظ (۳) عطار (۴) فخرالدین عراقی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سلمان ساوجی مثنوی جمشید و خورشید را به شیوه‌ی داستان‌های نظامی، خواجوی کرمانی چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی و عبدالرحمن جامی نیز مثنوی‌هایی چون تحفة الاحرار را به پیروی از نظامی سرده است.

شماره : ۱۰۰۲۶۹۹

۲۴۷- تعداد کنایه‌ها در کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) ما بسی گم‌گشته بازآورده‌ایم
(۲) ناخدایان را کیاست اندکی است
(۳) پرده‌ی شک را برانداز از میان
(۴) تا که خود بشناختند از راه چاه
- ما بسی بی‌توشه را پرورده‌ایم
ناخدای کشتی امکان یکی است
تا ببینی سود کردی یا زیان
چاه‌ها کردند مردم را به راه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه (راه را از چاه شناختن) و (چاه کردن برای کسی) دو کنایه هستند و دیگر گزینه‌ها دارای دو کنایه نیستند.

شماره : ۶۳۳۰۶

۲۴۸- همه واژه‌های کدام گروه خوشهٔ هجایی یکسان دارند؟

- (۱) می‌نوشتم - بامدادی - بادبان
(۲) دری بگشا - نمی‌دانم - کجایی
(۳) بادبان - جان منی - دریادلان
(۴) کجایی - کبوتر - پریشان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینهٔ ۴ همگی در خوشهٔ هجایی «فعولن» قرار می‌گیرد.

کُ جا یی کُ بو تر پُ ری شان
U - U - U -

یادآوری: در تقطیع هجایی، نون ساکن بعد از مصوت بلند را به حساب نمی‌آوریم مانند هجای «شان» که بلند حساب می‌شود: شا = -

شماره: ۹۳۸۶۱۸

۲۴۹- در کدام گزینه تشبیه بیشتری به چشم می‌خورد؟

- (۱) ای دفتر حسن تو را فهرست خط و خال‌ها
(۲) رخ گل را که عکس روی یار است
(۳) روی تو چون بهار جلوه‌گری می‌کند
(۴) روزی که در جام شفق مل کرد خورشید
- تفضیل‌ها پنهان شده در پرده‌ی اجمال‌ها
هـوـا مـشـاطـه آب آیینـه‌دار است
زلف تو چون روزگار پرده دری می‌کند
بر خشک چوب نیزه‌ها گل کرد خورشید

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی (۱) «دفتر حسن» تشبیه بلیغ اضافی است در گزینه‌ی (۳) دو تشبیه به چشم می‌خورد روی به نوبهار و زلف به روزگار تشبیه شده است و در گزینه‌ی (۴) نیز «جام شفق» تشبیه بلیغ اضافی می‌باشد اما در گزینه (۲) سه تشبیه وجود دارد: در مصراع اول رخ گل به عکس روی یار تشبیه شده است و در هوا مصراع دوم به مشاطه (آرایشگر) و آب به آینه‌دار تشبیه گردیده است.

شماره: ۷۰۱۹۰

۲۵۰- در بیت زیر کدام ویژگی ادبی سبک هندی دیده می‌شود؟

- (۱) اسلوب معادله (۲) تلمیح (۳) حس آمیزی (۴) موازنه
- ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

یکی از ویژگی‌های ادبی سبک هندی، کاربرد آرایهٔ «حس آمیزی» است مانند گریه تلخ. بینایی چشایی

یادآوری: هرگاه دو حس از حواس پنج‌گانه با یکدیگر درآمیزند، از نظر آرایه‌های ادبی «حس آمیزی» است:

صدای نرم بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌شنوم
شنوایی لامسه بویایی

شماره: ۹۶۸۹۱۲

۲۵۱- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) مفاعیلن مفاعیلن فعولن (۲) فعلاتن فعلاتن فعولن (۳) مفتعلن مفتعلن فاعلن (۴) فعولن فعولن فعلن
- «اگر کاری کنی مزدی ستانی»
چو بیکاری، یقین بی‌مزد مانی»

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۹۹۸۲

۲۵۲- مصرع اول بیت زیر چند هجا دارد؟

بیا تا گل برفشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

(۱) شانزده (۲) چهارده (۳) هشت (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ب | ی | ا | ت | ا | گ | ل | ب | ر | ف | ش | ا | ن | ی | م | ی | د | ر | س | ا | غ | ر | ن | د | ا | ز | ی | م

هر مصرع این بیت شامل ۱۶ هجاست و هر مصرع شامل ۴ پایه آوایی است.

شماره: ۹۳۴۵۵۹

۲۵۳- در کدام گزینه، کنایه بیشتری وجود دارد؟

(۱) ای غنچه خندان چرا خون در دل ما می کنی / خاری به خود می بندی و ما را ز سر و می کنی

(۲) تا که خود بشناختند از راه چاه / چاه ها کردند مردم را به راه

(۳) در این سرای بی کسی کسی به در نمی زند / به دشت پرملال ما پرنده پر نمی زند

(۴) کسی کاو هوای فریدون کند / سر از بند ضحاک بیرون کند

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱: خون در دل کردن: کنایه از ناراحت کردن / خار به خود بستن: کنایه از مشکل ایجاد کردن / ز سر و کردن: کنایه از دور کردن کسی

۲: راه را از چاه شناختن: کنایه از قدرت تشخیص خوب از بد / برای کسی چاه کردن: کنایه از به کسی ضرر زدن

۳: کسی به در نمی زند: کنایه از بی کسی / پرنده پر نمی زند: کنایه از تنهایی

۴: هوای کسی کردن: کنایه از طرفداری / سر از بند بیرون کردن: کنایه از نافرمانی

شماره: ۹۶۹۳۳۷

۲۵۴- متن زیر معرف کدام شخصیت است و اثر معروف او چه نام دارد؟

«وی در زمان وزارت و اقتدار خود در عصر اولجایتو قدم های فرهنگی و عمرانی بسیاری برداشت.»

(۱) عطامک جوینی - تاریخ گزیده (۲) خواجه رشیدالدین - تاریخ گزیده

(۳) خواجه رشیدالدین - جامع التواریخ (۴) عطامک جوینی - تاریخ جهان گشا

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اقدام مهم فرهنگی خواجه رشیدالدین، تأسیس عمارت ربع رشیدی در تبریز بود که در حکم دانشگاه آن زمان بود.

شماره: ۱۰۰۲۷۰۵

۲۵۵- در بیت زیر چند تشبیه وجود دارد؟

دجله اشک از بهار شوق طغیان کرده است / رازهای سینه را خاشاکِ طوفان کرده است

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشبیه ۱: دجله اشک: اشک مانند رود دجله است در روان بودن و گستردگی.

تشبیه ۲: بهار شوق: شوق مانند بهار است در شکفتگی و زندگی بخشی.

تشبیه ۳: رازهای سینه مانند خاشاکِ طوفان روی سیل و طوفان (اشک) جاری شده و آشکار شده اند.

شماره: ۹۴۰۹۱۸

۲۵۶- کدام پادشاه تیموری از علاقه مندان به فرهنگ و هنر اسلامی بود و از هنرمندان و خوشنویسان حمایت می نمود؟ او

کدام شهر را مرکز فرمانروایی خود قرار داد؟

(۱) تیمور - تبریز (۲) شاهرخ - هرات (۳) بایسنقر میرزا - اصفهان (۴) غازان خان - تبریز

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از مرگ تیمور، شاهرخ توانست شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد. بایسنقر میرزا پسر او نیز هنردوست و هنرمند بود و در زمان او هنرمندان قرآن کریم و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.

شماره: ۹۳۴۵۴۳

۲۵۷- در بیت زیر کدام پایه‌ی تشبیه حذف شده است؟

بسا دلا که به‌سان حریر کرده به شعر/ از آن سپس که به‌کردار سنگ و سندان بود
(۱) وجه‌شبه (۲) مشبّه‌به (۳) ادات تشبیه (۴) مشبّه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

دل (مشبّه) به‌سان (ادات) حریر (مشبّه‌به) ⇐ وجه شبه محذوف است.

دل (مشبّه) به‌کردار (ادات) سنگ و سندان (مشبّه‌به) ⇐ وجه شبه محذوف است.

شماره: ۱۰۰۶۰۷۵

۲۵۸- تقطیع هجایی مصراع «وان دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود» کدام گزینه است؟

(۱) -U---U---U---U-- (۲) -U--UU---U---UU-
(۳) -U--UU---U---U-- (۴) -U---UU---U--UU-

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۷۰۰۵۹

۲۵۹- تقطیع (نشانه‌گذاری) عروضی کدام بیت به شکل زیر است؟

- - U - / - - U - / - - U - / - - U -

(۱) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند
(۲) نه من خام طمع عشق تو می‌ورزم و بس
(۳) ای مسلمانان فغان از جور چرخ چنبری
(۴) روزگار است این که گه عزّت دهد گه خوار دارد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

شماره: ۷۰۰۸۶

۲۶۰- متن زیر به معرفی کدام نویسنده قرن هفتم پرداخته است؟

«وی از نثرنویسان این قرن است. خاندان او از افراد با نفوذ حکومت مغولان بودند. این نویسنده از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و در سفرهای متعددی حضور داشت و اطلاعات فراوانی درباره تاریخ مغول کسب کرد و کتابی در شرح ظهور چنگیز و احوال و فتوحات او نوشت.»

(۱) خواجه رشیدالدین (۲) عطاملک جوینی (۳) حمدالله مستوفی (۴) شاه نعمت‌الله ولی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کتاب عطاملک جوینی «تاریخ جهان‌گشا» نام دارد که در احوال چنگیز، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشته شده است.

شماره: ۹۳۳۵۱۲

۲۶۱- خوشه‌های هجایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

درد اگر مرد است با دل راست رویارو شود / پس چرا از پشت سر خنجر زد و نامرد شد

(۱) --U-/--U-/--U-/--U- (۲) --U-/--U-/--U-/--U-
(۳) -U-/--U-/--U-/--U- (۴) -U-/--U-/--U-/--U-

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

دَر	دَ	گَر	مَر	دَس	ت	بَا	دَل	رَا	سَت	رَو	یَا	رَو	ش	وَد
پس	چ	را	از	پش	ت	سر	خن	جر	ز	دَ	نا	دَ	مَر	شد
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
										↓				

در مصراع دوم به ضرورت شعری،

هجای دَ را بلند در نظر می‌گیریم.

شماره: ۹۴۰۹۲۶

۲۶۲- در کدام گزینه، آرایه‌ی «تشخیص» (Personification) به کار نرفته است؟

- (۱) بجز در لاکت ای حیوان
(۲) دیده‌ی عقل مست تو، چرخه‌ی چرخ دست تو
(۳) شوق می‌آمد دست در گردن حس می‌انداخت
(۴) به صحرا شدم عشق باریده بود

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ حیوان، تشخیص است، زیرا مورد ندا قرار گرفته است و مناداست و هرگاه موجودات بی‌جان و حیوانات مورد ندا قرار گیرند، از نظر آرایه‌های ادبی، تشخیص محسوب می‌شود. در گزینه‌ی ۲ دیده‌ی عقل، اضافه‌ی استعاره‌ی است و هرگاه در اضافه‌ی استعاره‌ی، مضاف یکی از اعضای بدن انسان یا حالات انسان باشد، مضاف الیه از نظر آرایه‌های ادبی، تشخیص است. در گزینه‌ی ۳ آمدن و دست در گردن انداختن که از افعال انسانی است به شوق، اسناد داده شده است. بنابراین شاعر به آن شخصیت انسانی (Personification) بخشیده است. اما در گزینه‌ی ۴ «عشق» به باران تشبیه شده و چون باران (مشبه به) حذف شده «عشق» استعاره است.

شماره: ۱۸۴۹۹۷

۲۶۳- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) بلبلان را مست گردان مطربان را شیر گیر
(۲) صد نکته دراندازد، صد دام و دغل سازد
(۳) عجب مدار ز مرده که از خدا طلبد جان
(۴) کفر و دین هر دو در رهش پویان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۴: کُف رُ دِیْخُ هر دُ در رَ هَش پو یابُ
- - U - U - - - (۳ پایه آوایی)

اما بررسی سایر گزینه‌ها:

بَل	بُ	لَا	رَا	مَس	ت	عَر	دَا
-	U	-	-	-	U	-	-
مَط	رُ	بَا	رَا	شِی	ر	غَیَر	-
-	U	-	-	-	U	-	-
صَد	نَک	ت	دَ	زَن	دَا	زَدَ	-
-	-	U	U	-	-	-	-
صَد	دَا	مُ	دَ	غَل	سَا	زَدَ	-
-	-	U	U	-	-	-	-
ع	جَب	مَ	دَا	ر	زُ	مُرُ	دِ
U	-	U	-	U	U	-	-
کِ	اَز	خُ	دَا	ط	لَ	بَدَ	جَا
U	-	U	-	U	U	-	-

(۴ پایه آوایی)

(۴ پایه آوایی)

(۴ پایه آوایی)

شماره: ۱۰۰۲۷۱۵

۲۶۴- خوشه‌های هجایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / نروم جز به همان ره که توام راهنمایی

- (۱) U-UU (۲) --UU (۳) -U-U (۴) ---U

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خوشه‌های هجایی بیت، این گونه است:

مَ	لَ	کَا	دِک	رَ	تَ	مُو	یَم	کِ	تَ	پَا	کِی	یَ	خَ	دَا	یِی
نَ	رَ	وَمَ	جَزَ	بَ	هَ	مَکَا	رَهَ	کِ	تَ	اَمَ	رَا	هَ	نَ	مَا	یِی
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن	فَعْلَاتِن

شماره: ۹۵۷۶۵۸

۲۶۵- در بیت زیر چند مجاز با رابطه شباهت وجود دارد؟

بیتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد / بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد (خط: فرمان)
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بت و گل و سنبل به ترتیب با رابطه شباهت (استعاره) معشوق، صورت و گیسو مورد نظر است.

شماره: ۹۴۸۰۶۷

۲۶۶- در همهی گزینه ها به جز آرایه ی تشخیص دیده می شود.

(۱) ای آسمان چو دور ندیماننش دیده ای در دور خویش، شکل مدور گرفته ای
(۲) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود
(۳) هرنفس آواز عشق می رسد از چپ و راست ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست
(۴) موجی به جنبش آمد و برخاست کوه ابری به بارش آمد و بگریست زار زار

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه ی (۱) «آسمان» منادا واقع شده است و همان طور که می دانید هرگاه دیگر موجودات مورد ندا و خطاب قرار گیرند از نظر آرایه های ادبی «تشخیص» است.

در گزینه ی (۳) «آواز عشق» اضافی استعاره است و در اضافی استعاره اگر مضاف یکی از اعضای بدن انسان یا حالات و ویژگی های انسان باشد مضاف الیه «تشخیص» است بنابراین در این ترکیب «عشق» تشخیص می باشد. در گزینه ی (۴) گریستن به ابر نسبت داده شده است بنابراین «ابر» تشخیص است اما در گزینه ی (۲) «سرو روان» استعاره مصرحه از یار است بنابراین در این جا «سرو» مورد ندا قرار نگرفته بلکه یار مورد خطاب و ندا قرار گرفته (ای یاری که مانند سرو روان هستی) بنابراین تشخیص نیست.

شماره: ۱۵۳۶۵۶

۲۶۷- در کدام گزینه استعاره به کار رفته است؟

(۱) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم
(۲) اگر غم لشکرانگیزد که خون عاشقان ریزد من و ساقی به هم سازیم و بنیادش براندازیم
(۳) چو در دست است روی خوش بزن مطرب سرودی خوش که دست افشان غزل خوانیم و پاکوبان سراندازیم
(۴) بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما به میخانه که از پای خمت یکسر به حوض کوثر اندازیم

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت استعاره از نوع حذف مشببه به کار رفته است یعنی مشبه همراه یکی از ویژگی های مشببه بکار می رود. در این مورد غم به انسانی تشبیه شده است که کارش خونریزی است اما انسان که مشببه، است محذوف است و ویژگی مشببه، خونریزی است ذکر شده است.

شماره: ۶۳۳۰۵

۲۶۸- عبید زاکانی در منظومه موش و گربه، ناهنجاری های اجتماعی کدام طبقات را به شیوه تمثیل بیان کرده است؟

(۱) بخیلان و ثروتمندان (۲) حاکمان و زبردستان (۳) ثروتمندان و قاضیان (۴) حاکمان و قاضیان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبید زاکانی در نکته یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی در قالب طنز و شیوه تمثیل معروف است. وی در نثر نیز دارای طنزهای ماندگاری است. رساله دلگشا، اخلاق الاشراف و صد پند از آن جمله اند.

شماره: ۹۳۳۵۱۶

۲۶۹- مؤسس عمارت ربع رشیدی کیست؟ چه کتاب تاریخی از او برجای مانده است؟

(۱) عطاملک جوینی - تاریخ جهان گشا (۲) نجم دایه - تاریخ و صاف
(۳) فضل الله همدانی - جامع التواریخ (۴) شمس قیس - طبقات ناصری

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی دیگر از چهره های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو است. مهم ترین کتاب او «جامع التواریخ» است که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است. اقدام مهم فرهنگی او تأسیس ربع رشیدی در تبریز است.

شماره: ۹۳۳۵۱۴

۲۷۰- کدام گزینه تقطیع هجایی بیت زیر است؟

«ای که میان جان من، تلقین شعرم می کنی
 گر تن زخم خامش کنم، ترسم که فرمان بشکنم»
 (۲) - U - - / - U - - / - U - - / - U - -
 (۴)

(۱) - UU - / - UU - / - UU - / - UU -
 (۳) - UU - / - UU - / - UU - / - UU -

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن»

شماره : ۱۵۳۶۷۰

۲۷۱- کدام آرایه از آرایه های پرکاربرد سبک هندی است؟

(۱) تضمین (۲) تمثیل (۳) تناقض (۴) تضاد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل، اسلوب معادله، تشبیه و تلمیح از آرایه های پرکاربرد این سبک اند.

شماره : ۹۶۳۴۸۷

۲۷۲- در کدام بیت واژه ی «جهان» معنای مجازی ندارد؟

(۱) گل برگ را ز سنبل مشکین نقاب کن
 یعنی که رخپوش و جهانی خراب کن
 (۲) جهان انجمن شد بر تخت اوی
 فروماند از فره و بخت اوی
 (۳) بسی سر و پا گدای آن جا را
 سر زملک جهان گران بینی
 (۴) نهادند بر دشت هیزم دو کوه
 جهانسی نظاره شده هم گروه

گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه «جهان» در معنای خود به کار رفته در حالی که در گزینه های ۱ و ۲، چهارمعنای مجازی دارد و «جهانیان» معنی می دهد و علاقه ی آن «محلیه» است.

شماره : ۶۳۱۰۵

۲۷۳- در بیت زیر کدام گزینه از ارکان تشبیه نیست؟

بلم آرام چون قویی سبک بار / به نرمی بر سر کارون همی رفت
 (۱) بلم (۲) قو (۳) چون (۴) کارون

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ارکان تشبیه در این بیت، این گونه است:

بلم آرام چون قویی سبک بار / به نرمی بر سر کارون همی رفت
 مشبه مشبه (۱) ادات تشبیه مشبه به مشبه به (۲) وجه شبه (۳) وجه شبه

شماره : ۹۳۹۶۴۳

۲۷۴- در کدام یک از ابیات زیر تشخیص دیده نمی شود؟

(۱) جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما / دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما
 (۲) از سیاهی داغ ما هرگز نمی آید برون / در سواد آفرینش آب حیوانیم ما
 (۳) از شبیخون خمار صبحدم آسوده ایم / مستی دنباله دار چشم خوبانیم ما
 (۴) خرقه از ما می ستاند نافه مشکین نفس / از هواداران آن زلف پریشانیم ما

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشخیص ها به ترتیب:

(۱) صبح خندان - دست و تیغ عشق
 (۳) شبیخون خمار صبحدم
 (۴) مشکین نفس بودن نافه و خرقه ستاندن آن

شماره : ۹۵۷۶۷۲

۲۷۵- مصرع «یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی» از چهار بار هجای تشکیل شده است.

- (۱) U - - - (۲) U - U - (۳) UU - - (۴) U - - -

گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع (نشانه گذاری) هجایی مصرع این گونه است:

U - - - U / - - - U / - - - U / - - - U

شماره : ۱۰۰۱۶۹

۲۷۶- آرایه تشبیه در کدام بیت بیشتر است؟

- (۱) نیست غیر از گوشه عزلت مرا جایی قرار / در صدف چون گوهر سیراب خوابم می برد
(۲) سروری است قامت تو از ناز سرکشیده / ماهی است عارض تو از نور آفریده
(۳) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی
(۴) مرغ دل تادام زلف و دانه خال تو دید / طایر اندیشه ام افتاد در دام هوس

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: فقط یک تشبیه وجود دارد (من به گوهر سیراب).

گزینه ۲: قامت به سرو و عارض به ماه

گزینه ۳: مس وجود، چو مردان ره، کیمیای عشق، همانند زر شدن ← ۴ تشبیه

گزینه ۴: پنج تشبیه وجود دارد: مرغ دل، دام زلف، دانه خال، طایر اندیشه، دام هوس

شماره : ۹۳۹۶۵۵

۲۷۷- کدام اثر سبک هندی دارای نثر بینابین است؟

- (۱) هفت اقلیم (۲) حبیب السیر (۳) محبوب القلوب (۴) عباس نامه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عباس نامه و محبوب القلوب نمونه نثر مصنوع و هفت اقلیم در نثر ساده است.

شماره : ۹۶۸۹۱۰

۲۷۸- کدام بیت با دیگر ابیات در یک گروه وزنی قرار نمی گیرد؟

- (۱) اگر یـک ذره را بـرگـیـری از جـای خـلـل یـابـد هـمـه عـالـم سـراپـای
(۲) میان گریه می خندم که چون شمع اندرین مجلس زبان آتشینم هست لیکن در نمی گیرد
(۳) جان ریخته شد با تو، آمیخته شد با تو چو بوی تو دارد جان، جان را هله بنوازم
(۴) درون حبه ای صد خرمن آمد جبهانی در دل یک ارزن آمد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابیات ۱ و ۲ و ۴ از گروه ۶: یعنی از گروه مفاعیلین می باشد در حالی که بیت (۳) از گروه ۴: یعنی از گروه مستفعل است.

شماره : ۱۹۱۰۰۳

۲۷۹- کدام شاعر به ابداع معانی و خیال های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل های او لطف ویژه ای بخشیده است؟

- (۱) محتشم کاشانی (۲) کلیم کاشانی (۳) صائب تبریزی (۴) بیدل دهلوی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون های ابداعی فراوان، خلاق المعانی ثانی لقب گرفته است.

شماره : ۹۴۸۰۵۲

۲۸۰- کدام گزینه تقطیع هجایی مصرع روبرو است؟ «دریای هستی دم به دم»

- (۱) U - - - U - - - (۲) U - - - - U - (۳) U - - - U - - - U (۴) U - - - U - - -

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

زیرا تقطیع هجایی مصرع این گونه است: در/ یا/ ی/ هس/ تی/ دم/ ب/ دم = U - - - U - - -

شماره : ۶۳۰۳۰

۲۸۱- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) لطف خدا بیشتر از جرم ماست / نکته سربسته چه دانی خموش
- (۲) هین سخن تازه بگو تا دو جهان تازه شود / وارهد از حد جهان بی حد و اندازه شود
- (۳) یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا / یار تویی غار تویی خواجه نگه دار مرا
- (۴) راز نگه دار و خموش و خمشی تلخ بود / آن که جگرسوزه بود باز جگرسازه شود

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وزن بیت ۱ مفتعلن مفتعلن فاعلن است. در حالی که گزینه‌های ۲، ۳ و ۴، مفتعلن ۴ مرتبه تکرار شده است.

شماره: ۹۴۸۰۷۴

۲۸۲- کتاب «انوار سهیلی» بازگردانی و بازنویسی کدام اثر ادبی است؟

- (۱) مرزبان‌نامه
- (۲) گلستان
- (۳) کلیله و دمنه
- (۴) بایرنامه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در دوره سبک عراقی برخی از نویسندگان، کتاب‌های مشکل و دشوار و دیریاب را به زبان ساده، بازنویسی می‌کردند، چنانکه در قرن نهم ملاحسین واعظ کاشفی کلیله و دمنه را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را «انوار سهیلی» نامید.

شماره: ۹۳۹۶۳۴

۲۸۳- کدام گزینه تقطیع هجایی بیت زیر است؟

- آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا؟
(۱) - U - - - U - - - U - - - U -
- بی‌وفا حالا که من افتاده‌ام از پا چرا؟
(۲) - U - - - U - - - U - - - U -
- (۳) - U - - - U - - - U - - - U -
- (۴) - U - - - U - - - U - U - - - U -

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» (- U - / - - U - / - - U - / - - U - -)

شماره: ۱۵۳۶۱۶

۲۸۴- در کدام گزینه آرایه‌های تلمیح، کنایه و مجاز وجود دارد؟

- (۱) جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش
- (۲) جانان من اندوه لب‌نان کشت ما را
- (۳) جانان من برخیز و آهنگ سفر کن
- (۴) تنگ است، ما را خانه تنگ است ای برادر

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

لبنان: منظور مردم لبنان است که دارای آرایه‌ی مجاز است.

پشت ما شکست: دارای آرایه کنایه است.

داغ دیر یاسین: تلمیح به قتل عام دسته جمعی مردم روستای دیر یاسین است.

شماره: ۲۹۷۲۳۹

۲۸۵- کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی نیست؟

- (۱) کاربرد وجه و صفی
- (۲) کاربرد افعال بدون پیشوند
- (۳) مطابقت صفت و موصوف
- (۴) فراوانی لغات ترکی و مغولی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد از ویژگی‌های سبک هندی است.

شماره: ۹۶۸۹۱۶

۲۸۶- در کدام پایه آوایی شکل خطی درست نوشته نشده است؟

وی گَ ما رد	جان دل بر	دو ست دا رد	هو که چی زی
بر ن یا رد	سر ز خل وت	بش تو با شی	هر ک مح را

- (۱) یک و سه (۲) سه و پنج (۳) سه و چهار (۴) یک و شش

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پایه آوایی یک و شش این گونه درست است: «ک و ث»
هنگام بررسی وزن شعر، همان طور که می خوانیم، می نویسیم. لازم به یادآوری است که این مطلب در کتاب علوم و فنون ادبی (۱) گفته شده است.

شماره : ۹۳۴۵۵۷

۲۸۷- کدام بیت دارای وزن دوری است؟

- (۱) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن
(۲) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری
(۳) ای مسلمانان فغان زان نرگس جادو فریب
(۴) دل می رود ز دستم صاحب دلان خدارا
- من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می رود
کز آن جانب که او باشد صبا عنبر فشان آید
کاو به یک ره برد از من صبر و آرام و شکیب
دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زیرا همه ایات وزن تکراری دارند و تنها بیت چهارم دارای وزن دوری یا متناوب است یعنی هر مصراع آن از دو نیم مصراع تشکیل می شود که نیم مصراع دوم، تکرار نیم مصراع اول است یعنی مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن

شماره : ۶۳۰۵۶

۲۸۸- در کدام گزینه، تشبیه فشرده اضافی و غیراضافی وجود دارد؟

- (۱) چون پیاله دلم از توبه که کردم شکست / همچو لاله جگرم بی می و میخانه بسوخت
(۲) دجله اشک از بهار شوق طغیان کرده است / رازهای سینه را خاشاک طوفان کرده است
(۳) دیوان حافظی تو و دیوانه تو من / اما پری به دیدن دیوان نیامدی
(۴) شب فراق که داند که تا سحر چند است / مگر کسی که به زندان عشق در بند است
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دجله اشک: تشبیه فشرده اضافی

رازهای سینه خاشاک طوفان شده است: تشبیه فشرده غیر اضافی

شماره : ۹۶۹۳۴۰

۲۸۹- در بیت زیر چند تشبیه وجود دارد؟

- فراز و شیب بیابان عشق دام بلاست / کجاست شیردلی کز بلا پرهیزد
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(۱) بیابان عشق (تشبیه بلیغ اضافی)

(۲) دام بلا (تشبیه بلیغ اضافی)

(۳) فراز و شیب بیابان عشق، دام بلا است (تشبیه بلیغ اسنادی)

مشبه مشبه به فعل اسنادی

(۴) شیردل (کسی که دلی مانند شیر دارد و باجرات است).

شماره : ۹۳۸۶۱۰

۲۹۰- وزن کدام بیت با ابیات دیگر فرق دارد؟

- (۱) کسنون با خرد باید انباز گشت
- (۲) نسبینی که چوم با هم آیند مور
- (۳) خدایا به خواری مران از درم
- (۴) جوابی دهی، شور شهری نشانی
- که فردا نماند ره بازگشت
- ز شیران جنگی برآرند شور
- که صورت نبندد دری دیگرم
- حدیثی کنی، کار خلقی گشایی

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. اگر ابیات ۱ و ۲ و ۳ را تقطیع هجایی نماییم بر وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» می باشد اما بیت ۴ بر وزن «فعولن فعولن فعولن فعولن» یا «مقارب مثنی سالم» می باشد.

شماره : ۱۹۱۷۹۳

۲۹۱- کدام گزینه از تکرار چهار پاره «مستفعلن» ساخته شده است؟

- (۱) تا که خرابم نکند که دهد آن گنج به من / تا که به سیلم ندهد کی کشدم بحر عطا
- (۲) جهان پیر است و بی بنیاد از این فرهادکش فریاد / که کرد آفسون و نیرنگش ملول از جان شیرینم
- (۳) روزگار است اینکه گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه ها بسیار دارد
- (۴) باران اشکم می دود وز ابرم آتش می جهد / با پختگان گو این سخن سوزش نباشد خام را

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: مفتعلن (۴)	گزینه ۲: مفاعیلن (۴)	گزینه ۳: فاعلاتن (۴)	گزینه ۴: مستفعلن (۴)
با را ن اش	کم می د ود	وز آب ر ما	تش می ج هد
با پنج ت گان	گو این س خن	سو زش ن با	شد خا م را
- - U -	- - U -	- - U -	- - U -

شماره : ۹۴۰۹۳۱

۲۹۲- در بیت زیر به ترتیب چند استعاره و تشبیه وجود دارد؟

- چو تنها ماند ماه سروبالا/ فشاند از نرگسان لؤلؤی لالا (: مروارید درخشان)
- (۱) سه - یک (۲) دو - یک (۳) چهار - یک (۴) چهار - دو

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ماه استعاره از معشوق
نرگس استعاره از چشم
لؤلؤ لالا استعاره از اشک

در سرو بالا تشبیه وجود دارد، یعنی قد و بالایی مانند سرو.

شماره : ۹۶۳۵۰۹

۲۹۳- کدام یک از گزینه های زیر از ویژگی های ادبی سبک عراقی است؟

- (۱) پدید آمدن و ظهور قالب های جدیدی در شعر و نثر
- (۲) برخورداری از معانی عمیق انسانی و آسمانی شعر
- (۳) اعتقاد به بی ثباتی دنیا و خدمت به خلق
- (۴) ترویج روحیه تسامح و تساهل و عواطف انسانی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هرگاه بررسی سبکی از نگاه ادبی مانند ردیف، وزن و قافیه، قالب های شعری یا آرایه های ادبی و عناصر زیبایی آفرین صورت گیرد، در قلمرو ویژگی های ادبی است. هرگاه بررسی از منظر فکری، روحیات، باورها و نوع نگرش به جهان انجام شود، در قلمرو ویژگی های فکری می گنجد.

شماره : ۹۳۳۵۱۷

۲۹۴- وزن بیت زیر کدام است؟

تا نگردي بی خبر از جسم و جان / کی خبر یابی ز جانان یک زمان

(۲) مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعی

(۱) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلن

(۴) مستفعّلن - مستفعّلن - فعولن

(۳) مفتعلن - متفعّلن - فاعلن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. -U-/-U-/-U- خوشه هجایی یک مصراع بیت است و رکن‌های آن در گزینه ۱ آمده است.

شماره: ۹۳۸۶۱۷

۲۹۵- نوع نثر کدام گزینه نادرست آمده است؟

(۲) طبقات ناصری: ساده

(۱) تاریخ جهان‌گشا: ساده

(۴) گلستان: مسجع

(۳) بهارستان: مسجع

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تاریخ جهان‌گشا نثری دشوار و پیچیده دارد.

شماره: ۱۰۰۲۷۰۴

۲۹۶- در عبارت «فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین

بپرورد». چند تشبیه بلیغ اضافی (اضافه‌ی تشبیهی) وجود دارد؟

(۴) شش

(۳) پنج

(۲) چهار

(۱) سه

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در این جملات ۴ تشبیه بلیغ اضافی وجود دارد: ۱- فراش باد صبا ۲- دایه‌ی ابر بهاری ۳- بنات نبات ۴- مهد زمین. نکته: فرش زمردین ترکیب وصفی و استعاره از برگ‌های سبز و چمن است.

شماره: ۱۰۳۰۹۴

۲۹۷- در کدام گزینه هر دو تشبیه گسترده و فشرده دیده می‌شود؟

(۲) نقد جان بر سر بازار محبت دادم

(۱) چه غم دیوار اُمت را که دارد چون تو پشتیان

(۴) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد

(۳) زدش بر زمین بر به کردار شیر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دیوار اُمت تشبیه فشرده‌ی اضافی است، زیرا از اضافه شدن دو رکن اصلی تشبیه ایجاد شده است: دیوار (مشبه‌به) و اُمت (مشبه). در تشبیه «چون تو پشتیان» ۳ رکن از تشبیه آمده است: چون (ادات)، تو (مشبه) و پشتیان (مشبه‌به): پس تشبیه گسترده است.

در گزینه ۲ «نقد جان» و «بازار محبت» تشبیه فشرده، در گزینه ۳ «او به کردار شیر زمین زد» تشبیه گسترده و در گزینه ۴ «درخت دوستی» تشبیه فشرده است.

شماره: ۹۳۹۶۵۰

۲۹۸- متن زیر به معرفی کدام شاعر سبک عراقی پرداخته است؟

«وی از غزل‌پردازان برجسته‌ی قرن هشتم است؛ شاعری که غزل او بر حافظ نیز تأثیر گذار بوده و حافظ خود نیز در یکی از سروده‌هایش بر این مسئله تأکید نموده است.»

(۴) خواجه

(۳) مولوی

(۲) ابن‌یمین

(۱) سعدی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همان‌طور که در متن سؤال اشاره گردیده است، خواجه شاعری است که غزل‌هایش بر حافظ نیز تأثیرگذار بوده و خود حافظ در سروده‌ای به این مسأله اذعان نموده است:

استاد سخن سعدی است نزد همه کس، اما / دارد سخن حافظ طرز غزل خواجه

شماره: ۹۳۴۵۳۸

۲۹۹- در کدام بیت کنایه دیده نمی‌شود؟

- (۱) بترس از جهان دار یزدان پاک
 - (۲) فراموش کردی تو سگری مگر
 - (۳) زنی‌رنگ زالی بدین سان درست
 - (۴) بزد تیر بر چشم اسفندیار
- خرد را مکن با دل اندر مگاک
کمان و بر مرد پرخاش خر
وگرنه که پایت همی گور جست
سیه شد جهان پیش آن نامدار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت (۲) هیچ کنایه‌ای به چشم نمی‌خورد اما در بیت ۱، ۳ و ۴ به ترتیب خرد را مکن با دل اندر مگاک، وگرنه که پایت همی گور جست، سیه شد جهان پیش آن نام دار کنایه می‌باشند.

شماره: ۷۰۰۸۱

۳۰۰- کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است؟

- (۱) پرهیز از زهد ریایی
- (۲) توجه به آرایه‌های بیان و بدیع
- (۳) کمی لغات فارسی
- (۴) بازتاب بیشتر علوم در شعر

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱ و ۴ از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است و گزینه ۳ از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی.

لازم به یادآوری است که قالب‌های شعری، آرایه‌های ادبی و وزن و قافیه از ویژگی‌های ادبی هر سبک به حساب می‌آیند.

شماره: ۹۳۸۶۰۰

۳۰۱- نام نویسنده و نوع نثر کدام کتاب درست است؟

- (۱) المعجم فی معاییر أشعار العجم: شمس قیس رازی - نثر: ساده
- (۲) مرصاد العباد: نجم‌الدین رازی - نثر: ساده همراه با تکلف و دشواری
- (۳) تاریخ جهان‌گشا: عظاملک جوینی - نثر: ساده و عالمانه و پخته
- (۴) گلستان: سعدی - نثر: متکلف و عالمانه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲: نثر مرصاد العباد ساده است و گاهی موازنه و سجع دارد.

گزینه ۳: نثر تاریخ جهان‌گشا متکلف و پیچیده است.

گزینه ۴: نثر گلستان مسجع و فنی است.

شماره: ۹۴۰۹۱۳

۳۰۲- به ترتیب ارکان (پایه‌های آوایی) معادل (U - U - , - U -) کدام گزینه است؟

- (۱) مفاعیلن، فعلاتن (۲) مفاعیلن، فاعلاتن (۳) مفاعیلن، فاعلاتن (۴) مفاعیلن، فعلاتن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۷۰۱۷۴

۳۰۳- کدام گزینه از ویژگی‌های قلمرو زبانی سبک عراقی است؟

- (۱) درهم آمیختگی مختصات نو و کهن
- (۲) خروج شعر از حوزه دربار پادشاهان
- (۳) فراوانی قالب غزل و تثبیت جایگاه تخلص
- (۴) به کارگیری نشانه «مر» در کنار مفعول

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۲ و ۳ از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است و در مورد گزینه ۴ باید گفت کاربرد حرف نشانه «مر» در سبک عراقی کم شده است و به کارگیری «مر» در کنار مفعول از ویژگی‌های سبک خراسانی است.

شماره: ۹۳۸۶۰۲

۳۰۴- کدام تحول در سبک هندی برای آینده ادبیات هم سودمند و هم زیانبار بود؟

- (۱) حملات پی در پی مغولان و تیموریان
- (۲) بی توجهی حکومت صفوی به شعر مدحی و درباری
- (۳) رفتن شعر به میان عامه مردم
- (۴) تضاد با آموزه های سنتی عرفانی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تحول شعر از آن جهت که به میان عامه آمد و با مضمون ها و قلمروهای تازه ای روبه رو شد، حرکت سودمندی بود، اما از آن رو که افراد کم اطلاع و عامی به شعر روی آوردند و آن را از استواری و سلامت پیشین خود دور ساختند، برای آینده ادبیات زیانبار بود.

شماره : ۹۶۳۴۹۳

۳۰۵- کدام کتاب قهرمانش، انسان پاک نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می پردازد؟

- (۱) عشاق نامه فخرالدین عراقی
- (۲) مثنوی مولوی
- (۳) مرصاد العباد نجم الدین رازی
- (۴) تحفة الاحرار جامی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مولوی در مثنوی معنوی و دیوان شمس (مجموعه غزلیاتش) بسیاری از معارف بشری و مسائل عرفانی را بیان کرده است. او در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه ای پدید آورد.

شماره : ۹۳۴۵۳۷

۳۰۶- توضیح زیر مربوط به کدام کتاب است و نویسنده آن کیست؟

«این کتاب را به تشویق امیرعلی شیرنوازی در شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی نوشت.»

- (۱) تذکره دولتشاه: دولتشاه سمرقندی
- (۲) تاریخ گزیده: حمدالله مستوفی
- (۳) نفحات الانس: جامی
- (۴) تذکره الاولیا: عطار نیشابوری

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه های ۳ و ۴ هر دو کتاب هایی هستند در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان. گزینه ۲ تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، بنی عباس و تاریخ ایران را تا ۷۳۰ ه.ق. دربرمی گیرد.

شماره : ۹۳۴۵۴۲

۳۰۷- نام نویسنده و اثری که در متن زیر توضیح داده شده، در کدام گزینه دیده می شود؟

«این شاعر در منظومه تمثیلی خود وضع ناهنجار جامعه و دو طبقه حاکمان و قاضیان را به نحوی مؤثر بیان کرده است.»

- (۱) سعدی ← بوستان
- (۲) جامی ← تحفة الاحرار
- (۳) عبید زاکانی ← موش و گربه
- (۴) مولوی ← مثنوی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبید زاکانی شاعر خوش ذوق و آگاهی است که نکته یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. منظومه موش و گربه نمونه ای از طبع اوست.

شماره : ۹۳۴۵۳۹

۳۰۸- شاعر درهمه ای ابیات به جز بیت گزینه ی از هر دو نوع استعاره ی آشکار و مکنیه استفاده کرده است.

- (۱) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست
منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست
- (۲) در آفاق گشاده است و لیکن بسته است
از سر زلف تو در پای دل ما زنجیر
- (۳) آینه های دانی چرا غماز نیست
زان که ز نگار از رخس ممتاز نیست
- (۴) تو را ز کنگره ی عرش می زنند صفیر
ندانمت که در این دامگه چه افتاده است

گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه ی ۲ در آفاق = استعاره مکنیه ی غیرتشخیص و پای دل = استعاره ی مکنیه و تشخیص است. استعاره ی مصرّحه (آشکار) در بیت وجود ندارد. در گزینه ی ۱ نسیم سحر = منادا واقع شده، استعاره ی مکنیه و تشخیص است و مه عاشق کش عیار = استعاره ی مصرّحه از یار است. در گزینه ی ۳ آینه = استعاره ی مصرّحه از دل است و چون در مصراع دوم به آینه (دل) رخ نسبت داده شده است استعاره ی مکنیه و تشخیص نیز هست. در گزینه ی ۴ کنگره ی عرش = استعاره ی مکنیه غیر تشخیص و «دامگه» استعاره ی مصرّحه از دیاست.

شماره : ۱۹۳۷۰۶

۳۰۹- کدام گزینه از مهم‌ترین حوادث تاریخی و ادبی قرن هفتم نیست؟

- (۱) حمله‌ی مغول به ایران در سال ۶۱۶ ه.ق
(۲) اساس اخلاق و فرهنگ ویران شد.
(۳) نگارش به زبان فارسی از رواج افتاد.
(۴) کانون‌های فرهنگی به مرکز ایران منتقل شد.
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در اواخر دوره‌ی مغول بساط حکومت آخرین خلیفه‌ی عباسی (المستعصم بالله) برچیده شد و توجه به زبان فارسی که زبان توده‌ی مردم بود، رونق بیشتری گرفت.

شماره : ۹۹۷۴۴۶

۳۱۰- در این عبارت از گلستان سعدی، کدام گزینه تشبیه فشرده نیست؟

- «فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.»
- (۱) فراش باد صبا (۲) فرش زمردین (۳) دایه‌ی ابر بهاری (۴) مهد زمین
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه‌ی گزینه‌ها تشبیه بلیغ اضافی است، به جز گزینه ۲ که فرش زمردین، ترکیب وصفی است. در حالی که اولین ویژگی تشبیه بلیغ اضافی این است که ترکیب اضافی باشد (مضاف و مضاف‌الیه یا اسم + اسم).

شماره : ۹۳۹۶۵۲

۳۱۱- کدام گزینه در قلمرو زبانی سبک هندی قرار نمی‌گیرد؟

- (۱) ارائه‌ی خیال و معنی برجسته
(۲) بی‌دقتی در کاربرد جمله‌ها
(۳) بی‌توجهی به زبان
(۴) ورود واژه‌های عامیانه به شعر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱ در قلمرو فکری سبک هندی است.
از دیگر ویژگی‌های زبانی سبک هندی به این موارد نیز می‌توان اشاره کرد:
(۱) ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در حوزه شعر و ادب
(۲) رواج لغات ترکی که باعث ضعف زبان فارسی گردید.

شماره : ۹۶۳۴۹۲

۳۱۲- در قرن دهم که پایتخت و محل اجتماعی شعرا و فضلا بود، از دیدگاه ادبی توسعه یافت و هم‌زمان با آن ادبیات در رشد کرد.

- (۱) شیراز - هند (۲) اصفهان - عراق (۳) اصفهان - هند (۴) شیراز - عراق

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره : ۹۵۷۶۵۳

۳۱۳- وزن واژه مصراع زیر کدام گزینه است؟

«درین درگاه بی‌چونی، همه لطف است و موزونی»

- (۱) مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن
(۲) فعولن - فعولن - فعولن - فعولن
(۳) فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن
(۴) مفتعلن - مفتعلن - مفتعلن - مفتعلن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر شعر را تقطیع هجایی کنیم، گزینه یک دیده می‌شود:

دَ	رین	در	گا	هَ	بی	چو	نی	هَ	م	لُط	فَس	تُ	مُو	زو	نی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-	-	-
									↓						

این هجا به ضرورت شعری، هجای بلند محسوب می‌شود تا رکن «مفاعیلن» ایجاد شود.

شماره : ۹۳۸۶۱۵

۳۱۴- در بیت زیر کدام واژه «مشبه به» است؟

«بَتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد»
(۱) بهار (۲) گل (۳) عارض (۴) سنبل
بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد»

گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است. بهارِ عارض، اضافه ی تشبیهی است و $\frac{\text{عارض}}{\text{مشبه به}}$ به $\frac{\text{بهار}}{\text{مشبه به}}$ مانند شده است. (عارض یعنی صوت)

شماره : ۱۸۴۹۹۰

۳۱۵- در کدام گزینه آرایه ی «تشخیص» به کار نرفته است؟

(۱) بخز در لاکت ای حیوان
(۲) چشم دل باز کن که جان بینی
(۳) قضا چون ز گردون فرو هشت پر
(۴) به صحرا شدم عشق باریده بود
گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۰۰۱۱۰

۳۱۶- کدام گزینه از ویژگی های زبانی سبک عراقی است؟

(۱) در شعر این دوره کاربرد غزل بیشتر شد.
(۲) توجه به علوم ادبی از جمله بیان و بدیع بیشتر شده است.
(۳) لغات فارسی اصیل کم شده و جای آن ها را لغات عربی گرفته است.
(۴) در شعر این دوره قصیده از رونق افتاد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ۳ از ویژگی های زبانی سبک عراقی است و بقیه گزینه ها از ویژگی های ادبی این سبک هستند. لازم به یادآوری است که سخن از قالب های شعری و آرایه های ادبی از ویژگی های ادبی هر سبک شعری است.

شماره : ۹۶۹۳۲۵

۳۱۷- نویسنده کتاب «جامع التواریخ» کیست؟

(۱) شمس قیس رازی (۲) رشیدالدین فضل الله (۳) حمدالله مستوفی (۴) دولت شاه سمرقندی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی یکی از چهره های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می رود. وی وزیر مقتدر غازان خان بود. اقدام فرهنگی مهم او تأسیس عمارت ربیع رشیدی در تبریز است. مهم ترین کتاب او جامع التواریخ نام دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

شماره : ۹۳۳۵۰۹

۳۱۸- در پایه آوایی چندم بیت زیر ضرورت شعری وجود دارد؟

توانا بود هر که دانا بود / ز دانش دل پیر برنا بود

(۱) پنجم (۲) ششم (۳) چهارم (۴) هفتم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تَ	وَ	بُ	وَد	هَر	کِ	دَا	نَا	بُ	وَد
U	-	U	-	-	U	-	-	U	-
زِ	دَا	نَش	د	لِ	پِی	ر	بُر	نَا	بُ
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U

در هجای ششم مصراع دوم ضرورت شعری وجود دارد و هجای لِ باید بلند به حساب بیاید تا وزن ما درست باشد. این هجا در رکن ششم بیت است.

شماره : ۹۳۸۶۲۲

۳۱۹- شاعری که در دو محور «اندیشه و احساس» آثار جاودانه‌ای سرود که بود؟

- (۱) جلال‌الدین بلخی (۲) فخرالدین عراقی (۳) سلمان ساوجی (۴) خواجه کرمانی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مولانا جلال‌الدین بلخی معروف به مولوی از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس، آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

شماره: ۹۹۷۴۳۴

۳۲۰- در بیت زیر چند آرایه تشخیص وجود دارد؟

باغ سلام می‌کند سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود غنچه سوار می‌رسد

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «باغ، سرو، سبزه و غنچه» هر کدام ویژگی‌های انسانی پذیرفته‌اند.

هرگاه یکی از ویژگی‌های انسانی را به غیرانسان نسبت دهیم، آرایه تشخیص پدید می‌آید.

لازم به یادآوری است که هر تشخیصی استعاره است؛ زیرا یکی از دو رکن تشبیه حذف شده است.

شماره: ۹۵۷۶۶۶

۳۲۱- در بیت زیر «نرگس» استعاره از چیست؟

«هزاران نرگس از چرخ جهان گرد فرو شد تا برآمد یک گل زرد»

- (۱) اشک (۲) خورشید (۳) ستاره (۴) چشم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا نظامی، داستان سرای پر آوازه‌ی ایران، در این بیت ستارگان را به گل نرگس مانند

می‌کند و خورشید را به گل زرد و به جای آن که بگوید: ستارگان ناپدید شدند و خورشید طلوع کرد چنین می‌سراید:

«هزاران نرگس از ...» که استعاره‌ی مصرّحه است.

شماره: ۷۰۰۷۸

۳۲۲- در بیت زیر جمعاً چند استعاره‌ی مصرّحه وجود دارد؟

«هزاران نرگس از چرخ جهان گرد فروشد تا برآمد یک گل زرد»

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «نرگس» استعاره از ستارگان، «چرخ جهان‌گرد» استعاره از آسمان و «گل زرد» استعاره از

خورشید است.

شماره: ۷۰۱۹۳

۳۲۳- در مصراع «برخیز تا یک سو نهم این دل ازرق فام را» درنگ اول در پایان کدام رکن اتفاق می‌افتد؟

- (۱) بر خیز تا (۲) بر خیز ز (۳) بر خیز (۴) بر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

پایه (رکن) اول	پایه (رکن) دوم	پایه (رکن) سوم	پایه (رکن) چهارم
یک سو ن هی	مین دل ق از	رق فام را	

شماره: ۱۰۰۲۷۱۰

۳۲۴- موضوع کتاب «مرصاد العباد من المبدأ إلى المعاد» چیست و کدام آرایه‌های ادبی در این اثر کاربرد بیشتری دارند؟

(۱) اصول اخلاقی و ذکر احوال عارفان - سجع و موازنه

(۲) شرح تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه - تلمیح و استعاره

(۳) شرح احوال بیش از صد شاعر - تلمیح و استعاره

(۴) سلوک دین و تربیت نفس انسانی - سجع و موازنه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نجم‌الدین رازی معروف به نجم دایه این اثر خود را در بیان سلوک دین و تربیت نفس

انسانی نوشت. نثر این کتاب، گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است.

شماره: ۹۹۷۴۴۰

۳۲۵- قدیم‌ترین تاریخ نوشته شده دربارهٔ تیمور کدام کتاب است؟

- (۱) ظفرنامهٔ شامی (۲) جهان‌گشای جوینی (۳) جامع‌التواریخ (۴) تاریخ گزیده

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قدیم‌ترین کتاب تاریخ درباره تیمور «ظفرنامهٔ شامی» است. در مقدمهٔ این کتاب آمده است: «امیر تیمور به من دستور داد که ساده بنویسم، به‌طوری که عامهٔ مردم بفهمند.»

شماره: ۹۳۹۶۳۵

۳۲۶- در کدام بیت تشبیه بلیغ دیده می‌شود؟

- (۱) رفته بیرون ز چرخ شعبده‌باز / همچو آه از درون اهل نیاز
(۲) دل ما به دور رویت ز چمن فراغ دارد / که چو سرو پایبند است و چو لاله داغ دارد
(۳) اوست خورشید و دیگران ذرات / ز آسمان تا زمین بود هیئات
(۴) ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد / ساقی به دور بادهٔ گلگون شتاب کن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ تشبیه گسترده وجود دارد. در حالی که در گزینه ۳ تشبیه بلیغ اسنادی وجود دارد:

او خورشید است، دیگران ذرات هستند.
مشبه مشبه به مشبه مشبه به

یادآوری: تشبیه بلیغ تشبیهی است که فقط ۲ رکن اصلی آن (مشبه و مشبه‌به) وجود دارد و ادات و وجه شبه حذف گردیده است.

شماره: ۹۳۸۶۱۱

۳۲۷- کدام گزینه درباره‌ی «شمس قیس رازی» است؟

- (۱) مهم‌ترین اثر وی کتاب جامع‌التواریخ است.
(۲) شاعر عصر سربداران و مردی دهقان‌پیشه بود.
(۳) بحث درباره‌ی اوزان شعر، از موضوعات کتاب اوست.
(۴) در شعر او بر بی‌اعتباری دنیا تأکید شده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. او از نویسندگان زبردست قرن هفتم و اثر معروفش «المعجم فی معاییر اشعارالعجم» است که موضوع آن در علم عروض (بررسی اوزان شعر)، قافیه، بدیع و نقد شعر می‌باشد که نثری ساده و عالمانه دارد.

شماره: ۹۹۷۴۳۷

۳۲۸- فهم تشبیه کدام گزینه نیازمند تلاش ذهنی دوچندان است؟

- (۱) بلسم آرام چون قویسی سبکبار به نرمی بر سر کاروان همی رفت
(۲) خرد را تو روشن بصر کرده‌ای چراغ هدایت تو بر کرده‌ای
(۳) سر از البرز بر زد قرص خورشید چو خون آلوده دزدی سر ز مکمن
(۴) که نیام کوهم ز صبر و حلم و داد کوه را کی در ربایسد تند باد

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. همان‌طور که در درس تشبیه بلیغ خوانده‌اید فهم تشبیهات بلیغ به دلیل حذف وجه‌شبه و ادات تشبیه نیازمند تلاش ذهنی دو چندان است و تنها تشبیه بلیغ را در گزینه‌ی (۲) یعنی «چراغ هدایت» که تشبیه بلیغ اضافی است.

شماره: ۱۵۳۷۵۹

۳۲۹- کدام گزینه از ویژگی‌های شعر عرفانی است؟

- (۱) ترویج روحیه نزع و درگیری
(۲) تکیه بر عواطف انسانی چون خشم و قهر
(۳) دلبستگی به تعلقات دنیا
(۴) خدمت به خلق و روحیه آزادگی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با حمله بنیان‌برانداز مغول و بعد از آن هجوم وحشیانه تیمور و حکومت ظالمانه این دو، نه تنها بناها و آبادانی‌ها بلکه بنیان فرهنگ و اخلاق نیز تباہ و ویران گردید. مردم سرخورده و دل‌مرده به عرفان (تصوف) پناه بردند تا آرامش یابند. شعر عرفانی با تکیه بر عواطف انسانی و ترویج روحیه تسامح و تساهل، خدمت به خلق، آزادگی و بی‌ثباتی دنیا، انسان نومید روزگار را تسکین بخشید.

شماره: ۹۳۳۵۱۳

۳۳۰- وزن واژه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- ای بت یاقوت‌لب وی مه نامهربان / شمع شبستان دل گلبن بستان جان
(۱) مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین
(۲) مفتعلن فاعلین مفتعلن فاعلین
(۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۴) مفتعلن مفاعیلین مفتعلن مفاعیلین
گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شماره: ۹۶۹۳۴۶

۳۳۱- در بیت زیر چند تشبیه وجود دارد؟

- مرغ دل تا دام زلف و دانه‌ی خال تو دید / طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس
(۱) پنج
(۲) شش
(۳) سه
(۴) چهار
گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
(۱) مرغ دل، (۲) دام زلف، (۳) دانه‌ی خال، (۴) طایر اندیشه، (۵) دام هوس (۵ تشبیه وجود دارد).

شماره: ۱۰۰۶۰۸۳

۳۳۲- کتاب‌های «محاكمة اللغتين» و «بابرنامه» به چه زبانی نوشته شده‌اند؟

- (۱) عربی
(۲) ترکی
(۳) فارسی دری
(۴) پهلوی
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سلطان حسین بایقرا و امیرعلی شیر نوایی درحوزه ادبی هرات ترکی‌گویی و ترکی‌نویسی را تشویق می‌کردند و امیرعلی شیر نوایی چند کتاب از جمله «محاكمة اللغتين» را به ترکی نوشت.

شماره: ۹۳۹۶۳۶

۳۳۳- همهی مصراع‌های زیر به جز مصراع وزن دوری دارند.

- (۱) دایم گل این بستان شاداب نمی‌ماند
(۲) چندان که گفتم غم با طیبیان
(۳) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن
(۴) جهان فرتوت باز جوانی از سرگرفت
گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا این مصراع از ارکان تکراری مستفععلن، مستفععلن، مستفععلن، مستفععلن درست شده است.

شماره: ۷۰۱۰۳

- ۳۳۴- گاه به جای ذکر دو طرف تشبیه (مشبه و مشبه‌به) یکی از آن‌ها را به کار می‌بریم، به چنین آرایه‌ای می‌گویند.
(۱) مجاز
(۲) کنایه
(۳) استعاره
(۴) حس آمیزی
گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۱۹۳۶۲۶

۳۳۵- شعر لطیف و فصیح بابافغانی، به‌طور طبیعی شعر کدام شاعر را به دوره بعد یعنی سبک هندی می‌کشاند؟
(۱) سعدی (۲) حافظ (۳) کلیم کاشانی (۴) صائب تبریزی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قرن دهم دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: یکی شعر لطیف و فصیح بابافغانی که به‌طور طبیعی شعر حافظ را به‌سوی سبک دوره بعد یعنی هندی می‌کشاند. دیگری مکتب وقوع که حاصل تلاش شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید است.

شماره: ۹۵۷۶۴۹

۳۳۶- هر دو مصراع کدام ابیات دارای ۴ پایه‌ی آوایی است؟
(الف) کامران آن دل که محبوبیش هست / نیک‌بخت آن سر که سامانیش نیست
(ب) بر سر خشم است هنوز آن حریف / یا سخنی می‌رود اندر رضا
(ج) یکی تشنه می‌گفت و جان می‌سپرد / خنک نیک‌بختی که در آب مرد
(د) قافله بس رفت از این راه، لیک / کس نشد آگاه که مقصد کجاست
(ه) درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را
(۱) ج - ه (۲) ج - ب (۳) ه - د (۴) الف - د

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
الف: نی ک بخ تا / دل ک مج بو بی ش هست
- U - | - U - | - U -
(۳ پایه‌ی آوایی در هر مصراع)

ب: یا س خ نی می ر و د ن د ر ر ضا
- U U - | - U U - | - U -
(۳ پایه‌ی آوایی در هر مصراع)

ج: خ نک نی ک بخ تی که در آ ب م ر د
- U - | - U - | - U -
(۴ پایه‌ی آوایی در هر مصراع)

د: کس ن ش دا گا ه ک مق صد ک جاست
- U U - | - U U - | - U -
(۳ پایه‌ی آوایی در هر مصراع)

ه: ب زی را و ری چرخ نی لو ف ری را
- U - | - U - | - U -
(۴ پایه‌ی آوایی در هر مصراع)

شماره: ۱۰۰۲۷۱۶

۳۳۷- کدام یک از ترکیبات زیر تشبیه فشرده است؟

- (۱) مزرع سبز (۲) داس مه نو (۳) مه نو (۴) کشته خویشت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه فشرده ترکیبی باید ترکیب اضافی باشد و مضاف‌الیه به مضاف یا برعکس تشبیه شده باشد. در حالی که مزرع سبز و مه نو ترکیب وصفی است و کشته خویشت با اینکه ترکیب اضافی است، ولی در آن تشبیهی دیده نمی‌شود.

شماره: ۹۳۸۶۰۶

۳۳۸- کدام گزینه از مختصات سبک عراقی نیست؟

- (۱) ورود لغات ترکی (۲) بیزاری از حکمت یونانی (۳) توجه بیش از پیش به آرایه‌های ادبی (۴) کمی لغات و ترکیبات عربی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زیرا «کمی لغات و ترکیبات عربی» نه تنها از مختصات سبک عراقی نیست، بلکه برعکس کثرت لغات و ترکیبات عربی از مختصات این سبک محسوب می‌شود.

شماره: ۶۳۱۴۴

۳۳۹- خوشه‌های هجایی کدام بیت به شکل زیر است؟

« -U- / - -U- / - -U- / - -U- -U- / - -U- / - -U- / - -U- »

(۱) روزگار است اینکه گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد

(۲) آتش عشق است کاندلر نی فتاد / جوشش عشق است کاندلر می فتاد

(۳) ای مسلمانان فغان زان نرگس جادو فریب / کاو به یک ره برده از من صبر و آرام و شکیب

(۴) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند / همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو جانی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ای	مُد	سَل	ما	نَا	فَ	غَا	زَا	نَر	گِ	سِ	جَا	دُو	فَ	رِیَب
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	X	-	-	U	-
کُو	بِ	یَک	رَه	بُر	دِ	آز	مَن	صَب	رُ	آ	رَا	مُ	شَ	کِیَب
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	X	U	-

لازم به یادآوری است که به ضرورت شعری، دو هجای کوتاه (U) در مصراع اول و دوم تبدیل به هجای بلند (—) می‌گردد.

گزینه ۱: تکرار چهار بار فاعلاتن

گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: تکرار چهار بار فاعلاتن

شماره: ۹۴۸۰۷۵

۳۴۰- نوع تشبیه در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) تیر آه ما ز گردون بگذرد حافظ خموش / رحم کن بر جان خود پرهیز کن از تیر ما
- (۲) مار است این جهان و جهانجوی مارگیر / از مارگیر مار برآرد همی دمار
- (۳) کدام عیش در این بوستان که باد اجل / همی برآورد از بیخ قامت شمشاد
- (۴) خروش سیل حوادث بلند می گوید / که خواب امن در این خاکدان نمی باشد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ی ۲: این جهان مار است و جهانجو مارگیر است (تشبیه فشرده ی غیراضافی) اما سایر گزینه ها:

گزینه ی ۱: تیر آه (تشبیه فشرده ی اضافی)

گزینه ی ۳: باد اجل (تشبیه فشرده ی اضافی)

گزینه ی ۴: سیل حوادث (تشبیه فشرده ی اضافی)

شماره : ۱۰۰۶۰۸۵

۳۴۱- کدام گزینه تشبیه بیش تری دارد؟

- (۱) کشتن ما چو به تیغ هوسی خواهد بود
 - (۲) هر سبزه در این دشت شد انگشت شهادت
 - (۳) کشته ی تیغ تمنا را در این گلزار شوق
 - (۴) شیرهی لطف چشد گویی همی زنبورها
- هم به شمشیر تو روزی به شهادت میرم
تا از گل خود روی تو دادند نشانها
هم چو گل یک خنده ی زخم شهادت خون بهاست
سنبل خلقت چرد گویی همی آهوی چین

گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. تیغ تمنا، گلزار شوق، هم چو گل آرایه ی تشبیه هستند.

شماره : ۳۰۹۳۳۰

۳۴۲- در بیت زیر مجاز را مشخص کنید.

دیدي که خون ناحق پروانه شمع را / چندان امان نداد که شب را سحر کند

- (۱) پروانه (۲) خون (۳) شمع (۴) سحر

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خون مجاز از کشتن است در حالی که دیگر کلمات در معنای حقیقی به کار رفته اند.

شماره : ۹۶۹۳۳۳

۳۴۳- در کدام گزینه تشخیص وجود ندارد؟

- (۱) آسمان تعطیل است بادها بی کارند
- (۲) ابرها خشک و خیس حق حق گریه ی خود را خوردند
- (۳) ای بخارا شاد باش و دیرزی
- (۴) به صحرا شدم، عشق باریده بود

گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. استعاره ی کنایی (مکنیه) که مشبه به آن «انسان» باشد «تشخیص» یا «انسان انگاری» نام دارد به بیان دیگر هرگاه یکی از حالات و خصوصیات انسان به موجود بی جانی نسبت داده می شود و یا موجودات بی جان منادا واقع شوند از نظر آرایه ها «تشخیص» است.

شماره : ۷۰۰۷۹

۳۴۴- تأسیس ربع رشیدی در تبریز از کارهای نویسنده ی کدام کتاب است؟

- (۱) تاریخ برگزیده (۲) المعجم (۳) طبقات ناصری (۴) جامع التواریخ

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رشیدالدین فضل الله یکی از چهره های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می رود. وی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود. مهم ترین کتاب او جامع التواریخ نام دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

شماره : ۹۹۷۴۳۵

۳۴۵- شاخصه اصلی شعر کدام یک از شاعران زیر، بر پایه مکتب وقوع است؟
 (۱) کلیم کاشانی (۲) صائب تبریزی (۳) وحشی بافقی (۴) بیدل دهلوی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وحشی بافقی از شاعران قرن دهم است که سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است که به مکتب وقوع معروف است. این مکتب در قرن دهم پا به عرصه ظهور گذاشت و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.

شماره: ۹۵۷۶۵۵

۳۴۶- در کدام گزینه، هر چهار پایه تشبیه ذکر شده است؟

- (۱) تو سرو جویباری تو لاله بهاری
 (۲) روی تو چون نوبهار جلوه‌گری می‌کند
 (۳) تو دی ماهی و آن دلبر بهار است
 (۴) که نیم کوهم ز صبر و حلم و داد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این گزینه، چهار رکن تشبیه در هر دو مصراع ذکر شده است:

روی	چون	نوبهار	جلوه‌گری می‌کند
تشبیه	تشبیه	تشبیه	تشبیه
ماده	ماده	ماده	ماده
ادوات	ادوات	ادوات	ادوات
مشبه	مشبه	مشبه	مشبه
وجه شبه	وجه شبه	وجه شبه	وجه شبه

شماره: ۱۸۴۹۹۳

۳۴۷- کدام عامل در قرن هشتم فرصت ابراز عقاید مذهبی مختلف را در ایران فراهم کرد؟

- (۱) وجود چهره‌های علمی و سیاسی در دربار مغول
 (۲) بی‌اعتقادی و بی‌تعصبی برخی از ایلخانان مغول
 (۳) وسعت یافتن قلمرو زبان و فرهنگ فارسی
 (۴) پرداختن به مسائل عرفانی و معنوی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این دوران، به دلیل بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذاهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.

شماره: ۹۹۷۴۴۳

۳۴۸- نام نویسنده کدام اثر نادرست است؟

- (۱) جامع عباسی: شیخ بهایی
 (۲) احسن التواریخ: حسن بیگ روملو
 (۳) هفت اقلیم: امین احمد رازی
 (۴) عالم‌آرای صفوی: شاه‌طهماسب صفوی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شاه‌طهماسب صفوی کتاب تذکره شاه‌طهماسب را نوشت و عالم‌آرای صفوی از اسکندریه منشی است.

شماره: ۹۶۸۹۱۳

۳۴۹- در کدام گزینه همه‌ی ارکان تشبیه نیامده است؟

- (۱) همچو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش
 (۲) گرت ز دست بر آید چو نخل باش کریم
 (۳) بسلام آرام چون قویی، سبکبار
 (۴) گرچه ز شراب عشق مستم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در بیت چهارم ادوات تشبیه نیامده است.

شماره: ۹۹۹۷۷

۳۵۰- چندمین پایه آوایی بیت زیر نادرست است؟

ای سا ر بان	آ هس ت ران	کا را م جا	نم می ر ود
وان دل ک با	خ د دا ش تم	با دل سی تا نم	می ر ود

(۱) هفتم (۲) چهارم (۳) ششم (۴) دوم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با خوانش درست شعر به درنگ منظم و یکنواختی که بعد از هر دسته از هجاها وجود دارد، پی می‌بریم در حالی که در خانه هفتم چنین هماهنگی وجود ندارد.

پایه آوایی هفتم و هشتم این‌گونه درست است: با دل سی تا نم می ر ود

شماره: ۹۳۴۵۵۶

۳۵۱- تقطیع هجایی مصراع «گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید» کدام گزینه است؟

- (۱) - - U - U - - - - U - U - - (۲) - - - UU - - - - U - -
(۳) - U - U - - UU - U - - - - (۴) - - - UU - - - - UU - -

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع مصراع فوق این‌گونه است:

گف	تَم	ع	م	ث	دا	رم	گف	تا	ع	مَت	سَ	را	ید
-	-	U	X	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-

اختیار شاعری

شماره: ۷۰۱۷۵

۳۵۲- کدام بیت دارای وزن دوری است؟

- (۱) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن
(۲) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری
(۳) ای مسلمانان فغان نرگس جادو فریب
(۴) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم
- من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود
که آن جانب که او باشد صبا عنبر فشان آمد
کاو به یک ره برد از من صبر و آرام و شکیب
بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زیرا همه ابیات وزن تکراری دارند و تنها بیت چهارم دارای وزن دوری یا متناوب کامل است، یعنی هر مصراع آن از دو نیم مصراع تشکیل می‌شود که نیم مصراع دوم، تکرار نیم مصراع اول است؛ یعنی مفاعِلن فَعَلاتِن // مفاعِلن فَعَلاتِن

شماره: ۱۹۱۷۹۷

۳۵۳- در بیت زیر کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟

من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم / که گاه‌گاه بر او دست اهرمن باشد

- (۱) سلیمان (۲) نگین (۳) اهرمن (۴) هیچ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژه نگین در معنای «انگشتر» به کار رفته است، بنابراین «نگین» در معنای مجازی آمده است.

شماره: ۹۴۰۹۲۳

۳۵۴- بیت زیر به کدام ویژگی فکری سبک عراقی اشاره دارد؟

آنچه او ریخت به پیمانه ما نوشیدیم / اگر از خمر بهشت است و گر از باده مست

- (۱) غم‌گرایی (۲) ستایش عشق (۳) باور به قضا و قدر (۴) بی‌اعتباری دنیا

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این بیت حافظ تأکید بر این دارد که هرچه از خداوند از تلخ و شیرین روزگار به من برسد می‌پذیرم و خود را به سرنوشت و قضا و قدر می‌سپارم.

شماره: ۹۳۸۶۰۴

۳۵۵- در کدام گزینه کنایه به کار نرفته است؟

- (۱) روی جوانان طلبی، آینه را قابل ساز
 - (۲) هنوز از دهن بوی شیر آیدش
 - (۳) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
 - (۴) از مکافات عمل غافل مشو
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شماره: ۱۵۳۷۸۵

۳۵۶- کدام گزینه از نظر وزن و آهنگ با پایه‌های آوایی بیت زیر یکسان نیست؟

- مسلمانان مسلمانان چه باید گفت یاری را / که صد فردوس می‌سازد جمالش نیم خاری را
- (۱) چو لطفش را (۲) مکان‌هایش (۳) همی نالیده (۴) ز غیرش کو

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

م	سَل	ما	نَا	چ	بَا	یَد	گَف	ت	یَا	رِی	رَا
ک	صَد	فَر	دُو	س	مِی	سَا	زَد	ج	مَا	لِش	نِی
م	خَا	رِی	رَا	م	نِی	م	خَا	رِی	رَا	م	نِی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱:

چ	لُط	فَش	رَا
U	-	-	-
- گزینه ۲:

م	کَا	هَا	یَش
U	-	-	-
- گزینه ۳:

ه	مِی	نَا	لِی
U	-	-	-
- گزینه ۴:

ز	غِی	رَش	کُو
U	-	-	-

شماره: ۱۰۰۶۰۶۶

۳۵۷- در کدام یک از ابیات زیر کنایه وجود ندارد؟

- (۱) دیشب به سیل اشک ره خواب می‌زدم / نقشی به یاد خط تو بر آب می‌زدم
- (۲) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها
- (۳) بشکن دل بی‌نوای ما را ای عشق / کاین ساز شکسته‌اش خوش‌آهنگ‌تر است
- (۴) پیداست از گلاب سرشکم که من چو گل / یک روز خنده کردم و عمری گریستم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کنایات به ترتیب:

- (۱) ره خواب زدن: کنایه از نخوابیدن / نقش بر آب زدن: کنایه از کار بیهوده
- (۲) پیشانی را پرچین ساختن: کنایه از ناراحت شدن
- (۳) دل شکستن: کنایه از آزردن و ناراحت کردن

شماره: ۹۶۹۳۳۶

۳۵۸- در همهی گزینه‌ها به جز «جهان» در معنی مجاز به کار رفته است؟

- (۱) جهان دل نهاده بر این داستان
- (۲) جهان ای پسر ملک جاوید نیست
- (۳) نهادند بر دشت هیزم دو کوه
- (۴) جهان انجمن شد بر تخت اوی
- همان بخردان و همان راستان
- ز دنیا وفاداری امید نیست
- جهانی نظاره شده هم‌گروه
- فرومانده از فرّه و بخت اوی

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۲، جهان در معنای حقیقی خود به کار رفته است، اما در دیگر گزینه‌ها «جهان» مجاز از مردم جهان است به علاقه‌ی محلیه.

شماره: ۱۰۰۱۰۹

۳۵۹- در کدام بیت تشبیه بلیغ بیشتری وجود دارد؟

- (۱) گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما
- (۲) صلاّی یوسف گل شد جهان‌گیر
- (۳) عشق دریایی کرانه ناپدید
- (۴) ای سرو بلند قامت دوست
- در این سیلاب غم دسته‌گلی شاداب را ماند
- ز لیلی‌خسای جوان شد عالم پییر
- کسی توان کردن شناسا ای هوشمند
- و هوه که شمایلدت چه نیکوست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه دو (یوسف گل) و (تشبیه عالم پیر به زلیخای جوان) دوتشبه بلیغ‌اند.

شماره: ۶۳۰۷۶

۳۶۰- در بیت «درخت زرد شد و آسمان به قیر نشست

جز واژه‌ی مجاز هستند.

- (۱) درخت
- (۲) قیر
- (۳) دی ماه
- (۴) تیر

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. «به قیر نشستن» کنایه از تیره شدن و ابری شدن آسمان است. «درخت» مجاز از برگ‌های درخت با علاقه‌ی کلیه. «دی ماه» مجاز از خزان «فصل سرما» «تیر» مجاز از تابستان «فصل گرما»

شماره: ۱۹۱۴۵۱

۳۶۱- کدام گزینه کلام ساده و سخن عادی است؟

- (۱) گل خورشید در دل آسمان شکفت.
- (۲) خورشید از پشت کوه‌های بلند طلوع کرد.
- (۳) خورشید از پشت ابرها لبخند می‌زند.
- (۴) خورشید در پشت ابرها رخسار خود را پنهان می‌کرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کلام ساده و سخن عادی به کلامی گفته می‌شود که هیچ آرایه ادبی در آن به چشم نمی‌خورد و سخن ادبی و هنری به کلام و سخنی گفته می‌شود که آرایه‌های ادبی به‌ویژه تشبیه و استعاره در آن به زیبایی سخن افزوده باشد. در گزینه ۱ تشبیه و تشخیص و در گزینه‌های ۳ و ۴ تشخیص وجود دارد.

شماره: ۹۳۹۶۴۲

۳۶۲- در کدام بیت با دو تشبیه روبه‌رو هستیم؟

- (۱) چون آینه، جان نقش تو در دل بگرفته است
- (۲) بر گل سرخ از نم اوفتاده لالی
- (۳) آن شاخه‌های نارنج اندر میان ابر
- (۴) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب
- دل در سر زلف تو فرو رفته، چو شانه است
- همچو عرق بر عذار شاهد غضبان
- چون پاره‌های اخگر اندر میان دود
- مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در بیت اوّل با دو تشبیه مفرد مواجه هستیم. در مصراع اوّل «جان» به «آینه» تشبیه شده است. و در مصراع دوم شاعر دل را در فرو رفتن در زلف معشوق، به شانه تشبیه کرده است.

شماره: ۹۹۹۷۹

۳۶۳- کدام گزینه عنوان مشترکی بر دو مثنوی متفاوت از «فخرالدین عراقی» و «عبید زاکانی» است؟
 (۱) لمعات (۲) عشاق نامه (۳) ده نامه (۴) عشق نامه
 گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۵۳۵۹۳

۳۶۴- یکی از دلایل مهاجرت شاعران ایرانی به هندوستان در قرن دهم در کدام گزینه آمده است؟
 (۱) آشنایی شاعران با تفکر هندوان (۲) عدم توجه و بی مهری سلاطین هند
 (۳) کم توجهی پادشاهان صفوی (۴) رواج زبان فارسی در هند
 گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این دوره، از یک سو به دلیل کم توجهی و بی مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعرنوازی و ادب گرایی سلاطین هندوستان، آن ها به دریا های هند روی آوردند.

شماره : ۹۴۸۰۵۳

۳۶۵- در جمله زیر کدام ویژگی زبانی سبک هندی دیده می شود؟
 «در اوایلِ حالِ حضرتِ خاقانیِ جنت مکانی توجه تمام به حال این طبقه بود.»
 (۱) تتابع اضافات (۲) کاربرد وجه وصفی
 (۳) فراوانی لغات ترکی (۴) کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد
 گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هرگاه چند ترکیب اضافی و وصفی، پی در پی و به دنبال هم بیایند، از نظر دستور زبان «تتابع اضافات» نامیده می شود، مانند:

خوابِ نوشینِ بامدادِ رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل

شماره : ۹۶۸۹۱۵

۳۶۶- کدام گزینه در مورد وضع کلی شعر در سبک هندی نادرست است؟
 (۱) شعر در دسترس عامه قرار گرفت و بدین دلیل استواری خود را از دست داد.
 (۲) به دلیل بی توجهی صفویان به شعر مدحی و عاشقانه، شعرا به پند و اندرز پرداختند.
 (۳) از اوایل قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم ادامه داشت.
 (۴) لغات عربی در برابر لغات ترکی رواج بیشتری یافت.
 گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این دوره از یک سو با از بین رفتن سلطه حکومت بغداد بر ایران، کاربرد لغات عربی کم شد و از سوی دیگر حملات تیموریان و ازبکان، به رواج لغات ترکی و ضعف زبان فارسی منجر گردید.

شماره : ۹۶۳۴۹۵

۳۶۷- در دوره صفویه از کدام نثر در نگارش منشآت استفاده می شد؟
 (۱) نثر ساده (۲) نثر مرسل (۳) نثر بینابین (۴) نثر مصنوع
 گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در دوره صفویه از نثر مصنوع در فرمان ها و منشآت و دیباچه کتاب ها استفاده می شد.

شماره : ۹۶۸۹۰۷

۳۶۸- در بیت زیر چند استعاره به چشم می خورد؟
 گفتا که مرو به غربت و می بارید / از نرگس تر، به لاله بر مروارید
 (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت، واژه های «نرگس»، «لاله» و «مروارید» استعاره هستند. نرگس تر استعاره از چشم اشکبار، لاله استعاره از چهره و گونه (از جهت سرخی گونه و چهره به لاله شباهت دارد.) و مروارید استعاره از اشک.

شماره : ۹۵۷۶۷۱

۳۶۹- در بیت زیر «مشبه» در کدام گزینه آمده است؟

- مانند پنبه‌دانه که در پنبه تعبیه است / اجرام کوه‌هاست نهان در میان برف
(۱) پنبه‌دانه در پنبه (۲) اجرام کوه‌ها در برف (۳) نهان در میان (۴) تیرگی در سفیدی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گاهی اوقات ممکن است مشبه یا مشبه‌به یک واژه باشد و گاهی ممکن است یک عبارت یا جمله باشد مانند بیت سؤال که «اجرام کوه‌ها در میان برف» تشبیه شده است به «پنبه‌دانه‌های داخل پنبه» وجه شبه آن «تیرگی در سفیدی» است.

شماره: ۹۳۹۶۵۳

۳۷۰- شاعر ابیات زیر در سرودن کدام قالب تبخّر داشته است؟

- مرد آزاده در میان گروه / گرچه خوش‌خو و عاقل و داناست
محترم آن‌گهی تواند بود / که از ایشان به مالش استغناست
وانکه محتاج خلق شد، خوار است / گرچه در علم، بوعلی سیناست
(۱) مثنوی عرفانی (۲) قطعات اخلاقی (۳) مثنوی تعلیمی (۴) قطعات اجتماعی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابن‌یمین شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

شماره: ۹۴۰۹۱۱

۳۷۱- همهی ابیات زیر به جز هم وزن می‌باشند.

- (۱) آینه ار نقش تو بنمود راست
(۲) هر که تا مل نکند در جواب
(۳) هر یکی دیوار اگر باشد جدا
(۴) دانه چو طفلی است در آغوش خاک
خود شکن آینه شکستن خطاست
بیشتر آید سخنش در صواب
سقف چون باشد معلق بر هوا
روز و شب این طفل به نشو و نماست
گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شماره: ۱۵۳۶۷۱

۳۷۲- تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی مطلع «نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند» کدام است؟

- (۱) ن - ظر - آ - ور - د - م - بر - دم - ک - و - جو - دی - ب - ت - ما - ند
(۲) ن - ظ - را - ور - د - م - بر - دم - ک - و - جو - دی - ب - تو - ما - ند
(۳) ن - ظ - را - ور - د - م - بر - دم - ک - و - جو - دی - ب - ت - ما - ند
(۴) ن - ظر - آ - ور - د - م - بر - دم - ک - و - جو - د - به - تو - ما - ند

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در مصراع سؤال، از قاعده‌ی حذف همزه استفاده شده است.

شماره: ۷۰۱۷۳

۳۷۳- در بیت زیر کدام آرایه سبک هندی مشهود است؟

- آدمی پیر چو شد حرص جوان می‌گردد / خواب در وقت سحرگاه گران می‌گردد
(۱) تلمیح (۲) اسلوب معادله (۳) حس آمیزی (۴) تضمین

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرگاه شاعر در شعر خود ادعایی بکند و برای اثبات آن ادعا در مصراع بعد مثالی بیاورد (تمثیل) به آن «اسلوب معادله» می‌گویند. در این آرایه هر مصراع دارای معنای مستقلی است و اسلوب معادله همیشه بر پایه تشبیه استوار است.

یکی از راه‌های تشخیص اسلوب معادله جابه‌جا کردن مصراع‌های بیت است، یا قرار دادن کلمه «همان‌طور که» بین دو مصراع و برقرار شدن معنی.

شماره: ۹۶۳۴۹۷

۳۷۴- شاعر در بیت زیر کدام یک از واژه‌ها را به دلیل شباهت به جای واژه دیگر به کار برده است؟

- دگرباره خیاط باد صبا / بر اندام گل دوخت رنگین قبا
(۱) خیاط باد (۲) باد صبا (۳) اندام گل (۴) رنگین قبا

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در کاربرد معنای مجازی، گاهی نیز واژه‌ای را به کمک شباهت به جای واژه دیگر به کار می‌برند. در این بیت شاعر به جای برگ سبز، به دلیل شباهت، رنگین قبا (قبای سبزرنگ) را به کار برده است. به این نوع مجاز، «استعاره مصرّحه» نیز گفته می‌شود که در درس نهم با آن آشنا خواهید شد.

شماره: ۹۴۸۰۶۳

۳۷۵- علامت هجایی «مستفعلن فعولن» در کدام گزینه درست است؟

- (۱) - - U - U - - (۲) - - U U - -
(۳) - - U - U U - - (۴) - U U - U - -

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی آن این گونه است: - - U - U - -

شماره: ۹۹۹۶۸

۳۷۶- نوع تشبیه در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) ما مرغ بی‌پریم از فوج دیگریم / پرواز بال ما، در خون تپیدن است
(۲) سیلاب سرشک از غم هجران توام دوش / تا دوش بُد امروز به بالای سر آمد
(۳) گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما / در این سیلاب غم دسته‌گلی شاداب را ماند
(۴) گرچه از زخم زبان صائب نیاسودیم ما / شکر کز تیغ زبان ما دل کس ریش نیست
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ تشبیه‌های فشرده هستند، ولی گزینه ۳ هم تشبیه فشرده دارد هم تشبیه گسترده.

گزینه ۱: ما مرغ بی‌پر هستیم (تشبیه فشرده اسنادی)

گزینه ۲: سیلاب سرشک (تشبیه فشرده اضافی)

گزینه ۳: دوران شباب ما، دسته‌گلی شاداب را ماند (تشبیه گسترده) سیلاب غم (تشبیه فشرده اضافی)

گزینه ۴: تیغ زبان (تشبیه فشرده اضافی)

شماره: ۹۳۸۶۱۳

۳۷۷- متن زیر، کدام شاعر دوره سبک عراقی را معرفی می‌کند؟

وی مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود که خود در سال ۶۳۵ ه.ق به دست مغولان در اصفهان کشته شد. درباره قتل عام سال ۶۳۳ ه.ق مغولان در اصفهان چنین سروده است:

کس نیست که بر وطن خود گرید / بر حال تباه مردم بد گرید

- (۱) فریدالدین عطار (۲) نجم‌الدین کبری (۳) کمال‌الدین اسماعیل (۴) نجم‌الدین رازی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مغولان در اوایل قرن هفتم (۶۱۶ ه.ق) به نواحی مرزی ایران حمله کردند و به تدریج به دیگر نواحی ایران آمدند که در این ویرانگری و یورش، بزرگانی چون نجم‌الدین کبری و عطار نیشابوری و کمال‌الدین اسماعیل نیز کشته شدند.

شماره: ۹۳۳۵۱۸

۳۷۸- سبک عراقی به چه مدت سبک غالب متون ادب فارسی بود؟ شعرای مشهور این سبک کدامند؟

- (۱) ۱۰۰ سال - حافظ و سعدی (۲) ۲۰۰ سال - کمال‌الدین اسماعیل و عطار
(۳) ۳۰۰ سال - عطار و کمال‌الدین اسماعیل (۴) ۴۰۰ سال - حافظ و سعدی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سبک عراقی به مدت ۳ قرن (۳۰۰ سال) سبک غالب متون ادب فارسی بود و شاعران مشهور این سبک سعدی، حافظ، کمال‌الدین اسماعیل، عطار و ... هستند.

شماره: ۹۹۷۴۳۸

۳۷۹- شعر زیر سروده کیست؟ در چه قالبی است؟

باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است

(۱) کلیم کاشانی - ترکیب‌بند

(۲) محتشم کاشانی - ترکیب‌بند

(۳) محتشم کاشانی - ترجیع‌بند

(۴) کلیم کاشانی - ترجیع‌بند

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محتشم کاشانی از شاعران قرن دهم و سبک هندی، در سرودن شعر مذهبی معروف بوده و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.

شماره: ۹۴۸۰۵۵

۳۸۰- همی آثار زیر به جز از نوشته‌ها و سروده‌های طنزآمیز عبیدزاکانی است؟

(۱) موش و گربه (۲) عشاق نامه (۳) صدپند (۴) رساله‌ی دلگشا

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. اشعار عبید به دو بخش کلی جدی و طنزآمیز تقسیم می‌شود که «عشاق نامه» جزء سروده‌های جدی اوست.

شماره: ۱۹۰۷۲۳

۳۸۱- بیت زیر با کدام یک از ابیات هم‌وزن است؟

سوزد مرا سازد مرا در آتش اندازد مرا / وز من رها سازد مرا بیگانه از خویشم کند

(۱) هین سخن تازه بگو تا دو جهان تازه شود / وارهد از حد جهان، بی حد و اندازه شود

(۲) دریادلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکاب راهوار خویش دارند

(۳) بی‌ماه مهرافروز خود تا بگذرانم روز خود / دامی به راهی می‌نهم مرغی به دامی می‌زنم

(۴) یار شدم یار شدم با غم تو یار شدم / تا که رسیدم بر تو، از همه بیزار شدم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر هر دو بیت را جداسازی هجایی نماییم، خوشه‌های هجایی هر دو بیت (U--) است و وزن واژه آن‌ها از تکرار چهار «مستفعلن» درست شده است.

شماره: ۹۵۷۶۶۲

۳۸۲- در کدام گزینه هر چهار رکن تشبیه وجود دارد؟

(۱) لب‌ت تا در شکفتن لاله سیراب را ماند

(۲) در این ره انبیا، چون ساروانند

(۳) این سربلندی از قد آن سروقامت است

(۴) نگاهش مثل خنجر بود

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: لب: مشبه / لاله سیراب: مشبه به / ماند: ادا / شکفتن: وجه شبه

گزینه ۲: انبیا: مشبه / چون: ادات / ساروان: مشبه به / وجه شبه محذوف

گزینه ۳: قامت: مشبه / سرو: مشبه به / ادات و وجه شبه محذوف

گزینه ۴: نگاه: مشبه / خنجر: مشبه به / مثل: ادات / وجه شبه محذوف

شماره: ۹۳۹۶۴۷

۳۸۳- در کدام گزینه تشبیه گسترده وجود دارد؟

(۱) گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم

(۲) گو شمع میارید در این جمع که امشب / در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است

(۳) به ذوق ناله‌ی من آسمان مستانه می‌رقصد / جهان ماتم‌سرا گردد اگر من از نوا افتم

(۴) سعدی تو مرغ زیرکی خوبت به دام آورده‌ام / مشکل به دست کسی مانند تو شهباز را

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۴: شهباز (مشبه) مانند (ادات) تو (مشبه به) مشکل به دام افتادن (وجه شبه) ← تشبیه گسترده (تشبیه گسترده: تشبیهی است که چهار یا سه رکن در خود داشته باشد).

سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: اکسیر عشق (تشبیه فشرده) / من به مس (تشبیه فشرده) / من به زر (تشبیه فشرده)

گزینه‌ی ۲: ماه رخ دوست (تشبیه فشرده)

گزینه‌ی ۳: جهان ماتم‌سرا گردد (تشبیه فشرده)

شماره: ۱۰۰۶۰۷۸

۳۸۴- در این عبارت چند تشبیه وجود دارد و کدام رکن محذوف است؟

«زندگی آتشگهی دیرنده پابرجاست / گر بیفروزش رقص شعله‌اش در هر کران پیداست / ورنه خاموش است و خاموشی گناه ماست»

(۱) دو - ادات (۲) یک - وجه شبه (۳) یک - ادات (۴) دو - وجه شبه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زندگی به یک آتشگاه تشبیه شده است و وجه شبه آن دیرنده بودن و پابرجا بودن است. ادات در این تشبیه حذف شده است.

شماره: ۹۳۹۶۴۶

۳۸۵- کدام گزینه حماسه‌ای عرفانی است که قهرمانش انسان پاک‌نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌شتابد؟

(۱) شاهنامه (۲) بوستان (۳) مثنوی معنوی (۴) عشاق‌نامه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قالب مثنوی در قرن هفتم، میدان فراخی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان پدید آورد و نمونه‌های ارزشمندی مثل مثنوی مولوی سروده شد.

شماره: ۹۳۳۵۰۵

۳۸۶- در کدام یک از ابیات زیر تنها سه پایه تشبیه وجود دارد؟

(۱) شیدا از آن شدم که نگارم چو ماه نو / ابرو نمود و جلوه‌گری کرد و رو ببست
(۲) پیداست از گلاب سرشکم که من چو گل / یک روز خنده کردم و عمری گریستم
(۳) چو پیاله دلم از توبه که کردم بشکست / همچو لاله جگرم بی می و خمخانه بسوخت
(۴) اگر به سالی حافظ دری زند بگشای / که سال‌هاست که مشتاق روی چون مه ماست

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: نگارم چو ماه نو ابرو نمود و جلوه‌گری کرد و رو ببست

مشبه ادات مشبه به وجه شبه

گزینه ۲: گلاب سرشک / من چو گل یک روز خنده کردم و عمری گریستم

مشبه به مشبه ادات مشبه به وجه شبه

گزینه ۳: دلم چو پیاله شکست / جگرم همچو لاله سوخت

مشبه ادات مشبه به وجه شبه مشبه به

گزینه ۴: رو چون مه

مشبه ادات مشبه به

شماره: ۹۴۰۹۱۷

۳۸۷- نام نویسندگان آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«لمعات - مرصاد العباد - تحفة الاحرار»

(۱) فخرالدین عراقی - نجم‌الدین رازی - عبدالرحمن جامی

(۲) نجم دایه - فخرالدین عراقی - عبدالرحمن جامی

(۳) فضل‌الله همدانی - نجم‌الدین رازی - عطاملک جوینی

(۴) نجم دایه - فضل‌الله همدانی - عطاملک جوینی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لمعات کتابی از فخرالدین عراقی است با مثنوی عشاق‌نامه.

مرصاد العباد نوشته نجم دایه معروف به نجم رازی است.

تحفة الاحرار یکی از آثار منظوم جامی است.

شماره: ۹۳۳۵۲۱

۳۸۸- موضوع غزل‌های فخرالدین عراقی شاعر قرن هفتم کدام است و لمعات را در چه قالبی بیان کرده است؟

(۱) عرفانی - نظم و نثر (۲) عرفانی - نثر (۳) تعلیمی - نظم و نثر (۴) تعلیمی - نثر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فخرالدین عراقی، از شاعران نام‌آور قرن هفتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است و مثنوی عشاق‌نامه‌ی او مشهور است. همچنین در کتاب لمعات خود، سیروس‌سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

شماره: ۹۹۷۴۳۶

۳۸۹- مفهوم بیت زیر به کدام بیت نزدیک‌تر است؟

گرفته بیرق تابانِ عشق را بر دوش / کسی که دوش‌به‌دوش سپیده می‌آید

(۱) خوشا جمال جمیل تو ای سپیده صبح / که جلوه‌های تو پیداست در جریده صبح
(۲) دست در دست سپیده، هم‌نفس با آفتاب / شعله‌پیمان، شب‌شکن، شب‌سوز، سر تا پاستی
(۳) ظلمت گرفته عالم، یأس است و نامرادی / کو پیک صبح افتد، کی سر زند سپیده؟
(۴) بزن به بام شب تیره بیرق خورشید / که فاتحانه بخوانیم عاشقانه سرود

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همراهی با سپیده‌دم صبح، روشنی و بر دوش داشتن پرچم عشق و دوستی، مضمون مشترک صورت سؤال و بیت گزینه ۲ می‌باشد.

شماره: ۹۴۸۰۵۱

۳۹۰- کدام آثار منشور قرن هفتم، به ترتیب متعلق به جریان پیچیده‌نویسی و ساده‌نویسی است؟

(۱) مرصاد العباد - اخلاق‌الاشراف
(۲) تاریخ جهانگشا - المعجم فی معاییر اشعار العجم
(۳) تاریخ و صفات - رساله‌ی دلگشا
(۴) طبقات ناصری - جامع‌التواریخ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جریان نثر قرن هفتم: ساده‌نویسی: آثاری چون طبقات ناصری - مرصاد العباد - المعجم فی معاییر اشعار العجم
پیچیده‌نویسی: تاریخ و صفات - تاریخ جهانگشا
نکته: رساله‌ی دلگشا و اخلاق‌الاشراف از آثار منشور قرن هشتم است.

شماره: ۹۹۷۴۴۲

۳۹۱- ابن‌یمین قدرت شاعری خود و طرح مسائل اخلاقی را در کدام قالب شعری آشکار کرده است؟

(۱) ترجیع‌بند (۲) مثنوی (۳) قطعه (۴) ترکیب‌بند

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابن‌یمین، شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.

شماره: ۹۳۴۵۴۶

۳۹۲- کدام ویژگی ادبی سبک هندی در بیت زیر مشهود است؟

به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق چشم کوکب‌ها

(۱) حسن تعلیل (۲) اسلوب معادله (۳) حس آمیزی (۴) تلمیح

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حسن تعلیل یعنی آوردن علتی غیرواقعی و شاعرانه برای چیزی، مثلاً در این بیت، شاعر علت چشمک زدن ستارگان را به کرشمه یار نسبت داده است و این علت واقعی نیست.

شماره: ۹۶۸۹۱۷

۳۹۳- در بیت زیر کدام واژه مجاز به علاقه‌ی شباهت است؟

«عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت

(۱) عالم (۲) جهان (۳) نرگس (۴) عشق

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. نرگس جادو استعاره از چشم است و هر استعاره‌ای مجاز است به علاقه‌ی شباهت.

شماره: ۱۹۲۸۳۴

۳۹۴- چهره‌های کدام گزینه مربوط به یک قرن هستند؟

- (۱) سعدی - حافظ - خواجه
(۲) عیید - خواجه - سلمان ساوجی
(۳) ابن‌یمین - خواجه - جامی
(۴) حمدالله مستوفی - عطامک جوینی - سعدی
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- گزینه ۱: به ترتیب قرن هفتم، هشتم، هشتم
گزینه ۲: به ترتیب قرن هشتم، هشتم، هشتم
گزینه ۳: به ترتیب قرن هشتم، هشتم، نهم
گزینه ۴: به ترتیب قرن هشتم، هفتم، هفتم

شماره: ۱۰۰۲۷۰۱

۳۹۵- در کدام بیت استعاره‌ی مصرّحه (آشکار) وجود ندارد؟

- (۱) آینه‌ها دانسی چرا غمّاز نیست
(۲) کمان برگرفتند و تیر خدنگ
(۳) کاش آن زمان که کشتی آل نبی شکست
(۴) سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند
- چون که زنگار از رخس ممتاز نیست
ببرند از روی خورشید رنگ
عالم تمام غرقه‌ی دریای خون شدی
همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت استعاره‌ی مکنیه و تشخیص وجود دارد. (روی خورشید)
«آینه، کشتی آل نبی و سروچمان» استعاره‌ی مصرّحه هستند.

شماره: ۶۳۰۷۸

۳۹۶- کدام اثر نمونه‌ای از نثر ساده سبک هندی است؟

- (۱) عباس‌نامه (۲) بدایع الوقایع (۳) حبیب السیر (۴) محبوب القلوب

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مراد از نثر ساده در این دوره نثر مرسله نیست که امثال بلعمی می‌نوشته‌اند. در نثر ساده این دوره لغات و ترکیبات عربی و اشاره به آیات و احادیث و درآمیختگی شعر و نثر کم نیست.

شماره: ۹۶۸۹۰۸

۳۹۷- «سر» در همه‌ی گزینه‌ها به جز در معنی مجازی به کار رفته است.

- (۱) سرّما نداری، سر خویش گیر
(۲) زبان خامه ندارد سر بیان فراق
(۳) طاقت سر بُردنم باشد
(۴) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در مصراع‌های دیگر «سر» مجاز از فکر و قصد است به علاقه‌ی محلیه

شماره: ۱۹۴۳۳۷

۳۹۸- کدام آثار از نمونه‌های «نثر ساده» در قرن هفتم است؟

- (۱) طبقات ناصری و مرصاد العباد
(۲) طبقات ناصری و تاریخ و صّاف
(۳) مرصاد العباد و تاریخ و صّاف
(۴) تاریخ و صّاف و تاریخ جهان‌گشا

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نثر در سبک عراقی و در قرن هفتم بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد:
(۱) ساده‌نویسی در آثاری مانند طبقات ناصری و مرصاد العباد
(۲) پیچیده‌نویسی با محتوای عمدتاً تاریخی همچون تاریخ و صّاف و تاریخ جهان‌گشای جوینی

شماره: ۹۳۳۵۰۶

۳۹۹- کدام گزینه درباره شعر و شاعری سلمان ساوجی نادرست است؟

- (۱) در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
- (۲) در مثنوی سرایی از خواجو پیروی می کرد.
- (۳) دارای قصایدی در سبک عراقی است.
- (۴) منظومه ای با عنوان جمشید و خورشید سروده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سلمان ساوجی از غزل سرایان سبک عراقی در قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته، وی مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان های نظامی سروده است.

شماره : ۹۳۳۵۲۷

۴۰۰- پایه های آوایی سوم و هشتم (پایانی) بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

چو دل برنهی بر سرای کهن / کند ناز و از تو بیوشد سخن

- (۱) سَرای - سَخَن
- (۲) بَر سَرا - سَخَن
- (۳) سَرای - شُد سَخَن
- (۴) بَر سَرا - شُد سَخَن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پایه های آوایی بیت سؤال به این گونه است:

۴	۳	۲	۱
کُ هَن	سَ ر ا ی	نَ ه ی بَر	چُ دِل بَر
۸	۷	۶	۵
سَ خَن	بَ پو شَد	زُ آ ز نَ	کُ نَد نا

شماره : ۹۴۰۹۲۹

۴۰۱- کدام گزینه درباره ی شاعران، نویسندگان و آثار سبک عراقی نادرست است؟

- (۱) شعر خواجوی کرمانی در مجموع کمال یافته و پخته است که در غزل، حافظ از او پیروی کرده است.
- (۲) قدرت شاعری ابن یمین در قطعات اخلاقی آشکار است.
- (۳) شمس قیس رازی از نخستین نویسندگان زبردست در علم عروض و قافیه است.
- (۴) کتاب تاریخ گزیده در بر گیرنده ی ظهور ایلخانان و حکومت جانشینان تیمور است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب تاریخ گزیده نوشته ی حمدالله مستوفی، شامل تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بی عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق. است.

شماره : ۹۹۷۴۴۸

۴۰۲- همه ی ابیات زیر به جز بیت دارای وزن دوری می باشد.

- (۱) دایم گل این بسستان شاداب نمی ماند دریا ب ضعیفان را در وقت توانایی
- (۲) هان ای دل عبرت بین از دیده ی عبر کن هان ایوان مدائن را آینه ی عبرت دان
- (۳) دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی
- (۴) زد نفوس سر به مهر صبح ملمع نقاب مباح برون آمده تازه تر از آفتاب

گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. بیت «دلا تا کی...» از تکرار «مفاعیلین» ساخته شده است.

شماره : ۹۹۹۸۴

۴۰۳- در کدام بیت سه وجه شبه وجود دارد؟

- (۱) میان گریه می‌خندم که چون شمع اندرین مجلس
 - (۲) قرار در کف آزادگان نگسیرد مال
 - (۳) چو آینه است و ترازو، خموش و گویا یار
 - (۴) دوش گفستی ز تیرگی شب من
- زبان آتشینم هست، لیکن در نمی‌گیرد
چو صبر در دل عاشق، چو آب در غربال
زمن رمیده که او خوی گفت و گو دارد
زلف حور است و رای اهریمن

گزینه ۱ پاسخ است.

میان گریه می‌خندم که چون شمع اندرین مجلس
من: مشبه. شمع: مشبه به وجه شبه: ۱- میان گریه خندیدن ۲- زبان آتشین داشتن ۳- درنگرفتن و تأثیر نکردن.

شماره: ۱۵۳۶۵۰

۴۰۴- در بیت زیر، به ترتیب چند تشبیه بلیغ اضافی و تشبیه بلیغ اسنادی وجود دارد؟

- «سلسله‌ی موی دوست حلقه‌ی دام بلاست هر که در این حلقه نیست، فارغ از این ماجراست»
- (۱) یک - دو (۲) دو - یک (۳) دو - دو (۴) یک - یک

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه بلیغ اضافی: ۱- سلسله‌ی مو ۲- دام بلا / تشبیه بلیغ اسنادی: کل مصراع اول

شماره: ۱۹۳۰۳۹

۴۰۵- وزن کدام گزینه دوری نیست؟

- (۱) ای خوب‌تر از لیلی بیم است که چون مجنون
 - (۲) باران اشکم می‌رود، و زابرم آتش می‌جهد
 - (۳) زد نفس سر به مهر صبح ملمع نقاب
 - (۴) جهان فرتوت باز، جوانی از سر گرفت
- عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم
با پختگان گوی این سخن، سوزش نباشد خام را
خیسمه روحانیون گشت معنبر طناب
به سر ز یاقوت سرخ، شقایق افسر گرفت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از مشخصات وزن دوری این است که از ارکان متناوب درست می‌شود نه از تکرار یک رکن. که وزن گزینه‌ی ۲ حاصل از تکرار چهار بار رکن «مستفعلن» است.

شماره: ۷۰۰۸۸

۴۰۶- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) دانه چو طفلی است در آغوش خاک / روز و شب این طفل به نشو و نماست
- (۲) ز حسرت بر سر و بر رو همی‌زد / به سان فاخته کوکو همی‌زد
- (۳) خوشا از نی خوشا از سر سرودن / خوشا نی‌نامه‌ای دیگر سرودن
- (۴) خداوندا شبم را روز گردان / چو روزم بر جهان پیروز گردان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: مفتعلن مفتعلن فاعلن

گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

در این تست ساده‌ترین راه تشخیص گزینه درست، بررسی هجای اول هر بیت است و پیدا کردن بیتی که هجای اول آن متفاوت است.

شماره: ۹۵۷۶۵۹

۴۰۷- در کدام گزینه هر دو اثر یک نویسنده است؟

- (۱) عشاق نامه - لمعات
- (۲) عالم آرای صفوی - جامع عباسی
- (۳) مجالس المؤمنین - هفت اقلیم
- (۴) بدایع الوقایع - شرفنامه بدلیسی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر دو اثر از فخرالدین عراقی است.

شماره: ۹۶۹۳۲۶

۴۰۸- چرا در دوره رواج سبک عراقی کتاب عرفانی معتبری نوشته نشد؟

- (۱) رواج زبان عربی و ترکی در این دوره
- (۲) درسی کردن عرفان و پیچیده جلوه دادن مفاهیم آن
- (۳) گرایش به ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای درون
- (۴) جایگزینی تعمق و تفکر به جای صنایع ادبی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مدعیان عرفان که به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند، اندک‌اندک اصالت خود را از دست دادند و به درسی کردن عرفان و شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم آن پرداختند؛ ناگزیر در این دوره کتاب عرفانی معتبری نوشته نشد.

شماره: ۹۳۸۵۹۹

۴۰۹- کدام یک از ابیات با خوشه‌های هجایی زیر مطابقت دارد؟

« -U---U---U---U-- »

- (۱) معلم گو ادب کم کن که من ناجنس شاگردم / پدر گو پند کمتر ده که من نااهل فرزندم
 - (۲) ای چشم و چراغ اهل بینش / مقصود وجود آفرینش
 - (۳) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد / هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت برنیارد
 - (۴) از ما زمانی یاد کن ویران دلی آباد کن / امروز باری شاد کن جانی که فردا می‌رود
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

از	ما	زَ	ما	نی	یا	د	کن	وی	د	لی	آ	با	د	کن
ام	رو	ز	با	ری	شا	د	کن	جا	نی	ک	قَر	می	رَ	ود
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-
	مستفعلن			مستفعلن				مستفعلن			مستفعلن			

شماره: ۹۴۸۰۷۰

۴۱۰- در بیت زیر چند هجای کوتاه به ضرورت به هجای بلند تبدیل می‌شود تا وزن شعر درست باشد؟
غمش در نهان‌خانه دل نشیند / به نازی که لیلی به محمل نشیند

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

غَ	مَش	دَر	نَ	هَان	خَا	نِ	یِ	دَل	نِ	شِی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	U	-	U	-	-
بِ	نَا	زِی	کِ	لِی	لِی	بِ	مَح	مِل	نِ	شِی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

با توجه به اینکه وزن شعر فعولن است، برای درست بودن الگوی U-- لازم است یک هجای کوتاه را بلند به حساب بیاوریم.

شماره: ۹۵۷۶۶۵

۴۱۱- کدام گزینه درباره‌ی آثار شاعران و نویسندگان قرن نهم نادرست است؟

- (۱) شاه نعمت‌الله ولی سرسلسله‌ی صوفیان نعمت‌اللهی به شمار می‌رود.
- (۲) اخلاق جلالی از جلال‌الدین دوانی و موضوع آن اصول اخلاقی است.
- (۳) جامی کتاب نفحات‌الانفس خود را به پیروی از نظامی نوشت.
- (۴) قرآن کریم و شاهنامه‌ی فردوسی در زمان بایسنقر میرزا به خطی خوش نگاشته شد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

جامی این کتاب را به تقلید از تذکرة‌الاولیای عطار نوشت و تحفة‌الاحرار را به پیروی از نظامی سرود.

شماره: ۹۹۷۴۵۰

۴۱۲- استعاره‌های بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید / در رهگذار باد نگهبان لاله بود

- (۱) مهر و باد (۲) مهر و لاله (۳) خوبی و لاله (۴) مهر و خوبی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

«مهر» به درختی تشبیه شده است که می‌توان آن را کاشت و «خوبی» به بوته‌ای تشبیه گردیده است که می‌توان از آن

گل چید ؛ بنابراین چون «مشبه به»ها حذف گردیده است و تنها ویژگی آن‌ها باقی مانده، این دو واژه استعاره است.

شماره : ۹۵۷۶۶۹

۴۱۳- کدام گزینه، تقطیع هجایی بیت زیر است؟

«گفت ای موسی دهانم دوختی

وز پشیمانی تو جانم سوختی»

-UU - - U - - - U - (1)

-U - - - U - - - U - (۲)

-U - - - U - - U - - (੩)

-U - - - UU - U - - (۴)

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. وزن بیت: فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن

گفد	ت	ای	مو	سا	دَ	ها	نَم	دو	خـ	تی
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
وز	پـ	شیـ	ما	نی	ثـ	جا	نَم	سو	خـ	تی
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

شماره : ۱۹۰۷۴۳

۴۱۴- وزن واژه بیت زیر چیست؟

در این سرای بی کسی کسی به در نمی زند / به دشت پرملال ما پرنده پر نمی زند

(۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(۲) مفاعیل مفاعیل مفاعیل فاعولن

(۳) فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن

(۴) مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

دَ	رَبَّنْ	سَ	رَا	يِ	بِی	کَ	سِی	کَ	سِی	بِ	دَر	نِ	مِی	زَ	نَدَ
U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
مفاعِلن				مفاعِلن				مفاعِلن				مفاعِلن			

شماره : ۹۵۷۶۶۴

- ۴۱۵- در کدام گزینه تعداد هجاهای پایه‌ی سوم آوایی با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟
 (۱) آن که میلش سوی حق‌بینی و حق‌گویی بود
 (۲) دوش در خواب چنان دیدم خیالم که سحر
 (۳) هر که آن تلخم دهد حلوا بها جاننش دهم
 (۴) من آنم که چون جام گیرم به دست
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴: مَ نَا نَم | کَ ه جُن جَا | م گِی رَم | بِ دَسْت
 ۳ هجا دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ا کِ مِی لَش سَوِی حَق بِی نِی یُ حَق گو یِ بُ وَد	۴ هجا دارد.
گزینه ۲: دُوش در خَا ب چ نَا ا دِی د خ یا نَم ک س حَر	۴ هجا دارد.
گزینه ۳: هَر ک ا تَل خَم د هَد حل وَا ب ها جَا نَش د هم	۴ هجا دارد.

شماره : ۱۰۰۶۰۶۹

- ۴۱۶- در همه‌ی ابیات به جز بیت آرایه‌ی تشخیص وجود دارد.
 (۱) قضا چون ز گردون فر و هشت پر
 (۲) دیده‌ی عقل مست تو، چرخه‌ی چرخ پست تو
 (۳) ای ابر بهمنی نه به چشم من اندری
 (۴) ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

شماره : ۱۰۳۱۸۵

۴۱۷- کدام گزینه با پایه‌ی دوم آوایی بیت زیر یکسان است؟

اگر مر تو را صلح آهنگ نیست / مرا با تو ای جان سر جنگ نیست

(۱) جنگاور (۲) بصیرتش (۳) جان من (۴) جهان را

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

اَ	گَر	مَر	تَ	رَا	صَل	ح	آ	هَن	گ	نیست
م	رَا	بَا	تَ	ای	جَا	س	ر	جَن	گ	نیست
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
					پایه دوم آوایی					

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱:	جَن	گَا	وَر
-	-	-	-
گزینه ۲:	بَ	صِی	رَ
U	-	U	-
گزینه ۳:	جَا	نِ	مَن
-	U	-	-
گزینه ۴:	جَ	هَا	رَا
U	-	-	-

شماره: ۱۰۰۶۰۶۵

۴۱۸- کدام موضوع در کتاب تاریخ گزیده نیامده است؟

(۱) تاریخ پیامبران (۲) تاریخ ایران تا ۷۳۰ ه.ق
(۳) تاریخ خلفای بنی عباس (۴) تاریخ تیموریان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حمدالله مستوفی از مورخان مشهور ایران و نویسنده کتاب «تاریخ گزیده» است. این کتاب تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه. ق در برمی گیرد. در حالی که تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت می کردند.

شماره: ۹۳۳۵۲۴

۴۱۹- کدام کتاب در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر با نثری ساده و عالمانه نوشته شد؟

(۱) المعجم فی معاییر اشعار العجم (۲) مرصاد العباد
(۳) تذکرة الاولیا (۴) تحفة الاحرار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» نوشته شمس قیس رازی از نویسندگان زبردست قرن هفتم هجری است. این کتاب از نخستین و مهمترین آثار در علم عروض و قافیه، بدیع و نقد شعر است. «المعجم فی معاییر اشعار العجم» به معنی «فرهنگ (دایرةالمعارف) در موضوع معیارهای اشعار فارسی» است. معنای عنوان کتاب ما را راهنمایی می کند تا موضوع کتاب را بیاموزیم.

شماره: ۹۳۳۵۱۰

۴۲۰- کدام واژه در بیت زیر قرینه و نشانه‌ای برای پیدایش جان‌بخشی گردیده است؟

خرقه از ما می‌ستاند نافهٔ مشکین‌نفس / از هواداران آن زلف پریشانیم ما

(۱) خرقه (۲) می‌ستاند (۳) هواداران (۴) زلف

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فعل «می‌ستاند» که از ویژگی‌های انسان است به نافه نسبت داده شده است، بنابراین باعث پیدایش جان‌بخشی گردیده است.

علاوه بر این «نفس» نیز باعث پیدایش جان‌بخشی گردیده است.

شماره : ۹۶۳۵۰۲

۴۲۱- کدام گزینه با پایه‌ی آوایی دوم مصراع «تو همچون گل ز خندیدن لب‌ت با هم نمی‌آید» برابر است؟

(۱) دین‌دار (۲) برادر (۳) چو درگاهی (۴) در این جا

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بررسی هجاها و پایه‌های آوایی مصراع صورت سؤال:

ت	ه	م	چ	ن	گ	ل	ز	خ	ن	د	ی	د	ن	ل	ب	ت	ب	ا	ه	م	ن	ی	آ	ی	د
U	-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	-

بررسی گزینه‌ها:

(۱) دین‌دار: ~~دین~~ - - - - - ر - - - - - د - - - - -

(۲) برادر: ب - - - - - ر - - - - - د - - - - -

(۳) چو درگاهی: چ - - - - - د - - - - - ر - - - - - گ - - - - - ه - - - - -

(۴) در این جا: د - - - - - ر - - - - - د - - - - - ج - - - - -

با توجه به توضیحات فوق، گزینه‌ی ۳ با رکن دوم مصراع صورت سؤال، هم‌وزن است.

شماره : ۱۰۰۲۷۱۱

۴۲۲- در کدام گزینه همهٔ شاعران و نویسندگان در قرن نهم می‌زیستند؟

(۱) عبدالرحمن جامی - دولت‌شاه سمرقندی - شاه نعمت‌الله ولی

(۲) حمدالله مستوفی - عبدالرحمن جامی - جلال‌الدین دوانی

(۳) شاه نعمت‌الله ولی - رشیدالدین فضل‌الله - دولت‌شاه سمرقندی

(۴) حمدالله مستوفی - رشیدالدین فضل‌الله - جلال‌الدین دوانی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی از چهره‌های علمی و سیاسی عصر ایلخانان (در قرن هفتم) بود که مهم‌ترین کتاب او جامع التواریخ نام دارد.

حمدالله مستوفی از مورخان مشهور قرن هشتم ایران و نویسندهٔ کتاب تاریخ گزیده است.

شماره : ۹۳۳۵۲۳

۴۲۳- در استعاره کدام بیت مشبهه محذوف است؟

- (۱) چون لب و دندان دلدارم بدید / در سر آن لعل و مروارید رفت
- (۲) هزاران نرگس از چرخ جهان گرد / فرو شد تا برآمد یک گل زرد
- (۳) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست / منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست
- (۴) می‌برزند ز مشرق شمع فلک زبانه / ای ساقی صبحی در ده می شبانه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۳، ای در خطاب غیرانسان آمده و تشخیص است و همیشه در تشخیص مشبهه باقی مانده و مشبهه که انسان است حذف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: لعل استعاره از لب و مروارید استعاره از دندان

گزینه ۲: نرگس، چرخ، گل زرد به ترتیب استعاره از ستاره، آسمان و خورشید

گزینه ۴: شمع فلک استعاره از خورشید

شماره : ۹۶۳۵۰۸

۴۲۴- خوشه هجایی زیر در کدام مصراع وجود دارد؟

« ---U/U--- »

(۱) دایم گل این بستان شاداب نمی‌ماند

(۳) آسمان را حق بود گر خون ببارد بر زمین

(۲) بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار

(۴) تو را نادیدن ما غم نباشد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

دا	یم	گ	ل	این	بُ	س	تان	شا	دا	ب	ن	می	ما	ند
-	-	U	U	-	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-

شماره : ۹۶۸۹۲۰

۴۲۵- تعداد هجاهای هر پایه‌ی آوایی در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) چنین دور از خویش و بیگانه گشتم
- (۳) ای ساربان آهسته رو کارام جانم می‌رود
- (۲) ندارد با تو بازاری مگر شوریده اسراری
- (۴) گدایی پادشاهی را به شوخی دوست می‌دارد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱:

چ	نی	دو	ر	آز	خی	ش	بی	گا	ن	عش	ثم
U	-	U	U	-	-	U	-	-	U	-	-

گزینه ۲:

ن	دا	رَد	با	ت	با	زا	ری
U	-	-	-	U	-	-	-
م	گر	شو	ری	د	اس	را	ری
U	-	-	-	U	-	-	-

هر پایه ۴ هجا دارد.

گزینه ۳:

ای	سا	ر	با	نا	هس	ت	رو
-	-	U	-	-	-	U	-
کا	را	م	جا	ثم	می	ر	وَد
-	-	U	-	-	-	U	-

هر پایه ۴ هجا دارد.

گزینه ۴:

گ	دا	یی	پا	د	شا	هی	را
U	-	-	-	U	-	-	-
ب	شو	خی	دو	ست	می	دا	رَد
U	-	-	-	U	-	-	-

هر پایه ۴ هجا دارد.

شماره : ۱۰۰۲۷۱۲

۴۲۶- کدام گزینه جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟

«دولتشاه سمرقندی از نویسندگان قرن است که تذکره‌ی دولتشاه را به تشویق نوشته است.»

- (۱) هشتم - امیرعلی شیرنوازی
(۲) نهم - سلطان حسین بایقرا
(۳) هشتم - سلطان حسین بایقرا
(۴) نهم - امیرعلی شیرنوازی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این کتاب شرح احوال بیش از صد تن شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

شماره: ۱۰۰۲۷۰۲

۴۲۷- کدامیک از ابیات زیر وزن هم‌سان دولختی دارد؟

- (الف) مردان این قدم را باید که سر نباشد / مرغان این چمن را باید که پر نباشد
(ب) من مانده‌ام مهجور از او بیچاره و رنجور از او / گویی که نیشی دور از او در استخوانم می‌رود
(ج) وقتی دل سودایی، می‌رفت به بستان‌ها / بی‌خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها
(د) اگر تو برفکنی در میان شهر نقاب / هزار مؤمن مخلص درافکنی به عقاب
(۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) ج - د (۴) ب - ج

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شعر دولختی (دوری یا متناوب) شعری را گویند که وزن آن از تکرار یک پایه هم‌سان حاصل شده است، بلکه پایه‌ها یک‌درمیان تکرار می‌گردد؛ مانند بیت «الف»: «مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن» و بیت «ج»: «مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن». ضمناً بیت «ب» از تکرار «مستفعلن» ساخته شده؛ بنابراین وزنی «تکراری» دارد و بیت «د» از وزن واژه‌های «مفاعِلن فَعْلَاتِن مفاعِلن فَعْلُن» درست شده است و چون پایه دوم و چهارم هم‌سان نمی‌باشد، شعر دوری یا دولختی به حساب نمی‌آید.

شماره: ۹۶۹۳۴۷

۴۲۸- در ابیات زیر، مجموعاً چند تشبیه وجود دارد؟

- (الف) گوهر معرفت آموز که با خود ببری / که نصیب دگران است نصاب زر و سیم
(ب) گوش دلم بر در است تا چه بیابد خبر / چشم امیدم به راه تا که بیارد پیام
(ج) بار غمت می‌کشم وز همه عالم خوشم / گر نکند التفات یا نکند احترام
(د) لنگر حلم تو ای کشتی توفیق کجاست / که در این بحر کرم غرق گناه آمده‌ایم
(۱) پنج (۲) شش (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بیت الف: گوهر معرفت
بیت ب: ندارد

بیت ج: بار غم
بیت د: لنگر حلم، کشتی توفیق: بحر کرم

شماره: ۱۰۰۶۰۸۷

۴۲۹- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های شعر قرن یازدهم نادرست است؟

- (۱) تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه
(۲) توصیف و بیان امور طبیعی
(۳) توجه شاعران به مضامین پند و اندرز
(۴) دقت، ظرافت و رقت معانی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دقت، ظرافت و رقت معانی از ویژگی‌های شعر باباغانی شیرازی در قرن دهم است که این ویژگی از ویژگی‌های مکتب وقوع است و باباغانی از شاعران این مکتب است.

شماره: ۹۴۸۰۵۶

۴۳۰- اگر هجاهای مصراع زیر را ۴ تا ۴ جدا کنیم، رکن سوم در کدام گزینه آمده است؟

«تو هم چون گل ز خندیدن لب‌ت با هم نمی‌آید»

- (۱) لب‌ت با هم (۲) ز خندیدن لب‌ت با (۳) خندیدن لب‌ت (۴) هم نمی‌آید

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جداسازی ارکان مصراع به این صورت است:

تو هم چون گل / ز خندیدن / لب‌ت با هم / نمی‌آید

رکن اول رکن دوم رکن سوم رکن چهارم

شماره: ۹۳۹۶۵۶

۴۳۱- در بیت «سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وزین درخت همین میوه‌ی غم است برم»

کدام بخش تشبیه، مجاز واقع شده است؟ قرینه مجاز چیست؟

- (۱) مشبّه، سپید شد
(۲) مشبّه به، شکوفه دار
(۳) وجه شبه، سرم
(۴) مشبّه، درخت شکوفه دار

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. «سرم» در مصراع اول مجاز با علاقه‌ی کلیه است یعنی «موهای سرم» قرینه‌ای که ذهن را متوجّه معنی مجازی می‌کند «سپید شدن» است.

شماره: ۱۹۴۱۲۸

۴۳۲- اضافه تشبیه‌ی در کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) عجب از دام غمش گر بجهد مرغ دلی / این همه میل که با دانه خالش دارند
(۲) گرچه ز شراب عشق مستم / عاشق‌تر از این کنم که هستم
(۳) گفت بودی با تو درخواهم کشیدن جام وصل / جرعه‌ای ناخورده شمشیر جفا برداشتی
(۴) شب فراق که داند که تا سحر چند است / مگر کسی که به زندان عشق در بند است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: دام غم / مرغ دلی / دانه خال

گزینه ۲: شراب عشق

گزینه ۳: جام وصل و شمشیر جفا

گزینه ۴: شب فراق (البته می‌توان آن را بدون تشبیه نیز توجیه کرد) و زندان عشق

شماره: ۹۴۰۹۲۱

۴۳۳- کدام گزینه برای پر کردن نقطه‌چین زیر مناسب است؟

استاد سخن سعدی است نزد همه کس، اما / دارد سخن طرز غزل خواجو

- (۱) حافظ (۲) عطار (۳) صائب (۴) سلمان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خواجوی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته دوران رواج سبک عراقی در قرن هشتم است، شاعری که غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیرگذار بوده و حافظ با این بیت بر این تأثیرگذاری اذعان کرده و صحّه گذاشته است.

شماره: ۹۳۳۵۲۶

۴۳۴- متن زیر کدام نثر از سبک هندی را معرفی می‌کند؟

«نثری است نه‌چندان ساده و نه‌چندان دشوار؛ می‌توان گفت که قصد نویسنده در اصل ساده‌نویسی بوده است؛ هرچند امروزه چندان روان و ساده به نظر نمی‌رسد.»

- (۱) نثر مرسل (۲) نثر فنی (۳) نثر مصنوعی (۴) نثر بینابین

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نمونه‌های معروف نثر بینابین، کتاب حبیب‌السیّر از خواندمیر و احسن‌التواریخ است حسن‌بیگ روملو است.

شماره: ۹۶۸۹۰۵

۴۳۵- پایه دوم مصراع اول بیت زیر کدام است؟

عنکبوتی را به حکمت دام داد / صدر عالم را درو آرام داد

- (۱) بو تی را ب (۲) ب حک مت (۳) تی را ب حک (۴) را ب حک مت

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پایه‌های آوایی بیت سؤال به این صورت است:

عن ک بو تی	را ب حک مت	دا م داد
صد ر عالم	را د رو آ	را م داد

شماره: ۹۳۹۶۵۷

۴۳۶- در کدام دوره تاریخی هنرهایی چون مینیاتور، معماری و تذهیب رونق گرفت و این رونق بنیادی نیست؟ از شاعران معروف این دوره می‌توان به کدام بزرگان اشاره کرد؟

- (۱) تیموریان - جامی و دولتشاه
- (۲) مغولان - جامی و سلمان ساوجی
- (۳) ایلخانان - خواجو و حافظ
- (۴) تیموریان - حافظ و خواجو

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تیموریان مثل مغولان بعد از مدتی در ایران متمدن شدند و در عهد آنان علاوه بر اشاعه هنرهایی چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز به همان اسلوب ساده رواج یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت و امثال جامی و دولتشاه کتاب‌های ارزشمندی نوشتند. هر چند کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات این دوره تقلیدی و فاقد نوآوری است.

شماره : ۹۳۴۵۴۴

۴۳۷- در کدام گزینه نام اثر دیگری از نویسندگان آثار زیر به ترتیب ذکر شده است؟

«اخلاق الاشراف - عشاق‌نامه - نفحات الانس»

- (۱) مرصادالعباد - لمعات - تذکرة الاولیا
- (۲) رساله دلگشا - لمعات - تحفة الاحرار
- (۳) صدپند - مرصادالعباد - بهارستان
- (۴) موش و گربه - مرصادالعباد - تحفة الاحرار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عیب‌زاکانی: اخلاق الاشراف - صدپند - رساله‌ی دلگشا - موش و گربه
فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه - لمعات

جامی: نفحات الانس - بهارستان - تحفة الاحرار
با توجه به موارد فوق گزینه‌ی ۲ درست است.

شماره : ۱۰۰۲۷۰۳

۴۳۸- در کدام گزینه «چون» از ادات تشبیه نیست؟

- (۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان
- (۲) چرا چون لاله خونین دل نباشم / که با ما نرگس او سر گران کرد
- (۳) تو مپندار که سعدی ز کندت بگریزد / چون بدانست که در بند تو، خوش‌تر ز رهایی
- (۴) کاش چون شمع همه سر شود اعضای کلیم / تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هرگاه چون در معنای مثل و مانند به کار رود از ادات تشبیه است و هرگاه در معنای «هنگامی که» و «زیرا که» به کار رود از ادات تشبیه محسوب نمی‌شود، مانند گزینه ۳ که «چون» در معنای «هنگامی که» است.

شماره : ۹۳۸۶۰۸

۴۳۹- در کدام گزینه آرایه‌ی تشبیه وجود دارد؟

- (۱) بی فکر ذکر گویم بی لهجه نغمه آرم / بی حرف صوت سازم بی لب حدیث رانم
- (۲) آن دم که خاک گردم و خاکم شود غبار / از بحر عشق باد نیارد به ساحلم
- (۳) با درد خود مرا بگذارید و بگذرید / کاین دم نماند طاقت قطع منازل
- (۴) آید ز نی حدیثی هر دم به گوش جانم / کآخر بیا و بشنو دستان و داستانم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۲: «بحر عشق» تشبیه فشرده است و در دیگر گزینه‌ها تشبیه وجود ندارد.

شماره : ۱۰۰۶۰۸۰

۴۴۰- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های « تلمیح، جناس، مجاز و مراعات نظیر» به کار رفته است؟

(۱) چو آشامیدم این پیمانه را پاک	در افتادم ز مستی بر سر خاک
(۲) سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم	وزین درخت همین میوه‌ی غم است برم
(۳) بیستون کردن فرهاد نه کاری است شگفت	شور شیرین به سر هر که فتد کوه‌کن است
(۴) چو دید آن درخشان درفش مرا	به گوش آمدش بانگ رخس مرا

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱: «پیمانه»: مجازاً شراب با علاقه‌ی محلیه/ «پاک و خاک»: جناس ناقص

اختلافی/ «پیمانه، آشامیدم، مستی، در افتادم»: مراعات نظیر

(بیت به هبوط حضرت آدم(ع) و آمدن حضرت آدم(ع) از بهشت به زمین خاکی اشاره دارد.) ← تلمیح

گزینه‌ی ۲: تلمیح ندارد. گزینه‌ی ۳: جناس و مجاز ندارد. گزینه‌ی ۴: مجاز ندارد.

شماره: ۲۹۷۱۹۶